

SERIE DE AUTOR

Grădinarul spaniol

A.J. CRONIN

A. J. CRONIN

GRĂDINARUL SPANIOL

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CRONIN, ARCHIBALD JOSEPH

Grădinarul spaniol / A. J.Cronin ; trad.: Bogdan

Oproiu. - București : Lider, 2009

ISBN 978-973-629-231-6

I. Oproiu, Bogdan (trad.)

821.111-31=135.1

Redactare: EUGENIA VIȘINOIU

Coperta: CLAUDIA COSTACHE

Tehnoredactare: MARCELA RADU

THE SPANISH GARDENER

Copyright © 1950, A.J.Cronin

Toate drepturile asupra acestei ediții în limba română

apartțin Editurii LIDER,

Editor CASANDRA ENESCU

O.P. 5 - C.P. 15, Sector 4, București

Tel./Fax: 021.316.32.55

e-mail: lider@e-xtreme.ro; site: www.edituralider.ro

Călătoria cu trenul de noapte de la Paris fusese extrem de obositoare. O întârziere exasperantă la nodul de cale ferată din Port Bou, la frontiera spaniolă, îi făcuse să piardă patruzeci de minute și, din cauza hamalului care abia se mișca, rataseră legătura de dimineață la Barcelona. Acum, spre ora cinci după-amiază, când aproape că se târau pe calea ferată către destinația lor de pe Costa Brava, erau obosiți și neprimeniți din cauza călătoriei lungi. Problemele create de oameni sau de mașini îl iritau în permanență pe consul, așa că nu era într-una din cele mai bune dispoziții ale sale. Așezat, cu spatele drept, în colțul lui, se uita încruntat și în același timp îngrijorat la fiul său care, înghesuit pe bancheta de lemn din fața lui, în vagonul lung și plin de praf, în care pluteau mirosuri de usturoi și grajd, îi arunca din când în când câte o privire timidă. Și, pentru a treia oară în ultima oră, îl întreabă:

— Ți-e bine, Nicholas?

– Destul de bine, tată.

După o ultimă opintire, locomotiva trecu de o curbă bruscă și, cu un şuierat puternic, opri în halta pustie a localității San Jorge. Lăsând jos covorul și cele două valize, consulul îl luă pe Nicholas de mână și cei doi coborâră pe peron, o bandă de asfalt acoperită cu un strat gros de praf roșu, mărginită de un șir de palmieri mici și atât de răvășiți de vânt că păreau niște cai deșelați. La început se încruntă pentru că se gândi că nu erau așteptați de nimeni, dar în clipa următoare privirea i se limpezi. Un tânăr îmbrăcat într-un costum îngrijit din in, intrat puțin la apă de la spălat, cu papion și pălărie galbenă de pai stătea la intrare lângă un automobil gri care avea un minuscul steag al Statelor Unite lângă radiator. La vederea celor doi pasageri veni grăbit spre ei, urmat de șofer.

– Domnul Harrington Brande? Mă bucur să vă cunosc, domnule. V-am așteptat și la trenul de dimineață. Eu sunt Alvin Burton, de la birou. Se întoarce spre șofer, un tip mic și îndesat cu ten măsliniu și figură de spaniol, care era îmbrăcat cu o haină neagră, blugi și pantofi cu vârful ascuțit. Vrei, te rog, să iei bagajele, Garcia?!

Mașina decapotabilă, remarcă Brande, a cărui iritare scăzuse, era un impunător Pierce-Arrow, cu aripile lustruite, cauciucuri bicolore și huse

proaspăt spălate. Rămase deoparte cât timp fură transportate bagajele. Era înalt, cu o privire pătrunzătoare, o față lungă cu riduri în jurul gurii și avea un aer de demnitate detașată, pe care-l afișa în relație cu subordonații.

– Sper că vă veți simți bine la reședința dumneavoastră, domnule, spuse Alvin. Domnul Tenney și-a luat și personalul cu el când a plecat. Dar mi-am dat silința să angajez un cuplu de treabă. Garcia, șoferul-valet, continuă el pe un ton scăzut, are referințe excepționale... și Magdalena, soția lui, este o bucătăreasă desăvârșită.

Harrington Brande dădu din cap.

– Suntem gata?

– Da, domnule, confirmă Alvin.

Se urcară în mașină. După ce plecară, noul consul își aținti privirea dincolo de geam, asupra orașului, continuând să-l țină de mână protector pe fiul său. Poate că nu era, se gândi el cu o urmă de speranță, un loc atât de detestabil pe cât se temuse. Abstracție făcând de aerul proaspăt, râul de-a lungul căruia șerpuia șoseaua era mărginit de o fâșie de nisip curat, iar între stâlpii de curent electric de pe esplanadă fuseseră plantate ici-colo, tufe de acacia. În Plaza¹, lângă fântâna arteziană

¹ Piața (cu sensul de piață centrală), în spaniolă în original.

se vedea un chioșc de fanfară și în fața lui câteva figuri negre de bătrâni care citeau *La Gaceta*. Un autobuz antic își descărcă pasagerii chiar acolo animând atmosfera. De partea opusă inevitabilei biserici, cu stucatură roz, care avea două cupole gemene ca niște sâni împungând aerul cu sfârcurile și pe care stătea o cruce veche, se aflau unul sau două magazine mici, o cafenea, El Chantaco, cu un parasolar albastru cu alb, care părea acceptabilă și mai jos pe Calle² lângă port, se găsea o clădire comercială solidă unde, îi spuse Burton în șoaptă, își aveau sediul birourile consulatului.

Ceva mai aproape nu putu să nu observe docurile, acolo unde avea să se desfășoare mare parte a activității sale, și aspectul lor infect – de fapt păreau pe jumătate moarte; dacă i-ar fi cerut cineva părerea ar fi spus că nu aveau loc prea multe activități acolo, în afară de un mic comerț cu îngrășăminte, plută, ulei de măsline și oțet de Tarragona. Două bărci de pescuit stăteau la ancoră alături de un vas de transport, ruginit, din care, ajutați de trei măgăruși, câțiva marinari descărcau butoaie. Și din nou se simți cuprins de amărăciune, lucru care dădu chipului său o tentă de duritate. De ce, oare de ce, după cincisprezece

² Drum, în spaniolă în original.

ani de muncă plină de devotament, în Europa, fusese trimis în această fundătură, un om cu talentul și personalitatea sa, care, nu de mult, își câștigase dreptul la un rang înalt pe treapta ierarhică, la Paris, Roma sau Londra? După ultimele optsprezece luni petrecute în mlaștinile din Normandia, sperase că următoarea mutare avea să-i aducă ceea ce merita. Și apoi... San Jorge... chiar mai rău era că predecesorul său aici, Tenney, care avea o vechime mai mică în serviciu decât el, cu trei, fusese promovat prim-consul la Madrid, sub conducerea lui Leighton Bailey.

– Uite, tată, nu-i așa că e frumos?

Ieșiseră din oraș și urcau pe o colină nisipoasă și bătută de vânturi, drumul fiind mărginit de rânduri de eucalipti argintii. Nicholas, entuziasmat, îi arăta priveliștea vizibilă din vârful colinei. La picioarele lor se întindea Marea Mediterană și un far se înălța pe promontoriul stâncos, baza sa fiind lovită în permanență de valurile înspumate ale mării. Ceva mai spre nord munți impresionanți se șteau prin ceața albăstruie. Aerul proaspăt avea un miros de sare de mare și ierburi aromatice. Și chiar în față, aproape ascunsă vederii de un gard de mimoze, se afla o vilă cu acoperiș din țiglă roșie, al cărei nume, Casa Breza, abia dacă putea fi descifrat pe pilonii de la intrare.

— Îți place? spuse Alvin Burton întorcându-se spre băiat și tonul său, puțin neliniștit, dar încrezător îi dădu de înțeles lui Nicholas că aceasta avea să fie noua lui casă. Cunoscuse multe schimbări în doar cei nouă ani de viață și cu greu mai putea fi luat prin surprindere. Cu toate acestea, casa stranie, cu aerul ei părăsit și izolarea sa magnifică, promitea tot felul de lucruri interesante și atrăgătoare. Consulul părea să-i împărtășească opinia, pentru că după ce intrară pe aleea pietruită, iar el coborî din mașină, duritatea din privirea lui cedă locul aprobării.

Construită din calcar local de culoare galbenă, casa căpătase o tentă alb-gălbuie. Se remarcă prin stilul său maur, cu o intrare boltită, având acoperișul placat cu țiglă de un roșu pal. Ferestrele de la etaj dădeau într-o terasă descoperită mărginită de iederă și viță, printre care se strecura și câte un fir de liliac. În stânga se afla o curte pavată cu piatră mărunță pe care crescuse mușchi, acesta fiind drumul ce ducea la grajduri și la alte clădiri. Ceva mai departe se găsea grădina.

— Este veche, desigur, remarcă Alvin scuzându-se parcă și privind-și cu atenție șeful. Și are nevoie și de câteva reparații. Și, de asemenea, nu are electricitate, doar gaze. Dar domnul

Tenney spunea mereu că este norocos să locuiască aici. Nu există locuri decente de cazare mai aproape de birou și aici avem contract pe termen lung, nemaivorbind de faptul că e mobilată...

– Da, spuse consulul scurt.

Ridicându-și umerii, trecu de treptele nu prea înalte ale terasei de la parter și se îndreptă spre ușa de la intrare, acolo unde aștepta o femeie îndesată, între două vârste și îmbrăcată într-o rochie neagră, pe care Burton i-o prezentă ca fiind Magdalena. Femeia schiță un zâmbet agreabil.

Înăuntru, holul placat cu marmură era răcoros și foarte înalt, având sufrageria într-o parte, iar salonul cu uși duble de cealaltă parte, ambele camere fiind mobilate în stil rococo. O scară lată, din lemn închis la culoare urca în spirală în partea din spate și, în ciuda oboselii, consulul, conștient de îndatoririle și drepturile sale, escaladă anevoie scările pentru a inspecta și încăperile de la etaj. Erau mult mai multe decât ar fi utilizat vreodată el și fiul său, chiar și eventualii oaspeți, dar acest lucru nu-i plăcea bărbatului care avea gusturi rafinate. Îi plăceau cuferele și dulapurile care mobilau camerele, scaunele tapițate, cordoanele clopoțelilor, precum și draperiile de catifea ușor atinse de patina vremii; chiar și mirosul cam greu care plutea pe coridorul lung îi gâdila în mod

plăcut simțurile. Atunci când aveau să fie aduse bagajele mai grele, o să dispună de suficient loc pentru cărțile sale și pentru obiectele din porțelan, remarcabila sa colecție de arme vechi, adunată din diverse colțuri ale lumii de-a lungul anilor.

Când se întoarse în vestibul, se vedea clar că era mulțumit și Alvin putu, în sfârșit, să se relaxeze. La fel ca un câine credincios, deveni nerăbdător în așteptarea unui cuvânt aprobator.

– Sper că totul este în ordine, domnule. Nu a trecut prea mult timp de la plecarea domnului Tenney și eu mi-am dat silința să fac lucrurile cât mai bine.

– Desigur, replică consulul cu un aer suav, dar păstrându-și aceeași mină severă. Știa că n-ar fi fost indicat să își înceapă activitatea copleșindu-l cu laude pe asistentul său. Nimic altceva nu altera mai mult disciplina strictă și nici nu ducea la dezastrul reprezentat de familiaritate. În afară de asta, decisese deja că acest tânăr agitat și destul de necizelat, îmbrăcat într-un costum strâmt, care, pe deasupra, plesnise într-un loc la subțioară, nu era acceptabil din punct de vedere social și cel mai bine era să-l țină la distanță. Și, deși Alvin rămăsese pe loc, învârtind pălăria de pai în mână, ca și cum ar fi sperat să i se ceară să mai zăbovească puțin, eventual la un pahar de

Cherry, Brande, politicos, dar, în același timp, ferm, îl conduse spre ieșire.

– Ei bine, domnule Burton, ne vedem mâine la birou.

– Foarte bine, domnule.

– Sunteți întotdeauna acolo, la ora nouă fix.

– Da, desigur. Ușor îmbujorat, Alvin se pregăti să plece, dar ezită pe scările de la intrare și, la fel ca Nicholas atunci când voia să-i ceară un favor tatălui său, reuși și el să îngăime:

– Pot să îmi exprim speranța, domnule, că ne veți face, doamnei Burton și mie, onoarea de a ne vizita în apartamentul nostru de pe Calle Estrada. E destul de mic, dar am încercat să reconstituim întru câtva atmosfera vechii Americi.

Consulul îi răspunse extrem de politicos, dar după plecarea lui Alvin, buzele i se strânsură. Nimeni nu ar fi putut să îi pună la îndoială loialitatea față de țară, dar acum, după ce intrase în contact cu rafinamentul culturii europene, devenise un cetățean al lumii, nu-i așa? Nici nu era de mirare că naivitatea ce răzbătea din cuvintele lui Alvin îl făcu să zâmbească.

Fix la ora șase și, vădind o admirabilă capacitate de a anticipa dorințele stăpânului său, Garcia anunță că cina era servită. În sufrageria mare fuseseră puse două tacâmuri la un capăt și

la celălalt al mesei extrem de lungi, iar între ele fuseseră așezate câteva sfeșnice. În acest decor, tatăl și fiul luară prima masă în casa lor.

În cea mai mare parte a timpului absorbit de propriile gânduri și, conștient de oboseala lui Nicholas, consulul nu scoase niciun cuvânt. Dar serviciul excelent, precum și calitatea deosebită a cinei, atmosfera plăcută a camerei înalte, răcoroase, aflate în penumbră îi relaxară spiritul și alungară iritarea pe care o resimțise toată ziua. Urmări mișcările valetului cu privirea sa gravă și, în cele din urmă, ridică bariera creată de atitudinea sa rezervată.

– Am înțeles că numele tău este Garcia.

– Da, domnule.

– Întotdeauna ai locuit în San Jorge?

Garcia se îndreaptă de spate, fără ca vreo trăsătură să se modifice pe chipul lui impasibil. Licărul luminii împrăștiată de lumânări se reflectă o clipă în ochii săi inexpressivi.

– Nu, domnule. Am locuit și în orașe mult mai mari. Și mereu am lucrat pentru oameni importanți. Înainte de a veni aici am slujit familia de Aostas, în Madrid.

– Vrei să spui marchiza de Aostas?

– O ramură a acelei familii, domnule.

Harrington Brande dădu înțelegător din cap.

El ar fi fost primul care ar fi condamnat snobismul. Cu toate acestea, respecta ordinea socială și nu-i displăcea faptul că acest personaj tăcut, care-l servea acum, avea, ca să spunem așa, o recomandare din partea unei familii aristocratice.

— Transmite-i bucătăresei că vreau să ne întâlnim mâine-dimineață. Fiul meu este oarecum mai delicat și va avea nevoie de o dietă specială. După ce bărbatul făcu o plecăciune și dispăru fără să facă vreun zgomot, el îi spuse încântat lui Nicholas: Pare a fi un tip superior.

Cuvântul superior, fie că îl folosea pentru a se referi la un cal, la un servitor, ori la prietenul lui apropiat Halevy din Paris, era expresia preferată a consulului pentru a-și exprima aprobarea. Cu toate acestea, de astă dată, Nicholas nu împărtășea sentimentele tatălui său. Valetul îi produsese din primul moment o senzație dezagreabilă pe care nu și-o putea explica prea bine.

După ce consulul își termină cafeaua, își privi cu atenție ceasul de aur. Nicholas, asupra căruia ciudățenia incitantă a aceluia loc avea efectul unui stimulent, se rugă însă de el să facă o plimbare prin grădină, înainte de a urca la etaj, iar tatăl lui consimți indulgent.

Afară, cu o haină pusă pe umerii lui slabi pentru a-l proteja de boarea răcoroasă, băiatul inspiră cu nesaț aerul înmiresmat, care părea să vină de undeva, de departe anihilând orice formă de conștiință a timpului și spațiului. Deși agitația călătoriei îi persista în memorie, simțea cum liniștea serii îl învăluie și pe el, și grădina. Aceasta era mult mai mare decât se așteptase și frumos amenajată. O cărare lega intrarea de trei arcade aplecate asupra unui rând de trandafiri flancați pe ambele părți de o mulțime de plante. În stânga se afla un tufiș de mirt și oleandru roz și alb, deja înflorit. De cealaltă parte, grădina se deschidea către un fel de pajiște care, mai demult, fusese probabil un gazon unde creșteau doi copaci încântători, iar dincolo de un zid de incintă mic și un depozit de unelte făcut din lemn era o tarla plină de bolovani albi, cactuși spinoși și tufișuri de azalee roșie. În spate, mai mulți dafini mascau grajdurile și casele servitorilor, în vreme ce în față, o pantă lină ducea către o mică pădure de cedru și, dincolo de ea, la malul apei.

Stând lângă tatăl său și privind toată această splendoare, impregnat de mirosul pământului și al naturii înconjurătoare, Nicholas se simți cuprins de un sentiment de o încredere nemai-încercată în niciunul din locurile pe unde se

perindase, că într-adevăr va fi fericit aici. De jos se auzea freamătul ușor al valurilor. O senzație subită de fericire îl făcu să își închidă ochii, pentru că altfel ar fi izbucnit în plâns. Simți cum pieptul i se umple de preaplinul acelei trăiri.

– Nu-i așa că e frumos, tată? murmură el pentru a prelungi momentul.

Contrar felului său de a fi, consulul zâmbi, una din puținele dăți în care Nicholas îl văzu făcând acest lucru. Nici el nu rămăsese indiferent la farmecul grădinii și, uitându-se la tufișurile de oleandru care se împleteau unele în altele și la gardul viu de mimoze pe care Tenney le lăsase să crească în voie, începu să țină planuri ambițioase de replantări, aranjamente florale și tăieri ornamentale.

– Ar putea să fie frumos, încuviință el indulgent. Dar avem nevoie de un grădinar. Mă voi ocupa de asta mâine.

Când se întoarseră spre casă, se uită cu tandrețe la fiul său, sperând că această grădină, acest aer pur și puternic care circula între Sierras și mare, aveau să-l însănătoșească.

La etajul întâi alesese pentru el și Nicholas două dormitoare alăturate despărțite printr-o draperie, lucru care i-ar fi înlesnit accesul dacă fiul său o să-l strige noaptea. El avea un somn

ușor și suferea adesea de insomnie. Cu toate acestea, dragostea sa protectoare îl determina să fie aproape de el în aceste ore ale nopții, când, atât de des, coșmarurile îl trezeau pe Nicholas foarte speriat, cu inima bătând să-i spargă pieptul și fruntea scăldată într-o sudoare rece. Aceasta era problema cea mai mare a copilului care îl îngrijora profund pe consul.

Sus, valizele fuseseră despachetate și, nu peste mult timp, Nicholas era deja dezbrăcat și spălat și inspira printr-un tub de sticlă tonicul pe bază de fier pe care profesorul Halevy i-l prescrisese, după care, se spală și pe dinți. Apoi, îmbrăcat într-o cămașă de noapte curată, îngenunche lângă tatăl său pentru a-și face rugăciunile. În ciuda rafinamentului pe care i-l conferise șederea sa îndelungată în Europa, Harrington Brande încă era, și trebuia să recunoască acest lucru, un om religios. Deși zâmbea când se gândea la înaintașii săi din Noua Anglie, puritanismul lor dăinuia în el. Ascultă cu capul plecat și cu mâna pe umărul fiului său, iar, la sfârșit, decise și el să-i adreseze o rugămintă specială Atotputernicului, ca să-i protejeze pe amândoi și să le binecuvânteze șederea în acea nouă locație. Apoi făcu o pauză și, cu o voce înceată ce izvora parcă din adâncul ființei sale, adăugă:

Grădinarul spaniol

– Ne rugăm ca mila Domnului să pogoare asupra tuturor celor trecuți în neființă... și, în special, drag copil... ne rugăm pentru mama ta.

Câteva clipe mai târziu, Nicholas se afla în patul Cordova, cu tăblie acoperită de piele galbenă și margini din fier forjat. Consulul mai rămase, uitându-se cu o oarecare ezitare la figura mică, aproape pierdută sub așternuturile de brocart.

– Desigur, băiete... ești prea obosit pentru lectura noastră de seară.

Într-adevăr, Nicholas era frânt de oboseală și pleoapele sale, care aveau o nuanță aproape violetă contrastând cu figura lui palidă, i se închideau de la sine. Dar știa cât de mult însemna pentru tatăl său această secvență finală a ritualurilor lor de seară, și, reușind să-și adune gândurile, protestă, spunând că încă era destul de treaz.

Din nou, consulul ezită, dar numai pentru o clipă, înainte de a ceda pornirii de a rămâne alături de fiul său, pentru care nutrea o afecțiune deosebită. Intră în dormitorul său, dar se reîntoarse repede cu un volum mare din cartea de ornitologie a lui Akerman. Apoi se așează alături de patul moale de Cordova și își puse ochelarii cu rame groase.

– Ții minte, Nicholas, că, în ultima seară pe care am petrecut-o la Arvil, am discutat despre păsările din Africa de Sud, un subiect extrem de interesant. În seara asta, nu vom insista prea mult asupra lui, doar atât cât să nu uităm. Ah, aici eram, spuse el întorcând paginile până la locul marcat, după care dregându-și vocea, începu să citească:

Struțul, genul *strutio*, caracterizat prin prezența a două degete mari și absența osului central este cea mai mare pasăre în viață. Masculul poate ajunge până la aproape doi metri și jumătate și cântărește uneori o sută cincizeci de kilograme. Trăiește în terenuri nisipoase, este extrem de rapid și, atunci când este încolțit, poate deveni foarte agresiv. Păsările își etalează cu mândrie penajul, iar masculul este foarte atașat de puii săi...

2

In dimineața următoare, consulul se trezi devreme și plecă la timp la birou. Nicholas, din nefericire, petrecuse o noapte agitată, și în starea de letargie care-l cuprinsese, evenimentele zilei, zgomotul locomotivei, sunetele valurilor și, dintr-un motiv absurd, imaginea întunecată a valetului cu chip impasibil se amestecau haotic. Nu avea temperatură, dar tatăl său păru să detecteze o ușoară îmbujorare a chipului lui și insistase ca băiatul să rămână în pat, promițând, totuși, să se întoarcă la prânz, pentru a vedea dacă se poate ridica și a merge la masă.

Nicholas părea dezamăgit pentru că și-ar fi dorit cel puțin să poată să stea în grădina minunată. Dar era un copil ascultător, care-și cunoștea foarte bine deficiențele fizice și rutina verificării temperaturii și a luării pulsului prescrise de profesorul Halevy și, într-un fel ciudat, aștepta, recunoscător, manifestările de solitudine ale tatălui său.

Magdalena îi aduse micul dejun la pat, cu răsuflarea întretăiată după ce urcase scările, dar destul de prietenoasă, cu ochii ei negri, aproape ascunși de obrajii maronii umflați. O eșarfă albă prinsă în jurul capului și cerceii alcătuiți din două cercuri de metal îi dădeau un aer interesant, de țigancă. Datorită educației primite de la tatăl său, Nicholas vorbea destul de bine limba spaniolă și avea și cunoștințe de franceză și italiană, dar Magdalena vorbea foarte repede, într-un dialect pe care el îl considera catalan și nu se prea înțelegeau unul pe celălalt. Când ea rămase nemișcată în picioare, cu mâinile înfipite în șolduri, el detectă o curiozitate directă, țărănească în privirea ei și, drept răspuns, își dramatiză puțin situația, clipind din genele lungi și înghițind în sec, astfel încât să se audă un zgomot alarmant în stomac. Ea râse scurt, dădu din cap, după care plecă.

Micul dejun consta în alimentele pe care le consuma de obicei și era foarte gustos: un ou fiert moale, biscuiți crocanți cu miere, și un pahar de lapte de capră fiert; era evident că tatăl său dăduse dispozițiile necesare în bucătărie. Nicholas mănca încet, experiența ajutându-l să nu lase firimiturile să cadă pe lenjerie. După aceea, coborî din pat și se duse la ogarul care stătea pe cele patru picioare scurte plantat pe masă și care

așteptase în tăcere să fie băgat în seamă, dovădindu-se extrem de ascultător. Nicholas știa, desigur, că nu putea să aibă un câine adevărat; consulul, care nu era un mare iubitor de câini, îi explicase logic că dificultățile și nesiguranța existenței lor în continuă mișcare excludeau prezența unui animal, așa că băiatul se descurcase cât putuse mai bine cu acest înlocuitor de jucărie. În acea dimineață, totuși, nu avea dispoziția necesară pentru a se angaja într-una din lungile lor conversații, care, adesea, durau ore întregi, alungându-i plictiseala. Nici nu reușea să se concentreze asupra manualelor pe care tatăl său i le lăsase la îndemână, pe noptieră. Atenția lui era absorbită de noutatea locurilor înconjurătoare neexplorate, așa că se întinse pe spate, ascultând bătăile inimii casei, în vreme ce razele strălucitoare ale soarelui se reflectau pe tapetul maro cu modele bizare.

Dar ritmul casei pulsa cu putere. De jos veneau zgomote deranjante de parcă ar fi avut loc o ceartă, cuvintele rostite pe un ton ridicat fiind urmate de trântitul unei uși, despre care Nicholas credea că e ușa de la bucătărie. Apoi auzi o conversație mai mult șoptită, pași în sufrageria de dedesubt, mișcări lente, ale cuiva care făcea curățenie, și un miros puternic de tutun

tare. Construindu-și în minte o imagine a ceea ce se întâmpla, Nicholas tresări speriat, atunci când ușa camerei sale se deschise brusc. Se întoarse și, în prag, uitându-se la el cu un aer încrezător, îl văzu pe Garcia.

Pe neașteptate, obrajii băiatului se îmbujorară. Acea neîncredere ciudată pe care băiatul o simțise la adresa valetului în seara de dinainte, ca și cum, într-un fel, l-ar fi considerat dușmanul său, fu accentuată de această apariție neașteptată.

— Să vă iau tava? spuse Garcia cu o politețe exagerată, în felul lui obișnuit și insinuant, dar, cu toate acestea, ca și cum ar fi vrut să dezmință acea minciună, rămase cu țigara aprinsă, ținută între degetele lui pătate de nicotină.

— Te rog..., răspunse Nicholas cu o voce nesigură.

Bărbatul nu se mișcă, dar își dezveli dinții în ceea ce ar fi putut să pară a fi un zâmbet dacă fața lui n-ar fi fost atât de imobilă.

— Nu te neliniști în privința mea, spuse el încet, sunt obișnuit cu copiii. Într-unul din locurile unde am lucrat, erau chiar șapte. Fata cea mică obișnuia să stea la mine pe genunchi. Până când a murit.

Nicholas inspiră scurt. Valetul trase absent din țigară, fără a-și lua însă privirea de pe fața băiatului.

Grădinarul spaniol

– Cândva îți voi povesti despre ea. Cred că va fi o discuție interesantă. Am văzut multe lucruri în viața mea. Unele lucruri triste și îngrozitoare. Incredibile. Lumea e plină de idioți. Pentru mine nimic nu contează. Absolut nimic.

– Ce vrei să spui? Întrebă Nicholas.

Garcia ridică din umeri, cu un aer indiferent.

– Vei vedea. Am fost soldat, militar, ba chiar ofițer. Am văzut bărbați care au fost biciuiți, torturați și chiar împușcați, dar vom vorbi despre asta altă dată. Spune-mi, unde este mama ta?

Nicholas deveni palid. Întrebarea, adresată în treacăt, dar cu o insolență mascată, îi zgândări cea mai adâncă și mai secretă rană a micului său suflet. Într-un moment de panică, se gândi să-i spună că e moartă. Oare nu insistase adesea tatăl său cu un amestec de gravitate și melancolie că acum, pentru ei doi, ea trebuia să fie considerată moartă? Și doar acea rugăciune din fiecare seară pentru iertarea ei făcea ca uitarea să nu fie asemenea morții. Cu toate acestea, instinctele lui respingeau acea minciună, mai puțin datorită inocenței sale firești, cât mai degrabă recunoașterii unei ciudate premoniții că, dacă l-ar fi mințit pe acest om, ar fi riscat să rămână lipsit de apărare în fața lui.

– Este în America, reuși el să îngaime.

– Ah, exclamă Garcia. O țară minunată. Dar de ce nu se află aici?

Cu o ușoară tremurare a bărbiei care făcu ca buzele și nările sale delicate să se înfioare, iar fruntea să i se încrunte ușor, Nicholas spuse:

– Mama nu mai locuiește cu noi.

Garcia își desfăcu buzele groase în ceea ce părea a fi un râs tăcut.

– Deci nu mai înseamnă nimic pentru noi. Trăiește separat. Dar noi nu putem să scăpăm de oameni în acest fel, spuse el, după care amuți brusc, ascultând pașii distincți ce răsunau în grădină. Apoi nu se mai auzi nimic. Fără să își modifice atitudinea, dar poate cu o urmă de precauție, el dădu din cap. Tatăl tău s-a întors. Nu trebuie să-i pomenеști despre convorbirea interesantă pe care am avut-o. Acum, noi doi, avem un secret. Să nu uiți asta, micule nevinovat.

Se duse spre pat și, cu o singură mână, ridică tava cu îndemânare; apoi, făcând o jumătate de plecăciune, cu un amestec de batjocură și servilism, se întoarse și ieși din cameră.

Nicholas rămase nemișcat cu sprâncenele împreunate, confuz și perplex. Se simțea descurajat, pustiit, și doar apariția promptă a tatălui său îl împiedică să izbucnească în lacrimi. Consulul era în formă, evident, plăcut impre-

sionat de treaba pe care o făcuse de dimineață, și, după ce îl inspectă sumar, îi permise lui Nicholas să se ridice din pat. Așezat pe marginea acestuia, în vreme ce băiatul se îmbrăca, consulul se dovedi a fi mai vorbăreț decât de obicei. Biroul arăta mai bine decât se așteptase, mic, dar modern, și situat în port, acolo unde briza mării va face mai suportabilă căldura verii. În afară de Alvin Burton, personalul mai includea doi funcționari spanioli. Echipamentul era în stare de funcționare, cu excepția unei mașini de scris, care putea fi reparată, precum și a unui şapirograf stricat, care urma să fie înlocuit, potrivit dispozițiilor lui.

— Și acum, continuă consulul pe același ton însuflețit, poate o să-ți facă plăcere faptul că ți-am găsit un grădinar. Este afară, în curte. Haide să-l cunoști.

Coborâra la parter, Nicholas mergând alături de tatăl său de parcă s-ar fi aflat sub efectul sedativelor.

Afară, așteptând la intrarea din spate, cu o atitudine respectuoasă, se afla un tânăr de nouăsprezece ani, înalt și bine proporționat, cu o figură deschisă și ochii blânzi, de o nuanță închisă. Avea sprâncenele bine conturate, părul bogat și dat pe spate, iar pe buza de sus îi creștea

o urmă de mustață. Ar fi putut fi considerat chipeș, în ciuda culorii de șofran a pielii, dacă nu ar fi avut buzele mari și moi pe care le ținea întredeschise. Tânărul se îmbrăcase cu cel mai bun costum al său, care, deși era vechi, părea curat. Purta o jachetă foarte scurtă, după moda catalană, iar pantalonii erau puțin evazați și acopereau pantofii scâlțiați. Măinile sale mari și maronii strângeau o pălărie rotundă și plată.

– Hei, iată-te, tinere, spuse consulul pe un ton vioi. Cum spuneai că te cheamă?

– José, *señor*... José Santero.

– Și ești expert în grădinărit?

José zâmbi neîncrezător, dezvelindu-și dinții albi și frumoși. Era un zâmbet cald și natural, care îl făcu pe Nicholas să-și dorească să-i răspundă cu aceeași monedă.

– Știu să sap și să ud și să mă ocup de sol, *señor*. Pot să altoiesc și să plantez. Sunt foarte dornic să muncesc, dar nu mă pot considera un expert.

– Eu înțelesesem că ai experiență, remarcă Brande, oarecum nerăbdător.

– O, da, *señor*, răspunse prompt José. Vreme de trei ani am muncit la viile Montaro. Dar acum multă lume e în șomaj în zona dealurilor.

– Ai recomandări?

Grădinarul spaniol

Cu un aer oarecum pierdut, José se uită la consul, după care, privirea sa se aținti asupra băiatului.

— Noi nu ne batem capul cu astfel de lucruri, *señor*. Dar dacă îl veți întreba pe Diego Borcano Lamontara, cred că va avea de spus numai lucruri bune despre mine.

Urmă o pauză. Nicholas se uită neliniștit la tatăl său, care, mușcându-și buza, cântărea acest aspect al problemei și băiatul trebui să-și înăbușe un impuls, despre care știa că nu i-ar fi făcut decât rău lui José, de a-l implora pe tatăl său să-l angajeze pe acest grădinar, atât de tânăr, de prietenos și de simpatic.

Sunetul gongului care-i chema la masă grăbi decizia consulului: până la urmă, i se vorbise numai de bine de caracterul tânărului. Spuse brusc:

— Mă aștept să muncești din greu. Vei fi plătit cu 30 de pesetas pe săptămână. Ești de acord?

— Nu am nimic împotriva dorințelor domnului, răspunse José foarte serios.

— Foarte bine, răspunse Harrington Brande. Prezintă-te aici, mâine-dimineață la ora opt, și îți voi spune ce vreau să faci. Haide, băiete drag, zise el, luându-l de mână pe fiul său, și plecă.

Îndreptându-se spre casă, Nicholas păstra în memorie imaginea tânărului spaniol, ce stătea acolo blând și umil, dar surprinzător de mândru, cu hainele sale ponosite de duminică, ținând pălăria aceea ridicolă în mâinile sale maronii, fine. Neputând rezista, în vreme ce îl urma pe tatăl său, care urca treptele spre verandă, se uită peste umăr și zâmbi. José îi surâse la rândul său, dezvelindu-și dinții albi, și, spre marea bucurie a băiatului, îi făcu și un semn cu mâna. Ceva în acest gest merse direct la inima copilului... făcându-l să se gândească la asta pe toată durata prânzului și chiar și după aceea.

3

Ji amenajaseră lui Nicholas un loc la umbra leandrilor și acolo, urmând un program alcătuit de tatăl său, își petrecea marea majoritate a timpului dintre prânz și ora ceaiului, stând pe un șezlong și inspirând aerul ozonat, în vreme ce răsfoia paginile unei cărți, care cu siguranță era instructivă de vreme ce însuși consulul o alesese.

Dar în acea după-amiază, privirea copilului se muta adesea discret de la paginile tipărite către figura noului grădinar, care lucra pământul de după copaci. Trecuseră deja două zile de când Nicholas își dorea să vorbească cu el, dar până în acea clipă nu i se oferise ocazia și el era, desigur, mult prea timid pentru a intra în vorbă cu grădinarul. Dar acum, judecând după progresul făcut de José, care săpa temeinic pământul, curățându-l de buruieni și întorcând brazda, băiatul își dădu seama că, în curând, omul va ajunge în

dreptul său și inima începu să-i bată ceva mai repede, gândindu-se la asta pentru că, încă din primul moment, simțise o undă de simpatie și înțelegere ce se propaga în permanență între tânărul spaniol și el însuși. Poate că se înșela. Nu era exclus ca José să fie precum Garcia, o persoană care te flata doar pentru a te înșela, dar el nu putea accepta această idee; dezamăgirea ar fi fost mai mare decât putea el suporta.

În cele din urmă, grădinarul ajunsese la arbore și, îndreptându-se, se sprijini cu cotul pe coada lungă a hârlețului, zâmbindu-i lui Nicholas. Băiatul știa că el trebuie să vorbească primul, dar nu-i venea în minte nicio idee și când, în cele din urmă, se gândi la ceva, trecu o vreme până când reuși să articuleze cuvintele.

– Ai muncit foarte mult, îngăimă el în cele din urmă, înroșindu-se, ca de obicei.

– Nu, nu, spuse José zâmbindu-i larg, după care ridică din umerii bronzăți de soare. Era dezbrăcat până la brâu și pantalonii de bumbac strânși la mijloc pe care-i purta împreună cu o pereche de espadrile îi scoteau în evidență membrele musculoase. Pielea lui aurie avea o textură fină, subliniată de mișcarea suplă a mușchilor de dedesubt. În ciuda efortului făcut, respira foarte ușor. După o scurtă pauză, adăugă cu gravitate: Tu nu muncești?

Grădinarul spaniol

— Fac astea, spuse Nicholas, arătând spre cărțile așezate pe o masă alături.

— A, da, răspunse José, dând din cap cu gravitate, ca și cum ar fi recunoscut că se află în prezența unei inteligențe superioare. Cred că ești foarte deștept.

— Oh, nu, protestă Nicholas, înroșindu-se și mai tare, dar trebuie să mă odihnesc destul de mult, și de aceea citesc.

— Și acum ești bolnav? se interesă José.

— Mereu am puțină febră, îi explică Nicholas. Nu sunt prea viguros.

Surâsul blând al lui José deveni și mai larg.

— Poate dacă ai munci, ca și mine, ai fi puternic, spuse el întinzând mâna către băiat. Ilaide. Am terminat de săpat și acum voi planta. Tu o să-mi dai o mână de ajutor.

Nicholas rămase fără cuvinte de încântare; ezită, dar numai pentru o clipă. Își dorea din toată inima să-l însoțească și José îl apucă de mână, ajutându-l să se ridice în picioare, ca și cum nu ar fi cântărit mai mult decât o pană și acest lucru făcu să-i dispară timiditatea, redându-i încrederea în sine. Se duseră în locul unde erau depozitate plantele și José ridică pe umăr o cutie cu bulbi de petunie pe care consulul îi ceruse să le ia în acea dimineață de la piață, după care se îndreptară

către celălalt capăt al peluzei. Acolo, după ce întinse o coardă de-a lungul pământului proaspăt săpat, grădinarul începu să planteze florile. La început, Nicholas se mulțumi să privească, dar, în curând, răspunzând îndemnului mut care se citea în ochii lui José, se aplecă și plantă și el cu timiditate o floare. După aceea, nu mai reuși să se oprească. Era o senzație plăcută să apuce o mlădiță răcoroasă și verde, să dea la o parte pământul și după aceea să îl adune în jurul rădăcinilor, ca pe niște fire de păr, și să privească plântuța care stătea de una singură în picioare, hotărâtă să înfrunte lumea.

Nicholas locuise întotdeauna în orașe, în case care nu aveau grădină și dădeau direct în stradă. Și acum, aplecat lângă José, cu soarele care-i încălzea ceafa și mirosul pământului ce-i umplea nările, își spuse că niciodată în viața lui nu făcuse ceva mai plăcut. Chiar și micile picături de sudoare pe care le simțea sub cămașă și care, în mod normal, erau un simptom îngrijorător, acum nu-l deranjau.

Spre ora patru, terminaseră de plantat și, cu adevărată mândrie, Nicholas stătea lângă José, uitându-se la parcela de pământ frumos aranjată și unde mai târziu aveau să apară culori vii și frumoase. Era atât de concentrat, că nici nu auzi

Grădinarul spaniol

mașina care intrase pe alee, dar, un minut mai târziu, tresări când auzi vocea tatălui său în spate.

— Nicholas, ce Dumnezeu faci aici? Din tonul lui răzbătea surpriza, dar și dezacordul.

Tresări puțin, și se răsuci pe călcâie, dând la iveală un chip strălucitor, datorită bucuriei prilejuite de munca prestată.

— Oh, tată, am petrecut câteva ore extrem de interesante. Am dat o mână de ajutor la plantarea acestor petunii. Și acum trebuie să fie udate, pentru că altfel nu vor crește. Încă nu este foarte târziu. Pot să mai stau puțin și să-l asist pe grădinar?

Neplăcut impresionat și nesigur, Brande se uită când la fiul său, când la grădinarul spaniol, care, cunoscându-și lungul nasului, se dăduse câțiva pași în spate și acum presa un fir pe o bucată de lemn. Era ceva atât de umil în acea acțiune încât consulul păru ceva mai liniștit. Privirea sa, care, pentru o clipă, se întunecase, trecu muntele Olimp acoperit de nori, și se luminează din nou. Ridicând din sprâncene, spuse sec:

— Ei bine, dacă nu stai prea mult. Și ai grijă să nu răcești. Ne-au trimis valizele mari și eu mă duc să despachetez.

— Oh, îți mulțumesc, tată, exclamă Nicholas, bătând din palme. Nu cred că am răcit și în curând am să vin și eu la tine.

Harrington Brande se întoarce și intră în casă. Aranjate frumos în hol, îl așteptau trei cutii mari de lemn cu capacele deschise și cu rumegușul deja îndepărtat. Garcia, se gândi el, se dovedea a fi chiar mai util decât sperase. Trase de cordonul unuia dintre clopoței pentru a-l chema pe valet, după care, interesat de starea celei mai mari comori ale sale, începu să caute cu privirea prin conținutul cutiilor. Aha, acolo era – scoase cu grijă din cea mai mică cutie un top de hârtie scris la mașină și legat cu bandă roșie.

– Ați sunat, *señor*?

Brande se răsuci pe călcâie.

– Ah, da, Garcia. Ai început să faci o treabă foarte bună aici. Vrei să ieși asta, te rog? Dar ai mare grija, este manuscrisul cărții mele.

Valetul făcu ochii mari.

– Seniorul este autor?

Flatat de exclamația în care se simțea adulația valetului, Harrington Brande dădu din cap.

– De mulți ani mă ocup de o lucrare considerabilă... biografia unui om mare.

– Seniorul se referă la el însuși, nu?

Brande râse plăcut impresionat.

– Hai, hai, Garcia, mergi un pic cam departe. Încearcă să găsești o hârtie de împachetat

rezistentă și fă un pachet ca lumea. Vreau s-o iau la birou. După aceea întoarce-te și dă-mi o mână de ajutor să aranjez armele.

— Desigur, *señor*.

După ce bărbatul plecă, Brande rămase nemișcat o clipă, apoi se îndreptă spre cea mai apropiată ladă și, uitându-se printre lucrurile dinăuntru, se întrebă de unde ar fi trebuit să înceapă. Dar, dintr-odată se opri pentru că privirea îi căzu pe un dosar de carton ce se afla la suprafață, în ladă. Se schimbă la față. De pe buze i se desprinse o exclamație de surpriză. Împachetarea fusese făcută de o firmă din Havre și de pe fundul vreunui sertar reușiseră să aducă la suprafață o fotografie pe care el n-o mai păstra la vedere de mult timp. Era vorba de o fotografie a soției sale.

Ușor, ca și cum ar fi fost vorba de un șarpe ce avea puterea să îl atace, el luă fotografia și, cu o expresie de om hăituit, își făcu curaj pentru a se uita la ea. Da, era Mariane, cu chipul ei palid și plăcut, ochi întunecați și buzele senzuale schițând un vag surâs care mereu îl subjugase. Continuând să țină poza în mână, se așeză pe pervazul ferestrei, gândindu-se la acea primă seara când se întâlniseră.

Se întâmplase în urmă cu zece ani, la colegiul Bowdoin, acolo unde el venise de la Washington pentru a ține o prelegere la o societate studențească. La recepția care a urmat, remarcă, stând lângă ușă, această fată palidă, îmbrăcată în negru – se părea că era în doliu după mama ei – și imediat simți cum îl cuprinde o emoție puternică, senzație pe care nu o mai avusese niciodată înainte în relație cu sexul opus. Aranjase să-i fie prezentat și apoi făcu câteva cercetări, aflând că fata era săracă și că tatăl ei, un profesor universitar ieșit la pensie, fusese internat într-unul din cele mai proaste stabilimente din oraș, diagnosticul cu o boală incurabilă.

El decise apoi să-și petreacă concediul în Maine, găsi un hotel bun în apropiere și, în cea mai politicoasă manieră posibilă, o ceru în căsătorie, fără a avea prea mare succes, dar insistând cu tenacitate. Ea îi spusese că nu dorea să se căsătorească. De două ori îl refuză, și, deși el plecă amărât și abătut, se întoarse după o lună, două, atras de frumusețea ei bizară și subjugat de pasiunea pe care i-o inspira. În acea iarnă, în luna februarie, tatăl ei muri, și ea rămase singură. Ocazia era mult prea favorabilă pentru a o rata. În după-amiaza înmormântării, atunci când ea stătea de una singură, distrusă, uitându-se la

ploaia care lovea în geam, iar perspectivele ei păreau mai mult decât întunecate, ea cedase și acceptase să se căsătorească cu el, aruncându-i o privire bizară.

Și apoi ce se întâmplase? Doar Dumnezeu știa că el își dăduse toată silința s-o înconjoare cu dragostea sa și nimeni nu ar fi putut să fie mai devotat. Se aflau la Washington și viitorul se anunța promițător, iar apartamentul din hotelul unde locuiau era agreabil. El îi dădea nenumărate dovezi de dragoste, îi alegea flori și cărți, îi planifica distracțiile, o sfătuia ce oameni ar trebui să cunoască, ba chiar o ajuta să-și aleagă rochiile. () Însoțea peste tot, în orice clipă, chiar când trebuia să participe la evenimente publice, insistând ca ea să i se alăture. Și atunci când, pentru scurte perioade de timp, erau nevoiți să se separe, la cină, sau în săli de recepție, el o urmărea cu o privire plină de dorință, fără să-i pese că cineva ar fi putut să observe cât de importantă devenise ea pentru el.

Ea era mai tăcută decât și-ar fi imaginat el vreodată și, pe măsura trecerii timpului, deveni chiar mai taciturnă, dar, pentru că lui îi plăcea să vorbească, acest lucru nu-l deranja. Uneori, când într-o oarecare măsură el reușea să-i impună punctul lui de vedere, poate cu privire la politică

sau artă, sau, să spunem, igienă personală, privirea ei îl făcea să se simtă stingherit și zâmbetul ei îl descumpănea. Dar niciodată, niciodată nu ar fi putut să anticipeze acea seară, la câteva luni de la nașterea copilului lor, când, cu figura mai palidă ca oricând și cu privirea rătăcită, ea ceruse o cameră separată. Vorbele ei încă îi mai răsunau și acum în urechi ca o rană deschisă.

– De ce? reuși el să îngaime livid la față. Nu ești tu soția mea?

Ea îi răspunse cu o voce atât de slabă, încât aproape că nu se auzea ce spune.

– Uneori mi-ar plăcea să-mi aparțin și mie un pic.

Desigur, el nu fusese de acord. Ea era consoarta lui legitimă și avea și el drepturile lui. Dar atunci simțise pentru prima dată aversiunea ei față de el, o ciudată și incredibilă antipatie, o barieră care deveni de netrecut în ciuda eforturilor lui de a o doborî, de a o poseda complet, în trup și spirit, pentru a fi a lui.

Era un bărbat viril, mânat de dorința puternică de a-și revendica drepturile conjugale. Și, cu toate acestea, cât de des se întâmplase ca, înainte de a obține satisfacția finală, lui să îi dispară propria plăcere, șocat să constate că era

singur, că ea zăcea cu dinții strânși și nemișcată ca un cadavru adus acolo de valurile unei mări înghețate.

Deși în sufletul său știa că e absurd, fusese tentat să creadă că ea are un amant și o urmărise cu gelozie, ajungând chiar până acolo, încât— dar nu era el soțul ei? — să angajeze un detectiv care să o spioneze. Și toate, fără niciun rezultat. Oare se putea pur și simplu ca ea să-l deteste?

Apoi el fu transferat în Europa, mai precis la Stuttgart, apoi la Liège, Ancona... locuri unde, îi spuse el cu amărăciune, orice femeie normală și iubitoare s-ar fi simțit bine în compania lui. Nu cumva îi era dor de casă? Acest gând îl ajută de câteva ori să-și salveze mândria rănită. Și atunci când i se dădu un concediu prelungit, el îi duse pe ea și pe Nicholas, în vârstă de trei ani la acea dată, înapoi, în America. Acolo primise ultima lovitură! Într-o zi, ea veni în apartamentul închiriat din New York unde locuiau și, trasă la față și cu capul plecat, îi spuse că, pentru moment, trebuia să-l părăsească. Viața împreună îi distrusese nervii și simțea nevoia să fie singură vreme de câteva luni, pentru a-și reveni.

El se simți mistuit de dorința de a o strânge brutal în brațe. Respingându-i cererea, el îi transmise rece ultimatumul său:

– Dacă pleci, nu te voi primi înapoi. Cu mine nu există jumătăți de măsură. Ea nu-i dădu niciun răspuns, dar el încă îi vedea privirea umbrită ce ascundea aceeași enigmă care îl torturase mereu. El continuă, mușcându-și buza, până când sângeră. Nu vei avea nici bani și nici o poziție. Și niciun fel de ajutor pentru creșterea copilului.

– Și acum am toate astea? răspunse ea cu tristețe, după care, întorcându-se, ieși din cameră.

Aici, în această casă spaniolă, în timp ce-și ținea capul între mâini, încă îi mai vedea silueta zveltă, îmbrăcată în gri și continua să simtă căldura ei și parfumul prezenței sale. Ei bine, ea plecase, dispărând complet din viața lui. Când auzise de ea ultima dată, indirect, locuia într-un fel de pensiune pentru femei în New York, lucrând – aproape pe degeaba, după cum presupunea el – într-un centru de asistență socială. Așa să fie atunci. Cel puțin, el îl avea pe fiul lor. Toată dragostea pe care o simțise pentru ea fusese acum transferată asupra lui Nicholas. Îl adora pe băiat, nu putea să nege asta și avea să-l iubească și să fie tot timpul aproape de inima lui...

Câteva clipe îndelungate rămase acolo în prada gândurilor negre, chipul lui exprimând un dor nespus, dar brusc auzi râsetele de afară. Își reveni, își ridică privirea și, când se uită pe

fereastră, îi văzu pe José și pe fiul său care cărau stropitoarea de-a lungul grădinii, distrându-se de minune.

Consulul făcu o grimasă, ca și cum, dintr-o dată, i s-ar fi deschis o nouă rană. Se ridică brusc, se duse la ușă și, cu o voce stăpânită, strigă:

– Nicholas, vino, dragul meu! Intră imediat în casă!

4

Circa trei săptămâni mai târziu, într-o duminică dimineața, la ora zece, consulul își lua micul dejun în liniște împreună cu fiul său, în nișa însorită din sufragerie. Afară, extravagantă ca o mireasă, primăvara etala o zi atât de plăcută încât Nicholas și-ar fi dorit să-și ia pâinea prăjită și mierea și să iasă cu ele pe verandă. Dar tatăl său, îngrijorat că temperatura ar putea să fie înșelătoare, clătinase din cap manifestându-și dezacordul. Îi ceruse, în schimb, lui Garcia să așeze masa mică lângă fereastră. Aici cel puțin, băiatul vedea florile de un roșu aprins care creșteau printre tufele de mimoze și auzea zgomotul îndepărtat al clopotelor de la biserică.

– Tată. Din când în când Nicholas îl privise pe consul care, aflat în toane bune, era preocupat să-și aprindă un trabuc ușor Larranaga și să citească numărul, din urmă cu două zile, al

ziarului *Echo de Paris* – considera că doar acest ziar merita atenția lui și-i ceruse prietenului său, Havelly, să-i trimită săptămânal un număr. Tată, aș vrea foarte mult să merg la un meci de pelotă după-amiaza aceasta.

Consulul lăsa ziarul din mână.

– Un meci de pelotă, repetă el aparent fără să înțeleagă.

– Da, tată. Copilul simți cum îi năvălește sângele în obraji, dar își făcu curaj și continuă: Este un fel de handbal care se joacă aici. Un joc rapid și incitant. Toate orașele de pe Costa Brava sunt înscrise în ligă. Și astăzi, Huesca, respectiv campionii, joacă cu cei din San Jorge.

Harrington Brande se uita uimit la figura fiului său, care exprima o dorință vie. Brusc, expresia feței lui se relaxă.

– Ei bine! exclamă el ușor. Deci ai vorbit cu Garcia. Ce aiureli se întâmplă pe aici cât timp eu sunt la birou! Spune-mi, unde și când are loc acest meci faimos?

– La Recreo, tată, zise Nicholas cu răsuflarea tăiată, fără să îndrăznească să-i spună că nu Garcia fusese cel care-l informase. La ora patru după-amiază. Oh, hai să mergem!

O umbră de surâs apărură pe buzele consulului. Îi făcea plăcere că fiul său își dorea să-și petreacă timpul în compania sa.

— Ei bine, zise el cu un aer meditativ. Dacă-ți iei tonicul acum... și-ți termini compunerea la spaniolă... și te odihnești o oră după prânz, vom mai vedea.

— Oh, îți mulțumesc, îți mulțumesc, tată, spuse Nicholas sărind în sus de bucurie.

La ora trei și jumătate în acea după-amiază cei doi plecară, Nicholas extaziat, iar domnul Brande manifestând bună dispoziție și toleranță. Consulul nu știa nimic în legătură cu sporturile. Odată, la Ancona, aruncase prima minge la un meci de baseball disputat de două echipe de pe un vas al marinei americane, aflat în vizită în port, și, câțiva ani mai târziu, la Knocke, fusese cel care oferise cupa câștigătorilor unei regate organizate de un club local. Dar acum, părea să împărtășească entuziasmul și așteptările fiului său.

Parcară mașina în Plaza și, traversând o rețea de străduțe din spatele pieței de fructe, ieșiră la Recreo, care, remarcă consulul, se afla în zona rezervată săracilor orașului. Era un loc împrejmuit cu o palisadă de lemn, acoperită în întregime cu afișe de reclamă ale teatrului local și care prezentau corrida ce urma să aibă loc în aprilie la Barcelona. Cu toate acestea, consulul îi permise lui Nicholas să-l ducă pe rândurile din față ale tribunei, o bancă de lemn fără spătar, care

era îndreptată spre curtea betonată, acolo unde un bărbat îmbrăcat cu o cămașă cu mânecă scurtă improspăta marcajele cu vopsea roșie.

Ajunseseră devreme. Mai erau prezenți doar câțiva tineri care, așezați pe băncile din partea de sus a tribunei, fumau, mâncau fructe uscate, glumeau vorbind foarte tare și din păcate într-o manieră vulgară. Din când în când mai apăreau și alți spectatori cu mâinile în buzunare, în marea lor majoritate băieți și tineri, care ocupau locurile din spate și se alăturau rumorii generale. Consulul se gândi că cel puțin se aflau la o oarecare distanță de aceștia și că spațiul era adecvat pentru a evita contactul cu ei. Dar din păcate, nici nu bătu ora patru ceasul din port că adevărații aficionados³ își și făcură apariția, o masă mare și gălăgioasă, care dădea din coate și se împingea pentru fiecare loc rămas liber. Cât ai clipi din ochi, băncile fură ocupate și toată tribuna se umplu de siluete înghesuite. Un bărbat mic și îndesat, îmbrăcat cu un costum închis la culoare și strălucitor și având pe cap un sombrero extrem de uzat, cu o jumătate de ceapă într-o mână și cu un coltuc de pâine în cealaltă, se așază chiar lângă consul și, zâmbindu-i prietenos acestuia, își ascuți briceagul

³ Fani, în spaniolă în original.

pe cizme și începu să mănânce zgomotos. Se auziră fluierături slabe de peste tot din tribună,acompaniate de bătutul ritmic din picioare și strigăte: Ole... Ole... Ole.

– Vor începe în curând, tată. Să-ți explic câteva despre joc? spuse Nicholas aplecându-se înainte și arătând în direcția terenului. Vezi acele două ziduri față în față la distanță de aproximativ treizeci de metri? Unul se cheamă *frontis* și celălalt *pareo de rebote*. Liniile acelea roșii de pe ele indică spațiul unde trebuie să lovească mingea. Și liniile roșii de pe terenul propriu-zis – pe care ei îl numesc *concha* – marchează același lucru. Dacă mingea cade în afara lor se consideră greșeală și echipa adversă primește un punct.

Băiatul continuă în vreme ce consulul asculta atent.

– În fiecare echipă sunt doi jucători, *delantaro*, centrul înaintaș și, *zaquero*, cel din spate. Huesca au echipament albastru și San Jorge în alb. *Pelota*, așa se numește mingea, este făcută din cauciuc acoperit cu piele de oaie și ei o aruncă cu *cesta*. Jocul este rapid, oh, foarte rapid...

În acel moment, pin public se auzi un cor de strigăte și din partea cealaltă a dreptunghiului de beton veniră patru jucători. Erau îmbrăcați cu tricouri și pantaloni albi și, legat de mână cu o

mănușă, aveau un fel de coșulet ușor. Pe măsură ce se încălzeau, aruncând mingea în perete, Consulul simțea cum Nicholas devine din ce în ce mai tensionat lângă el.

– Ei vezi, tată. Vezi de ce am venit? Nu-i așa că este splendid? La început Brande nu înțelese, dar uitându-se în direcția privirii copilului, își dădu seama că era fixată pe unul dintre jucătorii de la San Jorge, un om înalt și subțire, care se mișca cu grație și ușurință pe teren. Era José.

Consulul își pierdu morgană și câteva clipe rămase nemișcat. Într-o clipă înțelese foarte bine situația – dorința băiatului de a veni la meci și cunoștințele sale extraordinare despre regulile jocului – era vorba despre neverosimila, dar sigura complicitate cu grădinarul.

– Privește, privește, tată, spuse Nicholas entuziasmat. Încep acum. Și José ne-a văzut, tocmai ce mi-a făcut cu mâna.

Pe teren, atacantul de la Huesca își luase deja poziția de joc și după ce bătu *pelota* o dată, o aruncă în zid. Plictisit, Harrington Brande urmărea zborul mingii, conștient de un sentiment de opresiune care era în creștere. Dacă nu ar fi fost încercuiți de mulțime din toate părțile, s-ar fi ridicat și și-ar fi luat fiul din această încercuită odioasă. În loc să facă asta, deși era conștient

că-l va dura și mai tare, Consulul se uită spre băiatul care, pe marginea băncii, fără să se gândească la vreun disconfort, era complet absorbit de joc. Cu ochii mari și gura întredeschisă, cu micii săi pumni strânși, se mișca și rămânea nemișcat la unison cu ceilalți spectatori, murmurând exclamații de acord sau dezacord și chiar, din când în când, vociferând odată cu ceilalți.

— *Olé. Olé.* Haide, San Jorge. Jucat... oh, bine jucat, *José, amigo.*

Făcând un efort, Harrington Brande își luă privirea de la el și se întoarse spre teren. Încălziți de mișcare, jucătorii erau acum angajați într-o serie de curse lungi, aruncând *pelota* spre perete din fiecare unghi al *concha*. Era incredibilă ușurința cu care

Prinseră mingea și aproape fără a o ține deloc în coș o aruncară cu putere înapoi, ca pe un glonț, pentru a marca. Cele două echipe, remarcă Brande, erau la fel de bune și tabela de marcaj indica în acel moment o egalitate la 19.

Cei doi jucători de la Huesca erau tineri și agili. În schimb, fundașul de la San Jorge era matur, scund și cu pielea închisă la culoare, avea părul tuns scurt și juca cu un aer hotărât. În ciuda experienței sale, nu avea suficientă viteză, astfel că nu reușea să-și acopere partea sa de teren.

Partenerul său trebuia să compenseze acest handicap și consulul remarcă iritat jocul fluent al lui José, siguranța instinctivă a loviturilor sale care îl plasa cu mult deasupra celorlalți jucători de pe teren. Și atunci, dintr-odată, consulul își dori ca San Jorge să piardă acel meci.

Cu o figură impasibilă, aceasta fiind atitudinea sa oficială, Harrington Brande începu să urmărească atent fiecare lovitură, fiecare punct al jocului. Scorul era acum 35 la 32 în favoarea celor de la Huesca, care foloseau o strategie excelentă și concentrau toate loviturile spre fundașul de la San Jorge. Sub presiunea acestor atacuri constante și a vârstei care-și spunea cuvântul, jucătorul obosea în mod evident, și Brande rânji satisfăcut când suporterii locali începură să strige și să-i adreseze tot felul de injurii.

— Ole... ole... pune osul la muncă, Jaime. Fugi, câine bătrân ce ești. Haide, José, amigo, pentru numele lui Dumnezeu, spală rușinea.

José acoperea tot terenul, aruncându-se, întinzându-se, lovind, mereu cu un surâs în colțul buzelor, deși acum respira sacadat și transpira prin toți porii. Dar în ciuda eforturilor sale, cei doi jucători de la Huesca se agățară cu disperare

de avantajul lor și scorul crescuse încet, dar sigur până când ajunse 48 la 46 în favoarea lor.

Mulțimea era extrem de agitată, țipa, gesticula, susținea cu fervoare echipa și trăia momentul cu o intensitate specifică popoarelor latine. Și micul Nicholas, palid din cauza entuziasmului, striga din răspuțuri, laolaltă cu ceilalți spectatorilor.

– Haide, San Jorge. Haide José. Vrem să câștigi... să câștigi...

În acel moment, înaintașul de la echipa din Huesca fentă, și Jaime, prins pe picior greșit, nu reuși să returneze mingea. Își ridică disperat brațele în aer și din rândul suporterilor lui San Jorge se auziră exclamații de supărare. Echipa din Huesca mai avea nevoie de un singur punct pentru a câștiga meciul.

Mingea trecea dintr-o parte în cealaltă, iar meciul se apropia de sfârșit. La un moment dat, liderul echipei din Huesca alunecă pe beton și rată pasa. Se ridică de îndată fără a fi rănit și le făcu cu mâna suporterilor săi. Dar abia se reluă jocul, și José execută un as printr-o lovitură fulgerătoare. Din public se auziră urale de încurajare. Scorul era acum 49 la 48.

Într-o tăcere totală, José se duse în colțul terenului de unde urma să servească. Întreaga arenă amuți când jocul reîncepu. Suspansul și

încordarea spectatorilor atinseseră cote maxime. Jucătorii de la Huesca nu inițiau acțiuni hazar-date, așteptând ca adversarii lor să facă o greșeală, conștienți de responsabilitatea care le revenea. Schimburile de mingi se desfășurau într-un ritm rapid când, dintr-odată, brațul lung al lui José lansă o minge într-un unghi închis între cei doi adversari. Scorul era egal la 49.

Publicul nu mai îndrăzneă nici măcar să respire. Toți stăteau în picioare, aplecați înainte, uitându-se la mingea care zbură, ricoșând din panouri. Echipa din Huesca, impulsionată de un fel de curaj al disperării, lăsase deoparte toate măsurile de precauție și vleurile erau extrem de temerare. O dată, de două ori executară pase aparent imparabile, dar José, cu o inspirație genială, reușise cumva să le returneze. La un moment dat se confruntă cu un voleu larg la care părea cu nu va mai ajunge. Sări sus de tot în aer și lovi cu toată puterea mingea, pe care o expedie în terenul advers, câștigând astfel punctul.

Un oftat lung se ridică până la cer, apoi se dezlănțui nebunia. Oamenii își aruncau pălăriile în aer, plângeau, râdeau, se îmbrățișau unii cu alții și strigau ca într-un fel de delir extatic.

Nicholas se urcă pe bancă cu ochii strălucitori și continuă să dea din mâini, scandând entuziasmat:

– Ura! Ura! Știam eu că va reuși Știam eu! Știam eu! Ura!

În vreme ce jucătorii extenuați se îndreptau spre ieșirea din teren, mulțimea escaladă bariera și îi înconjură. Într-o clipă, José fu încercuit, sărutat și ridicat în aer și când, în cele din urmă, ceru îndurare, fu cărat pe brațe afară din teren.

– Of, tată, spuse Nicholas cu respirația tăiată, coborând, în cele din urmă, de pe banchetă. Nu-i așa că a fost minunat? Mă bucur atât de mult că m-ai adus aici.

Consulul răspunse cu un surâs forțat. Punctul de maximă tensiune al jocului și demonstrația care urmasse îl făcuseră să înțepenească. Dar pentru nimic în lume nu ar fi dezvăluit acea stranie și inexplicabilă amărăciune pe care o resimțea. Îl luă pe fiul său de mână și, după ce mulțimea se împrăștie, plecară în tăcere către Plaza.

– De fapt, noi am repurtat o victorie, spuse Nicholas când intrară în mașină, fiindcă José e membru al casei noastre. Și pentru că el a fost cel care a câștigat partida aceasta.

Fără a răspunde, Harrington Brande răsuci cheia. În vreme ce mașina demara, iar el se uita drept înainte, băiețelul începu să îi arunce priviri

nedumerite, întrebându-se dacă nu cumva îl ofensase în vreun fel pe tatăl său.

— E ceva în neregulă, tată? întrebă el în cele din urmă.

Întrebarea fu urmată de o tăcere destul de lungă.

— Nu, nu, Nicholas, totul este în regulă, doar că mă doare capul foarte tare. Vezi tu, nu sunt obișnuit să mă înghesui într-o mare de oameni și nici să fiu împins și lovit și să primesc coate în stomac și astea toate doar pentru un joc prostesc.

— Dar, tată... spuse Nicholas confuz, care era pe punctul de a protesta în vreun fel, dar se opri văzând chipul mohorât al tatălui său.

Cina era deja pregătită când ajunseră acasă, dar tăcerea continuă să persiste între ei pe întreaga durată a mesei, una din acele tăceri de gheață care îndepărta oamenii și pe care consulul o impunea periodic atunci când se retrăgea undeva în forul său lăuntric și examina lucrurile și oamenii ca și cum ar fi văzut, asemenea unui zeu supărat, doar aspectele empirice și eterne.

— Să mă duc sus, tată? întrebă Nicholas pe un ton moale, după ce își bău tot laptele din pahar.

— Cum dorești.

Încet și trist, băiețelul urcă scările late de lemn. Bucuria zilei, cu toate lucrurile ei noi și

incitante, aproape că dispăruse. Uitase de José și de joc și nu se mai gândea decât la figura imobilă și dură a tatălui său. Obișnuit cu ritualul comun al serii, se simțea acum abandonat în dormitorul mare și întunecos. Se dezbracă, se spală și se îmbracă cu cămașa de noapte. Apoi se întoarce și-l văzu pe consul care stătea în prag.

– Oh, tată! exclamă el, oftând ușurat. Am crezut că nu o să mai vii.

Consulul răspunse cu gravitate:

– Nu cred că se va întâmpla vreodată să nu-mi fac datoria.

– Îmi pare rău dacă te-am supărat cu ceva, îmi pare tare rău, tată. Îi era foarte greu să-ți rețină lacrimile. Dar eu... eu chiar nu știu ce am făcut.

– Îngenunchează pentru rugăciune. Consulul se așază în locul său obișnuit, își puse mâna pe umerii băiatului și spuse cu o voce joasă: Nicholas, acum ai crescut. Trebuie să știi și tu cât de dureroasă și dificilă a devenit viața mea. Cred că-ți dai seama ce povară am avut de dus de când... mama ta ne-a părăsit. În ultima perioadă insomnia mea accentuată de munca literară pe care o prestez m-a secătuit de puteri. Sunt zile când mă simt atât de epuizat încât de-abia reușesc să mă concentrez asupra a ceea ce am de făcut. Și cu toate astea... spuse consulul,

ridicând dintr-o sprânceană, și cu toate astea, m-am dedicat ție cu trup și suflet.

Băiatul își lăasă capul în jos. Lacrimi ca niște mici cristale apărură pe genele lui moi.

– Da, Nicholas, nu am fost doar tatăl tău, dar și prietenul tău, profesorul tău, doctorul tău. Nu pot să neg că aceasta nu mi-a adus o fericire profundă... o bucurie și o stare de confort psihic care au fost ca un balsam pentru rănilile mele. Este vorba, dragul meu copil, de o dovadă de dragoste. Dar cu toate acestea, chiar și cele mai altruiste pasiuni cer în schimb puțină afecțiune. De aceea astăzi inima mea a fost sfâșiată la gândul că tu nu ții la mine.

– Nu, nu, tată, strigă Nicholas, în cele din urmă, nu este adevărat. Cum poți să crezi așa ceva?

Prin mintea lui trecu un gând asemenea unui fulger.

– Unele lucruri sunt grăitoare, fiul meu. Un cuvânt rostit dintr-un impuls de moment... o privire... un gest întâmplător...

– Nu, nu, aproape țipă Nicholas. Te iubesc, știi că te iubesc. Mama s-a purtat îngrozitor cu tine, dar eu nu voi face asta. Vom fi împreună mereu. Tremurând din tot corpul, Nicholas se întinse și își puse brațele în jurul taliei tatălui său.

— Băiatul meu, murmură consulul, strângând tare la piept acea mică povară în viață. Când simți pe pieptul său bătăile inimii copilului care îl duceau cu gândul la o mică pasăre, îl invadează o căldură infinită, topind durerea din sufletul său. Oftă profund și-și închise ochii.

În cele din urmă, se desprinse ușor din îmbrățișare.

— Și acum, copile, spune-ți rugăciunea și apoi o să-ți citesc câteva pagini.

5

Deși reconcilierea fu dulce, la fel ca recunoașterea faptului că Nicholas era mai atașat ca oricând de el, consulul nu putea să uite rolul jucat de José în acea înstrăinare ce survenise între ei pentru o clipă scurtă și dure-roasă. De obicei, când pleca dimineață de la vilă, făcea un scurt semn cu capul, ca răspuns la salutul politicos al lui José. Acum, trecu cu o indiferență studiată, cu fața întoarsă și cu ochii privind fix înainte, ca și cum ar fi evitat să-l vadă. Dar în acel scurt moment, era foarte conștient de prezența tânărului, de corpul lui tânăr, de puterea brațelor lui viguroase și de surâsul lui nevinovat și cald. Se simți cuprins de un puternic resentiment, o iritare care nu dispăru nici după ce ajunse la birou.

Încercă să-și alunge această senzație. I se părea absurd să se lase deranjat de un biet servitor, un tânăr din oraș care nu avea nimic deosebit și

era sub demnitatea lui să facă ceva în legătură cu o acțiune care, la urma urmei, devenea și mai lipsită de importanță, privită retrospectiv. Fără nicio urmă de îndoială că omul se lăuda cât de bun era la *pelota* și insistase să vină să-l vadă jucând. Nu era nimic mai mult de atât. Cu toate acestea, în ciuda asigurărilor pe care și le oferi singur, consulul continuă să fie chinuit de acea senzație bizară de gelozie, resimțind o animozitate care părea să crească din ce în ce mai mult, de la o zi la alta.

O vreme José nu remarcă nimic, dar, cum în fiecare dimineață își vedea angajatorul trecând pe lângă el fără să schițeze nici cel mai mic gest, începu să se teamă că nu era satisfăcut de serviciul lui și în adâncul sufletului său simplu suferi. Nu se prea găsea de lucru în San Jorge. Un post bun reprezenta o raritate și el trebuia să se gândească și la mama lui, Maria, nemaivorbind de cele două surori ale sale, de bătrânul Pedro, bunicul său, care nu mai avusese niciun accident vascular cerebral de șapte ani de zile. Alarmat, el își intensifică eforturile care oricum erau destul de mari, ajungea cu jumătate de oră înainte de ora prevăzută și pleca doar atunci când se însera de-a binelea.

Într-o dimineață, când lucra pe o cărare necurățată dincolo de zidul de piatră, văzu adânc ascunse în mușchi trei stelute albe și fragile încă umede de la rouă – primele frezii ale sezonului. Ochii îi străluciră de încântare și rămase mut de admirație câteva clipe uitându-se la flori, după care, dând din cap, ca pentru sine, le culese. Apoi se duse în magazie, unde, fluierând bucuros, le legă cu o bucată de rafie, folosind ca fundal o lcrigă. Aranjându-se în fața bucății de oglindă, se grăbi să se ducă la intrarea în casă. Nu trebui să aștepte prea mult înainte ca angajatorul său să apară pe verandă.

– *Señor*, spuse José, după care se opri, incapabil să rostească discursul pe care îl pregătise în prealabil. Nu făcu decât să zâmbească cu mult respect și să-i întindă buchetul de flori.

Urmă o perioadă de tăcere. Consulul, lăsând foarte clar impresia că face un mare efort, se întoarse încet și, pentru prima dată de la jocul de pelotă, se uită direct la tânăr. Această acțiune, care păru să dizolve o inhibiție primitivă și adânc înrădăcinată în suflet, îi produse o senzație bizară de eliberare. Tensiunea pe care și-o reprimase mult timp se topi pe loc și el arboră un calm desăvârșit.

– Ce este asta? întrebă el pe un ton rigid.

– E pentru plăcerea dumneavoastră, domnule, să îl purtați. Primele frezii ale primăverii.

– Ai cules... aceste flori...

– ... da, *señor*.

– Nu ai dreptul să faci asta. Aceste flori sunt ale mele și eu nu doresc să fie culese. Vreau să crească în grădină, acolo unde este locul lor.

– Dar, *señor*... spuse José, după care amuți.

– Și cu asta basta. Ești un om prost și cu mult prea multă inițiativă. Îți depășești atribuțiile. Să nu se mai repete așa ceva în viitor. Ai înțeles?

Sub privirea rece și fixă a consulului, José lăsă și el capul în piept și aspectul său tineresc păru să se volatilizeze. Lăsă trist în jos buchețelul de flori parfumate care se încălziseră în mâinile lui transpirate, după care se mai gândi, și, neștiind ce să facă cu mica ofrandă refuzată, o puse după ureche. Când plecă, cu mișcări stângace, îndreptându-se spre tufa de mirt, văzu că Garcia stătea lângă mașină cu o grimasă bizară, care făcea ca fața lui impasibilă să pară și mai crudă; așadar, Garcia fusese martorul umilirii sale. Își mușcă buza și întoarse capul pentru ca el să nu observe că-i ardeau obrazii.

Consulul plecă în oraș, stând țeapăn pe locul din spate al automobilului, cu geamurile lăsate,

pentru a simți briza plăcută. Era relaxat și satisfăcut, asemenea unui om care s-a dezbrăcat de o haină ce-l irita și acum resimțea din nou starea de confort și normalitate. Se afla într-o dispoziție atât de bună, încât atunci când intră în birou și-l descoperi pe Alin Burton aplecat asupra unei grămezi de hârtii se opri și remarcă:

— Bună dimineața, Burton. Apropo, cred că a venit vremea ca tu și soția ta să ne faceți o vizită la Casa Breza. Ce-ați zice de duminica viitoare? Veniți după-amiază și vom bea ceaiul împreună.

— Oh, vă mulțumesc, domnule, exclamă Alvin recunoscător. Vă mulțumesc foarte mult. Știu că doamna Burton...

— Desigur, îl întrerupse consulul brusc. Vă așteptăm pe amândoi la ora cinci. Să nu întârziați!

Trecu în biroul lui privat, acolo unde îl aștepta deja pe masă un exemplar proaspăt al ziarului *Echo de Paris* cu învelitoarea desfăcută cu grijă, dar starea lui de moment era mult prea creativă pentru a se mulțumi doar cu fițuica de știri. O privire rapidă îi confirmă că în corespondența lui nu era nimic important. Se așeză pe scaun și, permițându-și una dintre rarele abateri de la rutina obișnuită, scoase din sertarul de jos pachetul pe care îl adusese de acasă cu o zi înainte

– manuscrisul lui despre Malbranche. Pentru restul lumii, poate că Nicholas Malbranche era o figură necunoscută și anostă, dar, pentru Harrington Brande, acest francez uitat de lume, care în secolul al optsprezecelea încerca să adopte învățăturile teologice ale lui Descartes, devenise un exemplu în a cărui filozofie el găsisese modelul comportamentului său, ecoul sonor al sufletului său. Faptul că Malbranche fusese ignorat nu făcuse decât să-i mărească ardoarea și mândria că el personal avea să fie apreciat ca descoperitorul unui model pe care îl scosese din obscuritate pentru a-l aduce la lumina zilei.

În ultimii zece ani, cu o ambiție sporită, muncise susținut pentru finalizarea unui studiu dedicat eroului său. De câteva ori trimisese prima parte a manuscrisului său mai multor edituri de prestigiu. Lipsa unui răspuns – pentru că niciuna dintre edituri nu manifestase nici cel mai mic interes – era extrem de incitantă pentru că nici el nu era imun la trecerea timpului sau la succesul altuia, dar acest lucru nici nu-l surprinsese și nici nu îl făcuse să se răzgândească. Considera că lucrarea sa era prea erudită pentru a se bucura de popularitate și, dacă ar fi fost necesar, își propusese să o scoată chiar pe cheltuială proprie,

încrezător că, atunci când va fi citită în cercul restrâns de savanți europeni, aveau să-i fie recunoscute meritele. În mod ostentativ îl botezase pe fiul său Francis Nicholas, în ciuda protestelor soției sale, a cărei lipsă de entuziasm pentru proiectul său fusese doar una dintre trădările față de el. Niciodată nu avea să-i ierte acel episod, când, copleșit de dragostea față de ea, îi permisesese să citească câteva capitole ale capodoperei sale și insistase să-i afle părerea.

— Mă tem că nu știu îndeajuns de mult despre asta, îi răspunsese ea evaziv.

— Bineînțeles, și nici nu mă aștept să înțelegi filozofia, draga mea, dar stilul, expunerea... dinamica întregii cărți...

— Nu, pe cuvânt, chiar nu pot să judec.

— O, haide, spusese el râzând jucăuș și mângâind-o pe mână, fii cât de critică vrei, spune-mi adevărul.

Urmase o perioadă de tăcere. După care, incolțită, ea îi zâmbise fad, ca de obicei, ca și cum i-ar fi cerut iertare.

— Dacă insiști să îți spun, Harrington, atunci crede-mă că m-a plictisit de moarte.

Ei bine, și Malbranche avusese parte de calvarul său. Și acum, toate acestea trecuseră,

manuscrisul era aproape definitivat și, anticipând într-un fel răzbunarea sa triumfătoare, consulul luă hotărât stiloul în mână. Dar după ce făcu acest lucru, se opri în mod inexplicabil și înălță capul. Ca și cum ar fi văzut din nou umilința din privirea lui José și fața lui tristă. Apoi, pe măsură ce scria, chipul îi devenea tot mai zâmbitor.

6

Duminică, Brande decise să-i primească pe cei doi Burton în grădină, unde avea să le ofere ceaiul. După-amiaza era plăcută și caldută. În plus, pentru că se însera devreme, oaspeții lui nu vor zăbovi prea mult în vizită. Îi spuse lui Garcia să pună masa în luminiș și să pregătească sendvișuri și câteva din tartele locale, așa-numitele *pan de jabon* despre care el credea că ar fi fost pe gustul doamnei Burton.

Pe măsură ce se apropia ora la care urmau să vină oaspeții, el se simțea tot mai bine. Petrecuse o zi încântătoare cu Nicholas, doar ei doi, împreună, răsfoind o ediție *in folio* a unor tablouri andaluziene din secolul al optsprezecelea pe care, ca un adevărat cunoscător, o cumpăraseră pe câțiva pesos dintr-un mic magazin de lângă consulat. Și acum, uitându-se printre crengile arborilor la fiul său care arăta extrem de bine în costumul bleumarin și cu guler alb apretat, fu uimit să

constate cât de mult se îmbunătățise sănătatea băiatului. Nu mai avea acel aer de fragilitate extremă, și culoarea bolnăvicioasă a chipului său fusese înlocuită de o tentă maronie sănătoasă. Ba chiar și umerii lui înguști păreau să se fi dezvoltat în ultimul timp. Nu trebuie să ne grăbim niciodată, bineînțeles, își spuse el, dar cu toate acestea, simți o satisfacție profundă că Nicholas începuse să răspundă la grija pe care el i-o purtase dintotdeauna.

Alvin și soția sa au ajuns punctuali cu o mașină închiriată, și, după ce îi întâmpină cu grație, consulul le propuse o plimbare în grădină. Alvin și Nicholas o luară înainte, iar el, împreună cu doamna Burton îi urmară. Era o tânără tăcută, cu ochelari și un ten proaspăt, destul de drăguță, se gândi el, dar avea un aer comun. Purta o rochie de voal, maro, despre care el presupunea că și-o făcuse singură, acasă, decupând tipare din revistă. Era originară dintr-un orașel din Michigan și provenea dintr-o familie numeroasă. Îl cunoscuse pe Alvin în campusul Universității de Stat. Faptul că părea inteligentă și cu o fie agreabilă nu îl împiedică să o clasifice drept ciudată. Cu toate acestea, dorința ei de a-i fi lui pe plac chiar îi producea satisfacție. Din această cauză, se decise

„Nu fie *politicos* și, când se așezară la masă, se întoarse și spuse cu eleganță:

— Vreți să ne faceți onoarea să fiți gazdă? După cum știți, casa noastră de aici este populată de burlaci, așa că se simte absența rafinamentului societății feminine. Îl amuză puțin să vadă cât de repede răspunse ea atenției sale, umplând și dându-le ceștile de ceai cu un amestec de stângăcie și timiditate. Și din nou, din dorința de a-și demonstra propria putere, el începu să vorbească în cel mai captivant mod cu putință. Atunci când voia, știa să fie un interlocutor extrem de interesant și acum își dădea toată silința, recurgând la aspectul mai puțin sofisticat al experienței sale, pentru a lăsa impresia unui gentleman învățat și a unui interlocutor binevoitor, povestindu-le mici anecdote și zugrăvind tabloul vieții sale în Europa care era, probabil, mai degrabă strălucitor decât real.

— Oh, e atât de minunat! oftă Alvin, când consulul își termină povestirea despre încoronarea regelui Albert, la care participase și el la catedrala din Bruxelles, în timpul șederii sale în Belgia. Eu și soția mea am fi dat orice să fim prezenți la o ceremonie atât de interesantă. Nu-i așa, Carol?

– Da, încuviință ea calm, lăsând privirea în pământ.

– Vei avea și tu ocazia, spuse Brande îndatoritor.

– Oh, sperăm din tot sufletul! Nu-i așa, draga mea?

Ea nu-i răspunse, dar se uită la soțul ei cu o tandrețe atât de profundă, încât consulul, care nu putea să observe o căsătorie fericită fără să se gândească la mariajul său ratat, simți o durere acută. Nu erau căsătoriți decât de optsprezece luni, desigur, dar nu încăpea nicio îndoială că între ei exista o legătură foarte puternică. Oare de ce această non-entitate nervoasă care se bâlbâia de fiecare dată când vorbea direct cu el și avea adesea un comportament ridicol de adolescentin putea să inspire o afecțiune atât de mare, în timp ce el, care era superior în toate privințele, eșuase așa de lamentabil în încercarea de a ține lângă el singura femeie pe care o iubise vreodată?

Cu un cinism de care nu se credea în stare, consulul se întoarse către doamna Burton.

– Nu m-am gândit niciodată până acum, spuse el, un calm desăvârșit, dar cred că San Jorge este un loc extrem de plictisitor pentru o femeie.

În ochii ei miopi se citea surpriza.

Grădinarul spaniol

– Oh, nu... deloc, domnule.

Faptul că ea îi spusese *domnule* îl făcu să se simtă bătrân, ceea ce-i provocă un alt junghi în inimă.

– Păi, se îngrijește de apartament, spuse Burton cu afecțiune, și trebuie să recunosc că l-a transformat într-un adevărat cămin pentru noi.

– Cămin, spuse consulul ca un ecou, pe un ton greu de definit.

– Da, domnule. După cum vă spuneam, este mic, dar foarte intim.

– Cu toate acestea, îmi imaginez că nu există o viață socială satisfăcătoare pentru un cuplu tânăr nevoit să locuiască pe o străduță lăturalnică, într-un obscur orașel spaniol, insistă consulul.

Pentru prima dată, Carol Burton se uită fix la el. Oare era posibil, se întrebă el însuși, ca, în ciuda indifferenței pe care o afișa, ea să fi înțeles intențiile mai profunde ale remarcii sale? Femeia răspunse repede:

– Vă asigur că avem o mulțime de prieteni, domnule. Nu ocupă o poziție socială înaltă, dar sunt de treabă... Brutarul, băcanul, bătrânul preot, părintele Limaza și producătorul de țigarete de jos. Mergem adesea cu barca prin golf împreună cu Miguel, fiul lui Alcade. Seara, uneori, ne ducem la teatru – vechile filme

spaniole sunt extrem de amuzante – și după aceea luăm cina la Chantaco. Ar trebui să gustați și dumneavoastră berea pe care o au acolo. E de cea mai bună calitate. Și apoi am mai înființat și un mic club pentru fetițele și băiețelii din zonă. Practicăm tenisul de masă și alte sporturi. Eu le dau înghețată și Alvin chiar a încercat să îi învețe baseball. Obrajii i se îmbujorară. Continuă surescitată: Ne-ar bucura foarte mult să vină și Nicholas acolo, cred că i-ar face plăcere compania celorlalți copii... mai ales dacă se simte singur aici.

După aceea urmă o pauză. Figura consulului împietri. Da, ce-ar fi fost să-l trimită pe Nicholas să se joace cu toți acei copii comuni? Doar sacrele îndatoriri ale ospitalității îl împiedicară să își manifeste indignarea. Cu toate acestea, se gândi Alvin cu candoare, lucrurile merseseră foarte bine. După ce, împreună cu Carol, discutară câteva minute despre Nicholas, se uită la ceas cu un aer indiferent.

– Nu vrem să vă mai reținem, domnule, este vremea să plecăm.

Erau pe punctul să se ridice, când, pe pietriș, se auziră pași și Nicholas, care de ceva timp se uita în grădină așteptând ceva, își pierdu dintr-odată acel aer preocupat pe care îl avusese toată după-amiaza.

— Uitați! exclamă el bucuros. Iată-l! Cred că a găsit până la urmă. Și înainte ca tatăl său să-l poată împiedica, strigă cu o voce plină de entuziasm. José, José, vino aici!

Urmă o tăcere stupefiată.

Consulul se ridică în picioare, încrunându-se.

— Ce vrei să spui, Nicholas? Taci odată!

Din umbra grajdului unde stătea nehotărât, José porni agale spre ei, dar cu un zâmbet triumfător pe buze. Era îmbrăcat cu hainele de duminică, cu pălăria lui catalană pe cap și în mână ținea un buchet.

Cu privirea fixă și cu buzele strânse, Brande se uită la tânărul care se îndrepta spre ei și care se materializase pe neașteptate la chemarea fiului său. Ce căuta acolo duminică, la acea oră? Simți o răceală străbătându-i tot corpul. Și, de parcă n-ar fi fost de-ajuns, Nicholas sărea pe scaun și striga nepolíticos de față cu musafirii:

— Ura! Foarte bine, José!

— Vrei să taci din gură? spuse Brande pe un ton grav.

José ajunsese deja la ei și, făcând o mică plecăciune precum un matador rustic, își scoase pălăria lui absurdă, punând-o sub braț. Mai întâi

îi zâmbi lui Nicholas, apoi privirea sa fixă și serioasă se aținti asupra consulului.

— *Señor*, începu el, îmi cer scuze că vă deranjez. Vă aduc un mic dar. Florile nu erau ale mele și am greșit când le-am cules pentru dumneavoastră, lucru de care îmi pare rău. Dar ceea ce vă ofer acum îmi aparține, *señor*, și vă rog să-l acceptați. Deschizând pachetul de crengi de salcie, el le arată, nu fără mândrie, doi păstrăvi frumoși, așezați unul lângă altul, lângă un pat de mentă sălbatică.

Rigid și nemișcat, consulul nu-i dădu niciun răspuns, dar Nicholas se aplecă extrem de interesat, pentru a vedea mai bine, și spuse entuziasmat:

— Ce minunăție, José, și cât de mari sunt! I-ai prins în lacul de la moară sau în râul de mai sus? Spune-mi repede.

Ca și cum abia acum își dădea seama că toate privirile erau ațintite asupra lui, José se înroși ușor și își mișcă bocancii grei, acoperiți de praf gălbui.

— În râu, răspunse el, zâmbindu-i lui Nicholas, după care continuă ca și când ar fi vrut să le explice celorlalți. E un curs de apă unde obișnuiesc să mă duc, destul de departe în munți, apa e cristalină, dar păstrăvii sunt greu de prins.

Am stat toată dimineața și am crezut că norocul n-o să-mi suradă. Dar înainte să plec, i-am prins pe aceștia doi și fiecare are mai mult de un kilogram. Privirea sa caldă se opri asupra consulului, și tânărul își șterse transpirația de pe buza inferioară. Sunt foarte proaspeți, *señor*, sper că o să vă facă plăcere.

Harrington Brande se așeză cu mâinile pe masă perfect nemișcat ca o statuie, poate statuia unui bărbat ilustru, aflată pe un pedestal, într-o piață publică. Figura lui avea duritatea marmurei, dar el își simțea tâmpilele zvâcnind, în vreme ce sângele îi fierbea în vine.

— Îmi pare rău, spuse el într-un târziu. Nu mănânc niciodată păstrăvi. Și nu-i fac bine nici fiului meu.

— Dar aceștia sunt păstrăvi albi, *señor*, adevărați păstrăvi de munte... zise José cu vocea tremurând. Foarte delicați.

— Nu, mulțumesc, spuse consulul, după care își îndreptă privirea către oaspeții săi. Poate ați dori să îi luați voi?

— O, nu, nu, răspunse Alvin Burton repede și în vocea lui se simțea stinghereala.

— Atunci du-i la bucătărie, zise consulul, întorcându-și privirea glacială de pe fața transpirată a lui José. Nu reuși să se controleze, în ciuda

unui puternic efort de voință, și spuse cu o voce tremurată și dură. Probabil că îi vor mânca servitorii.

– O, nu, tată, strigă Nicholas consternat. José ni i-a adus nouă.

– Tu ții regim și nu ai voie să mănânci păstrăv.

În ochii copilului apărură lacrimi.

– Dar, tată...

– Destul, spuse consulul pe un ton incisiv. Acum poți să pleci, omule.

Urmă o scurtă pauză. José se îndreaptă de spate, ca și cum ar fi fost extrem de obosit. Respira foarte greu și făcu un efort să vorbească, dar, cu toate acestea, din cuvintele sale răzbătea o demnitate simplă și ciudată:

– Îmi cer scuze că v-am produs o asemenea neplăcere, *señor*, dar m-am trezit azi-dimineață când încă era întuneric, și am mers doisprezece kilometri ca să pescuiesc acești pești pentru dumneavoastră. Tenul lui arămiu devenise palid și în ochii săi întunecați lucea o scânteie de pasiune. Ar fi trebuit să-mi dau seama că nu sunt destul de buni pentru dumneavoastră. Poate că în cazul acesta îmi veți permite să îi iau eu acasă. Suntem foarte săraci, *señor*, și sunt multe guri de hrănit, iar acești pești ne vor îndestula masa.

Luă pachetul și, cu o mică plecăciune, se îndepărtă. Nicholas simți o durere acută și-și strânse pumnii.

— Nu-ți face probleme, José, strigă el fără să se sinchisească de ceilalți, mănâncă-i la cină și ai grijă să primească și bătrânul Pedro o bucată!

Apoi, când José dispăru, se ridică în picioare și, cu o voce anemică, își ceru scuze, după care fugi în camera sa.

Doar mândria îl ajută pe consul să mențină controlul situației. În ciuda amestecului de sentimente contradictorii care îl copleșiseră, se întoarse calm, ridică din umeri amuzat, după care se adresă oaspeților săi:

— Copiii din zilele noastre sunt imprevizibili. Iar Nicholas nutrește o simpatie deosebită pentru servitorii proști.

Continuă cu fraze meșteșugite și, în scurtă vreme, îi făcu să râdă relatând povestea unui alt servitor renumit pentru boacănele sale, un napolitan cu sânge fierbinte care fusese bucătar pe navă și a cărui pasiune era să crească un papagal. Atitudinea sa, când se ridică să-i conducă la mașină, nu trăda nimic din avalanșa de senzații pe care le resimțea.

Și, după plecarea lor, rămase nemișcat și se uită încruntat la munții albaștri străbătuți de apele râului Arengo, învăluiți în ceața eternă.

7

In dimineața următoare, Brande coborî devreme pentru a-și lua micul dejun. Se temuse că ar fi putut avea o noapte proastă, dar, în mod surprinzător, dormise foarte bine. Garcia îi aduse cafea și fructe aranjate apetisant pe o farfurie rotundă de argint, după care rămase pentru a-l servi, tăcut și impasibil, undeva în spate. Consulul se decise să îi facă o confidență, luând în considerare rezerva bărbatului, atitudinea lui distantă care reprezenta, desigur, chintesența serviciului prestat la familiile de obârșie nobilă, unde aflase multe secrete ce rămăseseră zăvorâte dincolo de acele buze impenetrabile.

– Garcia, spuse el, vreau să te întreb ceva.

Valetul făcu un pas înainte, fără a rosti vreun cuvânt, impersonal și de nepătruns.

– Are legătură cu José, noul grădinar, spuse Brande, prefăcându-se că mestecă în cafea. L-ai văzut vreodată făcând conversație cu fiul meu?

Grădinarul spaniol

Urmă o pauză. Pe chipul lui Garcia nu apăru niciun zâmbet și niciun mușchi nu se clinti.

– „Vreodată“, *señor* Brande? „Tot timpul“ este răspunsul potrivit. Sunt mereu împreună, vorbesc, râd și chiar lucrează împreună.

– Lucrează? În ciuda efortului său de a părea distant, Brande aproape se înecă rostind cuvântul.

– Da, desigur. Și chiar prestează o muncă grea. Valetul vorbea pe un ton egal, dar se uita atent la consul și privirea lui amintea de aceea a unei pisici. Săptămâna trecută băiatul și-a scos cămașa. L-am văzut de la fereastra mea dezbrăcat până la brâu sub soarele fierbinte și mânuind un cuțit lung.

– De ce nu mi-ai spus asta?

– Nu-mi place să bârfesc, ridică Garcia din umeri cu un aer indiferent. Știu că fiul dumneavoastră este fragil, sensibil... impresionabil. Și acest José, vă întreb, *señor*, ce este el?

Se lăsă tăcerea, în vreme ce consulul învârtea întruna lingurița între degete. Nu mai îndrăznea să mai pună și alte întrebări valetului.

– Mulțumesc, Garcia. Mi-ai fost de mare folos. Contez pe discreția ta.

În replică, bărbatul se înclină cu deferența obișnuită, dar, când își întoarse privirea, pe buze îi apăru un zâmbet sardonice, sugerând că totul era o bătaie de joc.

Rămas singur, Harrington Brande nu se simțea capabil să mai fumeze obișnuita țigară de după masă, în schimb, căzu pe gânduri, bătând darabana cu degetele pe masă. Primul său impuls fu să-l concedieze pe José pe loc, și astfel să scape de el pentru totdeauna. Dar, după ce mai reflectă puțin, își dădu seama că această măsură nu ar fi dus la rezolvarea problemei. Deși părea o adevărată nebunie, între el și acest individ de esență inferioară avea loc o bătălie latentă poate, dar, cu toate acestea, nu mai puțin reală și totul era legat de afecțiunea lui Nicholas. Să-și periclitizeze oare poziția și să apară în postura de angajator nedrept care îl transformă pe tânăr într-un martir, dându-l afară fără un motiv plauzibil? De o mie de ori, nu. Mai devreme sau mai târziu, această situație se va repeta. Va trebui să se lupte din nou pentru a păstra dragostea fiului său și poate chiar cu un oponent mai puternic. De aceea, prefera să se confrunte acum cu această problemă în condițiile cele mai avantajoase pentru el. Când ajunse la această decizie, inima îi bătea mai tare și simțea o dorință secretă de a-și pedepsi inamicul, de a-l călca în picioare și de a-i frânge spiritul.

Când se duse la mașină, îl văzu cu colțul ochiului pe grădinar stropind straturile de petunii,

dar se făcu că nu-l observă. În acea după-amiază, după ore întregi de meditație la birou, se întoarse acasă cu o oră mai devreme decât de obicei, sperând să-i surprindă împreună, dar Nicholas era la etaj, făcându-și lecțiile, și grădinarul stătea de unul singur în iarba înaltă de lângă zid, ascuțindu-și coasa cu mișcări lente. Harrington Brande se îndreptă cu pași mari către acesta.

– Doresc să vorbesc cu tine.

– Da, *señor*. Tonul era respectuos și acea scânteie care apăruse în pupilele întunecate cu o zi în urmă dispăruse, dar remarcă o anume duritate în expresia tânărului, un spirit de independență, o încăpățănare care alimenta furia consulului. Spuse fără înconjur:

– Îți interzic să mai vorbești cu Nicholas.

José îl privi atent câteva clipe.

– Dumnezeu mi-a dat limbă, *señor*, iar dumneavoastră îmi interziceți s-o folosesc.

– Da, spuse consulul agresiv, cel puțin în ceea ce îl privește pe fiul meu. Și sub nicio formă nu trebuie să-l pui să muncească. I-ai cerut să taie plante, să ude grădina și să sape.

– Am încercat doar să îl fac mai puternic, răspunse José, astfel încât să nu zacă tot timpul, ca o fată bolnavă.

– Cum îndrăznești?

– Și se simte deja reconfortat, insistă José cu încăpățânare, puteți vedea și dumneavoastră... cum s-a bronzat și cât de bine arată. Și îi place să taie iarba cu secera mică pe care i-am confecționat-o eu și să-și petreacă timpul cu mine, făcând mișcare în aerul curat.

Cuprins de un acces de furie, Brande deveni livid la față, dar, printr-un efort supraomenesc, reuși să se calmeze. Spuse rigid:

– Fie îmi promiți, fie părăsești serviciul chiar acum.

Urmă o pauză lungă. José se uită la consul, apoi își îndreptă privirea în altă parte, după care, cu o figură impasibilă, murmură:

– Promit.

Consulul era îmbătat de senzația de putere, ceea ce accentuă dorința de a-l răni și de a-l învăța pe tânăr o lecție pe care să n-o uite niciodată. Pe când José se pregătea să își continue munca, consulul exclamă atât de brusc, încât José clipi des:

– Așteaptă! Mai e o problemă. Grădina nu arată atât de bine pe cât mă așteptam. Uite, aici, de exemplu, zise el arătând către o bucată de teren arid, în spatele unor copaci. Am decis să aduc pietre în locul acesta.

Grădinarul spaniol

– Pietre, *señor*? repetă José ca un ecou.

– Da. Dacă muți toate pietrele de pe terenul acela vei obține materialul necesar.

José privi în direcția indicată de consul.

– Acele pietre sunt extrem de grele, *señor*.

– Ți-e frică de munca grea? se răsti la el Brande.

– Sper că v-am dovedit că nu mi-e frică, *señor*, spuse José cu calm, de parcă i-ar fi dat explicații unui copil, dar pentru o asemenea treabă e nevoie de câțiva oameni, lanțuri de fier, o macara...

– Vorbești aiurea. Poate fi făcută de un singur om.

– Și dumneavoastră sunteți om, *señor*, replică José pe același ton calm. Ați putea să ridicați acele pietre?

– Nu fi insolent.

José își mușcă buza și se uită cu atenție către terenul unde se aflau acele pietre. Erau mari, ascuțite și străbătute de intruziuni de cuarț.

Unele dintre ele păreau niște bolovani adânc înfipti în solul dur și, pentru ca lucrurile să fie și mai complicate, tot terenul era plin de rădăcini ale unor eucalipti ce fuseseră tăiați demult. Pentru a scoate din pământ și a deplasa aceste stânci, ar fi trebuit să își distrugă toți mușchii pe care-i

folosea pentru lucruri mai plăcute în viață, în special pentru pelotă. Doar gândindu-se la acest lucru, tânărul se simți mai trist și abătut. Și cu toate acestea, când se gândi la ce avea acasă, la mama sa, la faptul că stătea în genunchi la baia publică, la cele cinci surori mai mici ale căror guri erau mereu deschise ca ale unor pui de vrabie, ca să nu mai spună și de bătrânul Pedro care nu avea să mai câștige niciun ban tot restul vieții lui, știa că trebuie să-și păstreze slujba cu orice preț. În plus, mai era și Nicholas, pe care îl îndrăgise atât de mult. Își înălță capul cu gravitate și arboră o mină demnă.

– Foarte bine, *señor*. O voi face.

– Mă gândeam eu că așa va fi, spuse Brande cu un zâmbet forțat. Ai grijă să faci o treabă bună. Dacă nu va fi așa, voi ști de ce.

Se întoarse și plecă, înclinându-și capul în semn de apreciere în direcția lui Garcia, care stătea în pragul ușii, așteptând să ia bastonul și pălăria după ce avea să intre în casă. În seara aceea, după rugăciune, intenționa să vorbească cu Nicholas.

În dimineața următoare, José începu să facă ceea ce i se ceruse. Nu avea decât niște unelte rudimentare: o lopată, două hârlețe și o roabă cu axul stricat. De cele mai multe ori trebuia să sape

în jurul bolovanilor adânc înfipti în pământ, apoi să-i ridice cu două bare de fier, să-i împingă pe roaba lăsată pe o parte și să care totul câțiva zeci de metri pe un teren accidentat până la zona indicată de consul. Adesea, după ce reușea cu greutate să urnească unul dintre bolovani, acesta aluneca de pe barele de fier și se înfunda și mai tare în pământ, sau atunci când îi transporta cădeau de pe roabă și el trebuia să îi ridice din nou cu un efort supraomenesc.

Era o muncă istovitoare. Sezonul cald începuse de ceva vreme și, deși în zori de zi temperatura era relativ scăzută, soarele începea curând să ardă pe cerul strălucitor și valuri de căldură se revărsau asupra micii grădini. Începură să-i apară bătăături și își rupse și o unghie, iar transpirația îi invadase corpul din creștet până în tălpi. Pentru a împiedica sudoarea să-i intre în ochi, își rupse batista roșie de bumbac și o legă pe frunte. O, ce ușurare simțea în acel moment binecuvântat când soarele portocaliu dispărea în cele din urmă, în spatele mării!

Cu toate acestea, nu voia să renunțe. Era ca și cum gândul la marea nedreptate care i se făcea îi întărise fibra spiritului și, pe măsură ce zilele treceau, continua să-și ducă la bun sfârșit sarcina cu un amestec de mândrie și înverșunare. Așezat

în luminiș cu manualele sale și într-o tăcere deplină, Nicholas își urmărea prietenul și îi împărtășea durerea. Vedea epuizarea care-i încetinea mișcările. Odată unul dintre bolovani căzu pe piciorul lui, și Nicholas simți cum i se oprește inima în loc. Și, ceea ce era mai rău, José nici măcar nu se mai uita la el, doar mergea dintr-un loc într-altul, uitându-se fix înainte cu aceeași expresie de suferință întipărită pe figură.

Băiatul își simțea inima invadată de sentimente contradictorii. Deși nu îndrăznea să pună sub semnul întrebării comenzile date de consul, scopul acestora i se părea de neînțeles. Își iubea tatăl, în această privință nu încăpea nicio îndoială. Cu toate acestea, într-un alt fel, ținea și la José. Și atunci de ce, o, de ce se ridicase această barieră a tăcerii între ei doi? Dintr-odată, când simți că nu mai poate îndura această durere, lui Nicholas îi veni o inspirație care îi însenină sufletul. Era uimit că nu se gândise la asta mai din vreme. Nu trebuia să încalce dorințele tatălui său, să nu-i dea ascultare, și cu toate acestea, putea să îndepărteze distanța dintre el și José. Rămase o clipă nemișcat, după care rupse o foaie de hârtie dintr-un caiet și, luând un creion, scrise aceste rânduri în grabă:

Grădinarul spaniol

Dragă José, mi-am dat cuvântul că nu voi vorbi cu tine, dar nu am făcut nicio promisiune în privința scrisului. De aceea, pot să-ți trimit această scurtă notă. Nu cred că greșesc cu nimic. Oricum, trebuie să fac asta pentru că-mi lipsești foarte mult și abia am reușit să închid ochii noaptea asta din cauza gândurilor legate de tine.

José, muncești mult prea mult; te rog, ia-o mai ușor. Aș vrea să fiu alături de tine. Țin minte că îmi spuneai că te ajut foarte mult atunci când am plantat și am altoit împreună tamarinii. Eu m-am distrat de minune.

Dacă ți-a înțepenit spatele, roag-o pe Maria să te maseze cu grăsime de găscă, așa cum mi-ai spus mie. Deși nu am voie să muncesc, încă mai fac exercițiile pe care mi le-ai arătat și mă simt mai puternic ca oricând. Poate că și eu voi fi într-o zi un jucător de pelotă. Te rog să-mi scrii fiindcă vreau să știu cum te simți.

P.S. Le-a plăcut păstrăvul bătrânului Pedro și celor cinci micuțe?

P.P.S Sper că și ție îți este dor de mine.

După ce termină, Nicholas împături hârtia de multe ori, făcând un cub compact. Se uită împrejur pentru a se asigura că nu era spionat de la ferestre. Așteaptă până când José ajunsese în

dreptul lui și aruncă ghemotocul de hârtie în roaba încărcată. Lovitura fu bine ținută. Hârtia ateriză între doi bolovani și rămase acolo în siguranță.

Dacă José fusese surprins, nu lăsă să se vadă acest lucru, ci continuă să meargă anevoie către grămada de bolovani. Poate că nu observase nimic, sau poate, chiar mai rău, nu voia să-i citească mesajul. Băiatul simți cum i se frânge inima, dar își reveni când îl văzu pe José luând calm hârtia înainte să răstoarne bolovani, după care o ascunse în mână și se îndreptă către umbra șopronului. La fiecare două transporturi se ducea în șopron să ia câte o gură de apă din sticla pe care o ținea acolo, la răcoare. Dar de data aceasta, rămase mai mult timp înăuntru, și, când ieși, primul lucru pe care Nicholas îl remarcă, oarecum uimit, fu o bucată de creion galben pe care José o ținea după ureche.

Sigur de sine, José se întoarse, ațintindu-și privirea înainte. Cuprins de îndoială, copilul simți că pielea i se contractă, apoi, când grădinarul ajunsese în dreptul lui, îi zâmbi cu surâsul lui blând, care îi schimbă expresia feței și îi încălzi sufletul lui Nicholas. În același moment, cu o mișcare rapidă a încheieturii lui antrenate, aproape fără să fie văzut, îi aruncă hârtia în brațe. În clipa

următoare dispăru în spatele tufişurilor de mirt. Nicholas inspiră profund, bucuros şi, după ce rămase nemişcat un minut, savurând acel zâmbet dulce, ce refăcea prietenia pe care el o crezuse încheiată, despături bucata de hârtie. Pe ea, aşternute oarecum în dezordine, erau cuvintele lui José:

Amigo mio,

Eşti mult mai deştept decât José dacă ți-a trecut prin minte varianta asta isteată. Scrie-mi mai mult, pentru că, în mod sigur, nimeni nu se va simţi ofensat. Munca asta nu e mare lucru pentru mine. Ştii că sunt puternic precum un măgar andaluzian şi ei excelează în privinţa forţei. Oricum, o să mă odihnesc când o să mă duc la pescuit duminică pe Arengo. Mi-aş dori să poţi veni şi tu. Cele cinci surori sunt bine, mulţumesc lui Dumnezeu, iar bătrânul Pedro a mâncat păstrăvul cu mare poftă. Chiar ți-a fost dor de mine, micuţule? Asta mă face să mă simt mult mai bine.

Vreme de un minut, Nicholas închise ochii strâns, ca şi cum ar fi vrut să îşi fixeze pe ecranul minţii acele cuvinte binecuvântate. José nu îl uitase. Toată fiinţa lui răspunse la acel gând care

îl făcea să tresalte de bucurie. Dintr-odată, răsare și, menținându-și corpul drept, puse mâna pe creion.

Cum poți fi un măgar andaluzian când ești cel mai bun jucător de pelotă din San Jorge? De asemenea, și cel mai apropiat prieten pe care l-am avut vreodată. De fapt, nu mi-am făcut niciodată un prieten, așa că nu e cine știe ce compliment. Ha, ha, ha! De ce nu ungi axul roabei? Scârțâie îngrozitor. Cu toate astea, nu mă deranjează, ba chiar mi se pare că e ca o muzică, pentru că asta înseamnă că și tu ești prin preajmă. Nu mă pot opri din râs, atât sunt de fericit. Nicholas.

Aruncă, din nou, hârtia în roabă, după care, câteva clipe mai târziu, veni și răspunsul.

Nu ung axul pentru că așa toată lumea știe că puturosul de grădinar muncește. Dar dacă vrei să auzi și muzică, poate că într-o zi voi cânta la clarinet pentru tine. Cântecule catalane te vor face să-ți dorești să sari și să dansezi. Ta-ra, ta-ra, de-da, bum-bum. Și asta am putea să facem fără să vorbim; am putea să ne jucăm și cu mingea fără să schimbăm vreun cuvânt unul cu altul. Vezi, nici eu nu sunt chiar atât de prost.

José, măgarul.

După care urmă răspunsul:

Dacă tu ești un măgar, atunci eu voi fi un purice. Astfel voi putea să fiu cu tine fără să fiu văzut. Și aş putea să sar atât de sus cât vei dori. Dar te asigur că, dacă nu vei mai fi prietenul meu, te voi pișca foarte tare.

Nicco, puricele.

Data următoare, când trecu pe lângă el, José nu zâmbi și, când despături bucata de hârtie, Nicholas citi:

Te rog să ai grijă, micule amigo. Garcia stă pe verandă. Nu a văzut nimic, dar e mai bine să nu ne mai scriem până mâine. Mă gândesc tot timpul la tine.

José.

Băiatul înțepeni, asemenea uneia dintre plantele delicate de mare, care, la primul semn de pericol, încetează să-și mai miște extremitățile, după care și le retrag. Cu simțurile în alertă, Nicholas ascunse hârtia în cămașă. O tehnică mai corectă – știa asta din cărțile pe care le citise – ar fi fost să mestece bucata de hârtie și să o înghită, dar era mult prea mare și probabil că i-ar fi făcut rău. În afară de asta, el își dorea

din toată inima să o păstreze. Rămase acolo cu ochii întredeschiși, umbriți de pleoape. Nicholas era conștient de mângâierea marginilor dure ale hârtiei tari și puțin ascuțite care-i împungeau pielea, mișcându-se la fiecare respirație în ritmul impus de bătăile ușoare ale inimii sale.

8

Si acum, observându-l pe José, care îndeplinea sarcina pe care i-o încredințase, mutând bolovanii dintr-o parte în cealaltă, într-o tăcere absolută, mult mai slab decât înainte, consulul inspiră satisfăcut o gură de aer. Păcat că misiunea grădinarului se apropia de sfârșit. Cu toate acestea, se gândi el, zâmbind larg, toate celelalte operații horticole puteau fi transformate în munci istovitoare menite să mențină membrele în acțiune permanentă. Nu avea să se oprească până când n-o să împlânzească acest spirit rebel.

În același timp, pe măsură ce ostilitatea sa față de tânărul catalan se accentua, Brande resimțea în forul său lăuntric o stare excepțională de bine. În ultimii ani, nu mai avusese niciodată senzația că se află la apogeul calităților sale fizice și mentale, într-un cuvânt simțea cu adevărat că trăiește. Îi plăcea vremea caldă, cu strălucirea ei

unică ce se potrivea perfect cu lumina puternică a acestei primăveri debordante. Biroul său, oricât de modest ar fi fost în raport cu cerințele sale, cel puțin nu-i crea probleme; manuscrisul său despre Malbranche avansa, aflându-se în ultimele stadii de revizuire.

Dar cea mai mare satisfacție a lui Brande izvora din felul în care Nicholas reacționa la impunerea autorității sale. După câteva zile marcate de un refuz iritat, renunțase la acea atitudine negativă și redevenise copilul iubitor și obedient dintotdeauna. În ultima perioadă, într-adevăr manifestase o mai mare deschidere și bună dispoziție accentuată de un râs cristalin, care, deși îl făcuse pe tatăl său să ridice degetul pentru a-l tempera, reprezentau o dovadă clară că acel episod nefericit îi ieșise complet din minte.

Ah, cât de bine era să simtă pulsul vieții, să aibă acea senzație de putere – aproape ar fi putut să spună că reîntinerise. Noua sa viziune optimistă asupra viitorului îi stimula circulația sângelui și făcea să i se dilate nările înguste. Oare era posibil ca zeița Fortuna să înceteze să se mai încrunte la el și poate chiar să-i facă favoarea de a-i zâmbi?

Sâmbătă după-amiază, în jurul orei cinci, învăluit de lumina caldă a apusului, porni cu pași

vioi către consulat. Era o zi de sărbătoare, cel puțin înainte ca el să ajungă la San Jorge așa fusese considerată de către localnici. Dar recent, dominat de obsesia sa pentru eficiență, insistase ca cel puțin un angajat din personalul consulatului să rămână de serviciu la birou. Astăzi fusese obligat să îl învoiască pe Burton – Alvin plănuise să meargă la picnic la Huesca cu soția sa și cu copiii lui Alcade, o familiaritate cu care, întâmplător, consulul nu era de acord – dar Fernando, funcționarul cel mai experimentat, primise instrucțiuni să vină la lucru.

Simțind nevoia de a se asigura că ordinele sale erau respectate, Brande se decise să meargă la consulat la acea oră. Și în afară de asta dorea să-și verifice corespondența, de care nimeni în afara lui nu avea voie să se ocupe și care venea în fiecare zi de la Barcelona cu trenul de după-amiază. Această livrare târzie era agasantă, dar deja discutase cu cei de la serviciul poștal și spera ca problema să fie soluționată în favoarea sa.

În acea seară, cu siguranță, nu voia să-și strice buna dispoziție. Îngânând un cântecel, intră în clădire observând cu satisfacție că Fernando se afla la birou.

– Ei bine, exclamă el cu o veselie care nu-i era caracteristică, te ții tare pe poziție, Fernando. Ai ceva de raportat?

Funcționarul se îndreptă de spate, dar privirea îi era împăienjenită din cauza nesomnului.

– Nu, *señor*. Și după-amiaza aceasta a fost atât de plăcută. E chiar păcat! încercă el cu timiditate să-și manifeste protestul. La fel de bine s-ar fi putut merge și la plajă.

– Cel puțin tu ai satisfacția de a-ți fi făcut treaba, Fernando, îi răspunse Brande pe un ton de reproș. Spune-mi, a venit deja corespondența?

– Da, *señor*, este în cutie... și curierul a remarcat că aveți și o scrisoare cu sigilii... de la Madrid. Dar, desigur, nu m-am atins de ea.

– Foarte bine, spuse Brande dând aprobator din cap. Acum poți să pleci dacă vrei.

Se dădu la o parte când Fernando sări în picioare, își luă pălăria și, făcând o plecăciune rapidă, ieși din birou ca un școlar care fusese scutit de o pedeapsă. Apoi, clătinând din cap, se îndreptă spre cutia unde era ținută corespondența și o deschise cu cheia specială pe care o ținea la legătura sa de chei. Și acolo, cu sigiliul mare și roșu, extrem de vizibilă, se afla scrisoarea de la Madrid.

Imediat ce o luă cu degetele lui cu manichiura perfect făcută, simți un bizar fior premonitoriu. Chiar dacă acesta s-ar fi datorat exclusiv stării lui de spirit, intuia că acea scrisoare

conținea pentru el o comunicare vitală. Deschise repede plicul și constată că, într-adevăr, veștile erau de cea mai mare importanță.

Scrisoarea fusese trimisă de Leighton Bailey, consulul general de la Madrid. Spunea, pe scurt, că George Tenney era foarte bolnav, suferise un atac cerebral, care, deși nu-i fusese fatal, făcuse din el un invalid. Lui Brande i se cerea să se prezinte imediat la ambasadă.

Consulul rămase o clipă complet nemișcat, simțind cum i se umflă pieptul, iar corpul său masiv tremura imperceptibil. Tensionat, citi din nou scrisoarea de la un capăt la altul. Nu putea să însemne decât un singur lucru, că el avea să fie numit în locul lui Tenney. Promovarea care-i fusese refuzată atâta timp i se acordase în cele din urmă.

Doar cu un mare efort reuși Harrington Brande să își reprime impulsul de a chiu de fericire. Simțul demnității fu cel care-l împiedică să dea frâu liber pornirii de moment. Dar în sfârșit... în sfârșit... îi recunoscuseră valoarea. Inspiră profund, își lăsă capul pe spate și își savură bucuria.

În cele din urmă reuși să-și adune gândurile și să se controleze și, ducându-se în holul exterior, consultă mersul trenurilor, care fusese legat cu

sfoară lângă telefonul de perete. Așa cum anticipase, serviciul era execrabil. Dar dacă Garcia îl ducea cu mașina la Barcelona, după cină, ar fi putut să ia trenul de noapte către Zaragise, care făcea legătura cu un autocar către Valladolid și acolo, după o oră de așteptare, s-ar fi urcat în expresul Central Castilia, care ajungea la Madrid la prânz, duminică. Avea să fie, desigur, o călătorie extrem de obositoare, dar, având în vedere onoarea care i se făcea, dorea să îl impresioneze pe Bailey cu orice preț, dând dovadă de promptitudine și punctualitate.

În pofida entuziasmului – pentru că mai presus de toate era un om metodic, nu? – gândurile sale se îndreptară către detaliile călătoriei. Probabil că o să fie plecat vreo trei zile. Ce noroc că avea în casă un cuplu pe care se putea baza – Nicholas o să fie foarte bine îngrijit de Magdalena și de excelentul Garcia. Bineînțeles, se baza pe familia Burton, ca înlocuitori oficiali, și atunci când o să-l sune pe Alvin de la vilă, îi va cere să-l supravegheze și pe băiat.

Când se gândi la Nicholas, privirea umedă a consulului căpătă o strălucire bruscă. Ce fericit va fi să transmită noutățile dragului său fiu, să scoată în evidență avantajele acestei promovări și să insiste asupra privilegiilor pe care le

Grădinarul spaniol

presupunea viața în capitala spaniolă, să-i explice cât de rafinată va fi noua lor casă, cât de minunată o să fie viața lor socială, precum și avantajele intelectuale, să-i promită că vor vizita muzeul Prado... Palacio Real... pavilioanele de la Buen Retiro... și apoi, mai presus de toate, să deslușească admirația și afecțiunea caldă din privirea lui de copil.

Când ajunse aici, Brande nu se mai putu abține. Tânji dintr-odată să fie alături de băiat. Puse scrisoarea în buzunar, încuie biroul și plecă în mare grabă către casă.

9

La ora zece în acea seară, când, aflat în pat, auzi zgomotul făcut de mașina care pleca, Nicholas se agită sub plapumă. Cu toate astea, văzu reflexia farurilor care, atunci când mașina întoarse, îi luminară tavanul precum antenele unui păianjen uriaș, după care dispărură. Și în întunericul care pogorî asupra lui, tăcut și de nepătruns, își putea auzi bătăile puternice ale inimii. Se despărțea atât de rar de tatăl său, încât de fiecare dată simțea o durere ascuțită chiar și atunci când, pentru scurte perioade, consulul trebuia să plece. Dar de data aceasta, deși nu îndrăznise să spună nimic și, de fapt, nu recunoscuse nici față de el însuși, o altă neliniște îi accentua senzația de disconfort. Cum putea să rămână singur și nesusținut de nimeni, doar cu Garcia?

Rămase treaz și se foi în pat, așa cum făcea atunci când era bolnav, dar așteptând cu o tensiune în creștere, ochii măriți și ficși, în vechea

și întunecata casă spaniolă, ascultând zgomotul făcut de valetul care se întorcea. Pocnetul unei scânduri pe care o uscaseră căldura zilei, șoarecii care scormoneau timid și o creangă de copac ce se lovea de fereastră, toate acele mici și subtile zgomote ale nopții, care cel mai adesea îl linișteau, de data aceasta i se păreau extrem de puternice și supărătoare. Ceasul din holul mare bătuse miezul nopții. Oare Garcia oprise motorul și se îndreptase în liniște către grajduri? În cazul acesta era din nou acasă și în orice secundă ar fi putut să-i audă pașii urcând discret scara. Nicholas tremură la gândul că valetul se întorsese și că nu avea încredere în el, deși nu putea să-și explice această senzație.

Probabil că adormise în cele din urmă, pentru că se trezi la începutul unei noi zile, având deja tava cu mâncare la capul patului și o văzu în cameră pe Magdalena care îi deschise ferestrele și i se adresă pe un ton plin de voioșie:

– Ți-am adus micul dejun, ca să te simți bine.

Acum, înțelegea ce-i spune și se ridică în capul oaselor, zâmbindu-i la rîndul său. Îi plăcea de Magdalena, în ciuda acelor scurte perioade când era morocănoasă, perioade care surveneau după una din certurile zgomotoase din bucătărie și care o făceau să se simtă și să arate prost.

– A reușit tata să prindă trenul? se interesa el bând din paharul cu suc de portocale.

– Da, da, încuviință ea dând din cap. Sunt sigură de asta.

– Nu am auzit când s-a întors mașina.

Ea se aplecă și culese o scamă imaginară de pe podea. Când vorbi, tonul ei era obișnuit, dar îl privi cu coada ochiului ca și cum ar fi vrut să estimeze efectul spuselor sale.

– Garcia nu s-a întors aseară. Era foarte târziu. Da, cred că va rămâne la Barcelona în weekendul acesta. Are prieteni acolo și mai trebuie să încheie niște afaceri.

El se uită la ea, cu ochii mari, aproape neîncrezători, copleșit de ușurarea pe care o resimțea și debordând de bucurie.

– E în regulă? spuse ea dând din cap și continuând să se uite la el. O să ne descurcăm bine noi doi.

– Da, da! exclamă el, insuficient de stăpân pe propria-i voce pentru a adăuga și altceva.

– Spune-mi atunci ce ai vrea să mănânci la prânz.

– Oh, orice îți face ție plăcere, Magdalena, gătești foarte bine...

– Voi face ceva special pentru tine, zise ea dând din cap satisfăcută și scuturându-și cerceii

Grădinarul spaniol

pe care-i avea în urechi. După aceea îi zâmbi larg și, îndreptându-i cuvertura, ieși din cameră.

Rămas singur, Nicholas se întinse mormăind de plăcere, după care se învârti în patul mare, gândindu-se la prețioasele ore pe care avea să le petreacă cu José, fără să fie deranjat și fără să fie supravegheat...

– Și la fel și mâine! strigă el către cățelul de pluș. Poate chiar și luni!

Se ridică din pat și își termină micul dejun în vreme ce se îmbrăca, luând mici îmbucături și uitându-se din când în când pe fereastră, către tufele de mirt, acolo unde José își începuse deja corvoada matinală. Apoi, controlându-și pornirile, se așează la mica sa masă de scris și așternu câteva rânduri pe o hârtie.

Dragă José,

Tata s-a dus la Madrid și stă acolo cel puțin trei zile. Și Garcia este plecat. Nu-i așa că e minunat? Nu voi fi neascultător. Nu voi munci și nici nu vom vorbi, dar am de gând să-mi petrec cu tine tot timpul. Ura!

Al tău,

Nicco

O clipă mai târziu era deja lângă José și îi dădu acestuia biletul, confirmând cu un zâmbet

larg răspunsul încântat, prin gesturi, al prietenului său.

Toată dimineața și-o petrecură împreună. Majoritatea pietrelor fuseseră deja mutate și munca de umplere a locului respectiv cu pământ nu era foarte grea. Ori de câte ori José împingea roaba, Nicholas se afla în spatele lui. Când întoarse cu hârlețul pământul moale, băiatul se așeză pe o piatră uitându-se la el, cu bărbia sprijinită în palme, așteptând surâsul care-i încălzea inima și despre care știa că-i va fi adresat. Din când în când, José îl făcea să râdă tare, prefăcându-se că vorbește, mișcând din buze, dar fără a spune niciun cuvânt pentru ca în final să pufnească puternic, după ce în prealabil își umflase obrajii.

Pe măsură ce ziua se apropia de sfârșit, José începu să pară din ce în ce mai preocupat, ca și cum ceva important și misterios îi stătea pe creier. În cele din urmă, puse lopata deoparte, se așeză și, căutându-și capătul de creion, în vreme ce Nicholas se uita curios peste umărul lui, umezi mina și scrise aceste cuvinte minunate:

*Ce-ai zice să vii cu mine mâine la pescuit?
Aranjez eu cu Magdalena.*

Băiatul rămase fără glas și José se ridică îndreptându-se către ușa din spate. În scurt timp, Nicholas le auzi vocile. A Magdalenei cât și a grădinarului, angajați într-o conversație animată, după care se auzi un râset și discuția lor continuă pe un ton mai prietenos.

Cât de bine se descurca José cu oamenii! Toată lumea îl plăcea, se gândi Nicholas, cu excepția tatălui său și a lui Garcia, după toate probabilitățile. Dar, cu siguranță, era una din persoanele preferate de Magdalena, care îl recompensa pentru că îi ducea gunoiul, ceea ce ar fi trebuit să facă Garcia, dându-i discret o bucată mare de *pastelena*, ca să nu-i vadă nimeni. Dar oare o să aibă câștig de cauză și de data aceasta? Ciulindu-și urechile, Nicholas ascultă cu atenție. Ușa se închisese și José se întorcea deja, cu pași lenți... și, da, era în regulă, reușise... o singură privire îl făcu să-și dea seama de acest lucru, judecând după expresia de veselie întâipărită pe chipul prietenului său.

Câtă fericire, ce binecuvântare în acea zi însoțită și ce promisiuni aducea cu ea și ziua următoare! Somnolența fericită a după-amiezii părea interminabilă. Soarele lăsa impresia că-și extrage culoarea din pastelurile grădinii, îmbăindu-se în lumina și parfumurile acesteia. Bujorul

și liliacul făceau până și umbrele să pălească. Un roi de albine zumzăia în jurul unui copac bătrân. Munții erau la fel de albaștri ca reflexiile oțelului. Nu înțelegea semnificația acestei călduri din sufletul lui de copil, dar își dorea să se lase în voia acelei stări.

A doua zi, la ora opt dimineața, auzi mai multe pietricele lovindu-i obloanele. Aproape treaz, sări din pat, se îmbracă în grabă, pentru că avea deja hainele puse la îndemână pe un scaun, și o luă la goană pe scări. În holul aflat în penumbră găsi un coș acoperit cu un șervet alb, pe care Magdalena îl pregătise pentru el cu o seară înainte. Îl luă sub braț, își puse bocancii grei, deschise ușa de la intrare și, ieșind în viteză, orbit de razele puternice ale soarelui, ateriză în brațele prietenului său.

José adusese două bețe lungi de bambus și un rucsac făcut chiar de el, pe care-l ținea pe umăr, și era îmbrăcat, în afară de cizmele lui mari de grădinărit, cu un poncho vechi, confecționat din pânză. După ce porniră pe aleea care ducea la drumul principal, îi zâmbi lui Nicholas și-i făcu semn să se grăbească. Și, într-adevăr, chiar când ajunseră la colț auziră un zgomot de motor vechi care precedă apariția autobuzului ce făcea curse în zona Torrido.

Autobuzul, care se opri de îndată ce José îi făcu semn șoferului, era extrem de aglomerat, dar li se făcu loc în spate și se strecurară prin mulțime până acolo. Se auzeau râsete de pretutindeni și lumea era fericită în acest autobuz de duminică, pentru că mulți oameni mergeau să-și viziteze rudele care locuiau la micile ferme de pe dealuri—muncitori cu pălării plate și bolerouri tari, însoțiți de neveste, îmbrăcate cu nenumărate rânduri de bluze și cu batiste colorate legate în jurul capului și multe pachete la picioare, cu sticle de *manzanilla* învelite în hârtie roz, coșuri pline cu ouă, piersici coapte și citrice și *quesadilla* proaspăt făcută. Alții, la fel ca José, duceau undițe și coșuri de pescuit. Unii dintre ei aveau niște cuști mici și ciudate în care urmau să prindă greieri. Un tip înalt și suplu, cu o alură de clown, care era îmbrăcat cu o mantie lungă și dreaptă, mânca un cârnat cu îmbucături mari și ținea în mână o armă cu o țeavă imensă. Un bătrân care transporta un poloboc cu vin îi ruga pe toți să înceapă *fiesta*.

José fu recunoscut pe dată și întâmpinat cu ovații, fiind imediat antrenat într-o discuție animată. Inevitabil, conversația alunecă spre următorul meci de pelotă. Unii credeau că Jaime, veteranul, trebuia să fie înlocuit, dar José își susținu cu încăpățănare partenerul. Apoi polo-

bocul cu vin făcu ocolul autobuzului. Fiecare bărbat îl ridica și, dând capul pe spate, trimitea un jet subțire, cu mișcări experte, direct pe gât. După aceea, râsetele crescură în intensitate și se făcură multe glume, mai ales pe seama bărbatului cu arma sa imensă, care avea și nasul mare. Dar acestea erau lipsite de răutate și băiețelul, căruia nu i se permisesese niciodată să se amestece cu „vulgul“, nu putu să nu se gândească cât de diferiți erau de ceea ce își imaginase el, cât de veseli și de liberi erau. Și își spuse că situația s-ar fi schimbat radical dacă tatăl său ar fi fost acolo, căci consulul ar fi înghețat acea atmosferă caldă prin simpla lui prezență rigidă.

Deja trecuseră de viile nisipoase și de livezile unde se înșiruiau măslinii și aproape ajunseseră la poalele nestricate de mână de om ale dealurilor din Torrida. Ușor, în viteza întâi, autobuzul începu să urce pantele înclinate, trecând pe lângă măgăruși încărcăți cu poveri și escaladând coamele dealurilor. Din când în când mai oprea pentru a permite unora dintre pasageri să coboare la câte o *posada*, sau la vreo ferma mică, lucru care, se gândi Nicholas, era extrem de bine-venit, pentru că așa putea și vechea mașină să-și mai tragă suflarea. În culmea fericirii, stătea pe marginea scaunului și se uita cu mare atenție

pentru a zări râul. Din când în când, pe măsură ce urcau tot mai sus pe munte, îi privea pe cei câțiva pasageri care mai rămăseseră în autobuz, cu toții pescari, și se întreba, cu o oarecare gelozie, dacă era loc pentru toți pe malul râului. Dar José, bănuind ce gândea, dădu din cap cu blândețe pentru a-i da de înțeles că nu are niciun motiv să-și facă griji. Și, într-adevăr, în satul următor, în fața hanului, coborâră cu toții, salutându-se și lăsându-i singuri pe amândoi.

Când autobuzul plecă din nou, José se uită la companionul său într-o manieră ciudată și directă și Nicholas intui că era pe punctul de a rupe jurământul de tăcere care le fusese impus.

— Nicco, spuse José dând din cap pentru a-l liniști pe copilul speriat. Da...vorbesc cu tine. Ar fi destul de prostesc să nu fac asta. Și periculos, de asemenea. Mergem la râu și trebuie să-ți spun ce ai de făcut. José zâmbi. Nu vreau să cazi în apă. Tatăl tău m-ar acuza mai mult pentru asta decât pentru că am vorbit. Dar tu... tu nu trebuie să spui nici măcar o vorbă dacă nu vrei.

Uitându-se la el cu ochii mari, Nicholas simți cum îl cuprinde un val de afecțiune pentru prietenul său.

— Voi vorbi, José, spuse el și cuvintele ieșiră fierbinți din gura sa. Dacă tu vorbești, atunci voi face și eu același lucru.

— Ei bine, atunci, zise José zâmbindu-i și mai larg, vom face precum bărbații și nu precum niște copii speriați. Și de asemenea ne vom bucura mai mult unul de compania celuilalt. Haide, aici coborâm.

Își luă bețele și rucsacul și-l ajută pe Nicholas să ajungă la ușa din față a autobuzului. Înainte ca șoferul să oprească, sări din mașină și își petrecu brațele sale lungi în jurul tovarășului său. Îi făcură cu mâna șoferului care își scoase o clipă capul din cutia lui de lemn pentru a le striga „Noroc!“, apoi, uitându-se la autobuzul ce se îndepărta, ieșiră și ei de pe drum, luând-o pe pajiște.

Deși soarele strălucea puternic, aerul era rece și înmiresmat de aroma de cimbriu și rășini. În fața lor se ridicau acele piscuri care, privite de jos, păruseră a fi accesibile, deși erau ascuțite și golașe, presărate de pânza argintie a cascadelor, dar care, acum, pe măsură ce ei se apropiau, se retrăgeau, rămânând maiestuoase și inaccesibile, cu pantele lor gri mângâiate de razele soarelui, fără să se plece în fața nimănui, cu excepția locurilor aflate la cea mai mare altitudine, acolo unde, printre bolovani imenși, puteau fi văzuți câțiva pini solitari.

Puritatea luminii era amețitoare. Uitându-se înapoi peste umăr, Nicholas văzu că spre creasta

din stânga se afla un sat ce părea să fi răsărit din neant, iar ceva mai jos se zăreau câteva petice cultivate, sau plantate cu vie și, mai departe, o altă culoare acolo unde se întindea marea, atât de îndepărtată încât lăsa impresia că domină acoperișul lumii.

Făcându-și loc printre plantele care-i gădilau gleznele goale, Nicholas inspiră profund, bucurându-se de aerul delicios de proaspăt.

— Este o zi minunată, José.

— Da, încuviință el, zâmbind ușor. Dar cred că este prea multă lumină pentru a pescui. O să vedem cum ne descurcăm.

Se aflau într-o pădure și coborau printre arbori de plută, care creșteau mari și la distanță unii de alții, pe un platou unde pășteau câteva capre, care nu le dădură nicio atenție când ei se apropiară. Dar dintr-odată ieșiră din pădure și acolo, aproape la picioarele lor, se întindea o vale verde pe unde-și croia drum râul lat, trecând de o veche moară și lăcând o baltă mare ceva mai jos.

— Acesta este locul, spuse José cu o mândrie nedisimulată.

— Oh, José! exclamă Nicholas. Este cel mai frumos pe care l-am văzut vreodată. Ceilalți de ce nu vin aici?

— Este mult prea departe de han, spuse José râzând. Ei vor și să bea, nu doar să pescuiască.

Porniră pe potecă spre moară și José impuse ritmul, iar Nicholas îl urmă ȗopăind pe lângă el. În vale aerul părea mai cald și pe pantă se vedeau crescând iriși sălbatici, albaștri și narcise galbene ca untul. Moara era în ruină, remarcă Nicholas; nu avea acoperiș și roata stătea nemișcată, dar acest lucru nu făcea decât să accentueze senzația de intimitate asociată cu locul respectiv.

Pe treptele de piatră ale morii dinspre râu José își puse echipamentul și începu să lege câte o ață de fiecare din bețele de bambus. Erau cele mai ieftine bețe de pescuit, cu mulinetă de lemn, dar José le trata cu cea mai mare grijă, deși degetele sale tremurau de nerăbdare când legă și plutele.

— Îți place să pescuiești, nu-i așa, José? întrebă Nicholas.

— Foarte mult, amigo, spuse José dând din cap. Ție nu?

— La nebunie, răspunse Nicholas. Doar că nu am avut niciodată ocazia.

— Vei avea acum, îi spuse José zâmbind. Uite ce e, Nicco, prietene, încă nu ești destul de mare ca să lansezi, așa că vei pescui cu momeală... Stai puțin... Îți voi arăta ceva după care păstrăvii se dau în vânt.

Scoase o cutie de metal strălucitor din rucsac, îndepărtă capacul și, scuturând cutia în palmă, scoase un vierme gros pe care îl prinse repede în cârlig. Apoi, luându-l pe Nicholas de mână, îl duse până la barajul de piatră, îi găsi un loc confortabil, cu picioarele atârându-i, aruncă cârligul în apă și-i dădu bățul.

— Așa, spuse el. Dacă simți că se prinde ceva, trage cu putere.

— Nu pleci departe, nu?

— Nu, nu, amigo. Arată către cursul de apă dinaintea barajului. Doar până acolo.

La început, Nicholas stătu încordat, ținând undița cu ambele mâini și temându-se puțin, în vreme ce se uita la cursul de apă, că ar putea să cadă. Încet, încet, începu să se simtă ceva mai încrezător. Cu grijă, ca să nu-și piardă echilibrul, își întoarse capul și se uită în spate, acolo unde, intrat până la genunchi în râu, José era ocupat cu undița, care forma o linie grațioasă când intra și ieșea din apă. La un moment dat i se păru că vede un păstrăv sărind din apă, dar nu era sigur. Mortarul sfărâmat de sub el se încălzise. Ferigile crescuseră în toate crăpăturile și licheni gri se incrustaseră pe pietrele vechi.

Brusc, tresări. Nu simțise păstrăvul mușcând momeala, dar, dintr-odată, undița sa prinse viață

și se arcui, tremurând toată, transmițându-i de sub apă o senzație de mișcare și greutate.

— Am prins unul, spuse el cu buzele albite din cauza efortului de a le strânge. Instinctiv, cuprins de panică, se uită spre José, care stătea însă cu spatele spre el, la vreo sută de metri distanță, cei doi fiind separați de cursul de apă care mugea. Era imposibil să-i ceară ajutorul. Trebuia să facă totul de unul singur. Se agăță cu disperare de băț, în vreme ce mulineta de lemn i se lovea cu putere de piept. Păstrăvul se lupta nebunește, trăgând ba în față, ba în adâncuri, și-i dădea impresia că în orice clipită putea să scape. Dintr-odată sări din apă, apoi căzu la loc cu o bufnitură care făcu ca inima băiatului să tresalte cu putere. Oh, ce frumusețe! exclamă el încântat. Dumnezeu, te rog nu-l lăsa să scape.

Cu mare grijă începu să înfășoare ața pe mulinetă. Păstrăvul dădea semne de oboseală. Nicholas îi vedea silueta în apă, foarte aproape de suprafață. Tremurând din tot corpul, se ridică în picioare și se dădu înapoi spre mal, care, la câțiva pași mai jos, intra domol în râu. Aici, înfășurând ața tot mai mult, trase păstrăvul către el și apoi, cu o ultimă smucitură, îl scoase la mal.

Reușise, prinsese acest păstrăv magnific de unul singur. Primul lui impuls fu să alerge pe dată

la José pentru a-i împărtăși acea veste uimitoare. Dar simți crescând în el o capacitate de auto-control care-i fusese străină până atunci. Se îmbărbătă și îngenunche pentru a scoate păstrăvul din cârlig, îl anihilă cu o lovitură puternică în cap, după care îl puse printre ferigi, la umbra scării morii. Câteva clipe mai târziu, reveni la stăvilă, puse altă momeală în cârlig și începu să aștepte, cu ochii strălucitori, apariția următorului păstrăv.

Când José se întoarse după ora unu, Nicholas mai prinsese doi pești pe care-i așezase alături de primul. Poate că nu erau la fel de mari ca cel dintâi, dar oricum puteau fi considerați niște păstrăvi frumoși.

— Ai avut noroc? îl întreabă José.

Atunci toată reținerea copilului dispăru. Scoase undița din apă, fugi pe mal și, strângându-l pe José de mână, îl trase pentru a-i arăta captura sa.

— Uite, José, uite! Nu-i așa că-s frumoși? Pe cel mai mare l-am prins primul. Oh, a fost magnific! M-am speriat de moarte, dar m-am descurcat. I-am scos cârligul și tot restul. Crede-mă că nu m-am mai distrat atât de bine niciodată în viața mea. Dar, îmi cer scuze, José. Am uitat. Tu ai prins ceva?

Se dovedi că José avea patru păstrăvi în rucsac, dar nu se lăudă cu isprava sa. Părea prea fericit pentru Nicholas și pentru succesul său. Pantalonii lui erau uzi learcă și fața scăldată de transpirație.

— Și acum, spuse el, e vremea să mâncăm. Sper că ți-e la fel de foame ca și mie.

Se așază pe trepte, scoase din rucsac o bucată de pâine, brânză învelită în ziar și o ceapă, după care deschise briceagul său cel mare și făcu repede semnul crucii. Nicholas, aducându-și aminte că nu luase micul dejun, descoperi dintr-o dată că era lihnit de foame. Luă loc lângă José și deschise coșul, stingherit puțin de șervetul alb, imaculat și de toate bunătățile pe care Magdalena împachetat pentru el — ouăle fierte tari și pui rece, cu pâine și unt, fructe proaspete și miere — și bucurându-se că va putea să-i ofere și bunului său prieten. La început, José a refuzat să se atingă de aceste delicatese neobișnuite, dar văzând dezamăgirea dureroasă din privirea lui Nicholas, râse puțin stingher și cedă, sugerând să pună mâncarea la comun. Au avut parte de o masă bună, mâncată sub soarele călduț, pe pământ, ascultând susurul râului. Nicholas descoperi că pâinea neagră și ceapa erau mult mai gustoase decât se așteptase și văzu, din felul în care José

curăță carnea de pe oase, că-i plăcuse mult puiul. Din când în când își arunca privirea la păstrăvii așezați pe ferigă. Discutară despre pescuit și José îi explică unde se găsea păstrăvul în diferite perioade ale anului, uneori în ape repezi, alteori în ochiuri de apa și despre cum trebuie tentați cu momeala potrivită, o muscă mică în apele puțin adânci și plevușcă în curent. A povestit despre expediții trecute, de când întindea linii cu cârlige noaptea și cum odată prinsese un pește enorm, tatăl tuturor peștilor și cum se jucase cu el vreo oră după care-l pierduse prin vegetație.

Nicholas ar fi fost în stare să asculte aceste povești ore întregi, dar José descoperind semne de oboseală pe chipul copilului se ridică brusc în picioare.

Nu trebuie să uităm că te-ai trezit devreme azi, *amigo*. E vremea pentru *siesta*. Ignorând protestele copilului, tăie un braț de stuf cu cuțitul, îl întinse la umbra morii și îl acoperi cu *poncho*-ul său.

Așa, spuse el. Ia vezi dacă este confortabil... copilaș care pretinde că e bolnav. Obedient, Nicholas își întinse membrele, care-l dureau în mod plăcut. Punându-și mâna sub cap, se uită cum José se duse la râu, spălă farfuriile și vesela și le

puse la loc în coșul Magdalenei. Apoi îl văzu cum culege ferigi proaspete și mentă și împachetează păstrăvul. Copacii de plută și stejarii aveau deja strălucirea dată de soarele după-amiezii. Întreaga vale era îmbăiată în liniște și calm. Sunetul era calm și odihnitor. Închise ochii.

Când Jose se întoarse, Nicholas, întins pe spate, dormea dus. Uitându-se la forma fragilă și lipsită de apărare, José, care avea de gând să-și ia undița și să se ducă la pescuit mai la vale, se răzgândi brusc. Parcă forțat de ceva se așează în tăcere lângă băiat, în vreme ce ochii săi negri și blânzi deveniseră parcă și mai închiși la culoare din pricina-sentimentului de compasiune și rămaseră fixați pe acea figură inconștientă, puțin palidă, dacă nu luai în considerare pistruii obrazii umbriți de cârlionți și dinții de lapte ivindu-se din spatele buzei superioare subțiri.

José avusese o copilărie grea. Când tatăl său murise nu avea decât doisprezece ani și, câteva luni mai târziu, fusese retras de la școală și trimis să muncească pe câmp. Cunoscută sărăcia, munca istovitoare și neliniștea permanentă a celui care aduce bani în casă. Toate acestea îl făcuseră să fie foarte hotărât și să dobândească o mare stăpânire de sine. Nu ceda ușor tentațiilor și nici pornirilor de moment. În plus, firea lui veselă și

faptul că juca atât de bine pelotă îi atrăseseră simpatia tuturor și contribuiseră la extinderea cercului lui de prieteni. Și le avea, desigur, pe mama sa și pe cele cinci surori, precum și pe bătrânul Pedro, pe care-i iubea în egală măsură. Și cu toate acestea, nimic nu se compara cu recenta lui afecțiune pentru băiat, care, molatecă precum aerul din sud, apăruse din senin, manifestându-se printr-o tandrețe infinită și un fel de milă oblăduitoare. Nu-și putea explica aceste sentimente. Știa doar că îi bucurau nespus sufletul.

Mintea lui José, deși ageră, nu excela prin subtilitate, dar, cu toate acestea, descifra cu ușurință semnificația expresiilor întipărite pe chipul lui agitat care se succedau cu repeziciune chiar și acum, în somn. Dragostea posesivă a consulului, care ridica o barieră de netrecut între Nicholas și restul lumii, frica lui de boală care transformase copilul într-un invalid cronic, precum și gelozia lui morbidă, atât de extenuantă pentru un spirit tânăr, toanele și furiile lui succesive, mândria lui prostească... José le trecu în revistă pe toate și își dori din tot sufletul să poată să elibereze biata victimă care nu bănuia nimic și să-i ofere șansa să ducă o viață normală.

Soarele începuse să apună în spatele crestei celei mai înalte când Nicholas deschise ochii.

— Dumnezeule, am adormit, spuse el uitându-se spre râu după care se ridică brusc în fund. Mai pescuim puțin?

José aruncă o privire spre cer, care începuse să se întunece pe la creste și era mult mai rece acum, albastru ca umbrele pe zăpadă.

— Cred, amigo, că a venit momentul să plecăm.

— Oh, José...!

Zâmbind, José dădu din cap și-și puse încet mâna pe umărul lui Nicholas.

— Trebuie să mergem să prindem autobuzul. Nu ar fi de dorit să-l pierdem. Dar nu-ți face griji, Nicco, vom mai veni și altă dată.

La gândul că se va întoarce aici, în acest loc minunat, împreună cu prietenul său, Nicholas arboră o mină radioasă. Sări imediat în picioare.

Înfășurară ața de pescuit și scoaseră cârligele și pluta. Luară peștii și Nicholas insistă ca el să-i care pe cei pe care-i prinsese. Apoi plecară împreună în sus pe deal.

10

Era destul de târziu, aproape ora nouă, când Nicholas se apropie de Casa Breza, dar se simțea atât de bine încât întunericul nu avea niciun efect asupra sa. Călătoria cu autobuzul extrem de aglomerat fusese foarte distractivă, se râsese și se cântase foarte mult—cântece catalane pe tonalități înalte — în diverse cadențe, la care, spre surprinderea sa, se alăturase cu plăcere. Fusese lăudat pentru captură, mai ales de către omul cu nasul mare, care nu împușcase nimic și, în general, toată lumea îl catalogase drept un băiat de ispravă și curajos. Îmbătat de succes, refuzase oferta lui José de a coborî împreună cu el din autobuz și a-l însoți până la intrarea în vilă.

Așa că merse de unul singur și urcă treptele spre verandă, aproape deloc speriat de umbrele care se strecurau printre ramurile copacilor. În primul rând voia să treacă pe la bucătărie ca să-i

arate păstrăvii prinși de el Magdalenei și să o roage să-i gătească pentru ziua următoare la micul dejun. Deschise ușa de la intrare, după care se opri brusc pentru că în hol domnea o beznă deplină. Dumnezeule! Cât de întuneric era, ca într-o peșteră imensă. Magdalena uitase să aprindă lampa pe gaz care atârna de plafonul înalt. Făcu câțiva pași cu mâinile întinse în față, în lumina lunii care se strecura în casă din spatele său. Dintr-odată, se simți străbătut de un fior prin tot corpul. Din cămara din stânga auzi vocile a doi oameni care se certau, o voce de bărbat, groasă și o voce de femeie, ascuțită și temătoare; erau Garcia și Magdalena.

Nu se așteptase ca valetul să se întoarcă. Avu senzația că sângele încetase să-i mai curgă prin vene și toată buna dispoziție și siguranța de sine se topiră ca prin farmec. Se întoarse cu grijă și merse în vârful picioarelor, atent să nu calce pe bucățile de dușumea care scârțâiau, când o pală de vânt dinspre mare ajunse la ușa de la intrare, care rămăsese deschisă, și o trânti cu putere, închizând-o.

Înconjurat din nou de o beznă totală, Nicholas nu mai făcu nicio mișcare, ca și cum ar fi fost trăsnet de ecoul care reverbera în tot holul. În aceeași clipă, o lumină puternică îl orbi și

Garcia ieși din cămară ținând în mână o lampă Argand. Întotdeauna copilului i se păruse bizară silueta lui Garcia, dar mai ales acum, mărită de bezna înconjurătoare, legănându-se puțin în timp ce omul se îndrepta spre el, acesta i se păru mai înspăimântător ca oricând. Incapabil să opună rezistență, Nicholas se simți prins de mână și tras în cămară, acolo unde pupilele sale dilatate o zăriră pe Magdalena, cu ochii umflați, așezată la masa pe care se vedeau resturi de mâncare și o sticlă de *aguardiente*, aproape goală.

— Micul stăpân s-a întors, spuse Garcia cu o încetineală înspăimântătoare, alegându-și cuvintele cu aceeași grijă studiată. Fața îi era palidă și gura îi atârna cumva, lividă ca o rană. Unde a fost plecat micul stăpân?

Nicholas își pierduse glasul și nici nu reușea să-și mute privirea înspăimântată de pe acea figură batjocoritoare și terifiantă. În cele din urmă reuși să îngaime:

— La pescuit!

— La pescuit, repetă valetul pe un ton greu de definit. Și unde sunt peștii?

Fără să spună nimic, Nicholas ridică coșul pe care-l ținea strâns în mână. Garcia îl luă, apoi, cu o mișcare bruscă, răsturnă conținutul pe masă. Doi dintre păstrăvi căzură pe jos. Al treilea, cel

mai mărunț, rămase pe suprafața emailată, părând cumva stingher și extrem de mic.

– Pfui! făcu Garcia batjocoritor. Nu așa trebuia să-mi aduci peștii, necurățați și nepregătiți.

În vreme ce Nicholas privea, înfricoșat, valetul luă cuțitul de pâine și, dintr-o singură lovitură, reteză capul peștelui. Un firisor subțire de sânge roz curse pe masă.

– Nimeni n-are dreptul să mă trateze ca pe o slugă infamă, exclamă el uitându-se la băiat. Ai înțeles?

– Da, îngăimă Nicholas, dându-și seama că i se cerea un răspuns.

Garcia zâmbi, fără a-și mișca însă buzele.

– De ce tremuri, micuțule stăpân? Pentru că ești surprins să mă găsești aici? Nu știi că eu plec și vin exact așa cum am chef?

– Oh, da... desigur, murmură Nicholas pe un ton sacadat.

– Mă bucur că ești de acord cu mine, zise valetul îndreptându-se spre el cu un aer amenințător. Pe oamenii care-mi stau împotriva îi strivesc ca pe insecte.

Magdalena, balansându-se în față și în spate, șopti înfricoșată:

– Taci, om nebun... taci... pentru numele lui Dumnezeu, taci din gură.

Garcia nici nu o băgă în seamă. Încă mai mângâia mânerul cuțitului. Nicholas, palid ca un mort, îi urmărea privirea opacă, în vreme ce valetul repetă:

— Ca pe o insectă... odată îți voi relata câteva din lucrurile pe care le-am făcut. Ți-am mai promis asta... poate că ai uitat. Nu contează. Va veni și ziua când mă vei crede. Între timp, nu trebuie să te pui cu mine. Nu ai voie să mă spionezi sau să-mi stai în cale. Știi că nu dorm niciodată... sunt mereu prin preajmă... în trecere... veghind în camera ta.

— Nu... nu. Strigătul înspăimântat se frânse în gâtleejul copilului și rămase suspendat în aer.

Valetul zâmbi din nou, oarecum satisfăcut, și mai făcu un pas spre Nicholas. Expresia acelor ochi nebuni și melancolici, care ardeau pe chipul palid, îl umplu pe copil de teamă și dezgust. Întreaga sa ființă părea a fi otrăvită la bază. Încercă, cu disperare, să facă un pas înapoi, dar corpul lui nu-l mai ascultă.

— Da, ești un copil depravat, murmură Garcia. Dar poți învăța multe lucruri de la mine... Aș putea să te inițiez în marele mister. Se opri brusc, cu privirea fixă și distantă, după care continuă pe un ton scăzut, ca și cum ar fi vorbit cu sine însuși: Bucuria uitării... marea de necunoaștere... acele voci copleșitoare...

Speriată și încruntată, Magdalena se îndreptă pe scaun.

— Taci din gură, strigă ea cu o voce răgușită. Porc beat ce ești... diavol nebun și beat...

Smuls din starea de reverie, Garcia se întoarce spre ea și, când ea încercă să se ridice, o lovi peste față cu mâna stângă.

Nu fu o lovitură puternică, dar șocul păru să-i elibereze mușchii băiatului și îi dădu puterea să fugă. Scoțând un zgomot ascuțit, estompat de țipătul Magdalenei, băiatul se răsuci pe călcâie și alergă afară din cămară. Urcă pe scări, căzând și ridicându-se fără a simți nicio durere, cu un singur gând în minte, acela de a scăpa.

În cele din urmă, ajunse în camera sa. Trânti ușa după el și, cu degetele amorțite, o închise cu cheia. Apoi trase zăvorul de la ușa care comunica cu dormitorul tatălui său. Obloanele erau deja închise. Tremurând din tot corpul și cu inima batându-i asemenea celei a unei păsărele închisă în colivie, rămase în întuneric, în mijlocul camerei. Îi era frică să dea drumul la gaz. Nu voia decât să se ascundă. Își aruncă bocancii din picioare și se târî spre pat, urcându-se în el îmbrăcat și se băgă sub plapumă. Dar chiar și aici îl vedea parcă aievea pe Garcia îndreptându-se spre el, cu acea expresie întipărită pe

Grădinarul spaniol

față care părea să-i distrugă universul copilăriei, și junghiul de rușine și de panică ce-l străbătu fu atât de puternic încât îi dădură lacrimile. Oh, măcar dacă José, dragul de José, ar fi fost acolo să-l apere! Și, gândindu-se la prietenul său, începu să plângă așa cum nu mai plânsese niciodată.

Oare avea să uite vreodată acea noapte nesfârșită? O auzea pe Magdalena jeluindu-se jos, deslușeați petele, cearta care din când în când devenea foarte violentă, zgomotul făcut de o sticlă care se spărgea, râsetele, râsul acela nefiresc și alte bufnituri. Și apoi tăcerea care era mai înspăimântătoare decât orice tumult, tăcerea însoțită de neliniște, de mișcări imaginate și neidentificate. Oh, ce se auzea? Oare visa sau era treaz? Închisese ușa? Nu îndrăznea să se miște și să verifice, ci rămase nemișcat, simțindu-și tot corpul acoperit de o sudoare rece.

Și în cele din urmă, atunci când orice speranță părea să se fi năruit, văzu prima geană de lumină strecurându-se pe sub oblon. În clipa aceea ațipi pentru scurt timp. Când se trezi, rămase întins, ascultând din nou. În casă nu se auzea niciun zgomot, nicio mișcare. Găsi curajul să se ridice și să deschidă un oblon. Și acolo — oh, ce ușurare binecuvântată! — îl zări pe José în

grădină, săpând cu mișcări sigure în straturile de petunii, cu roaba și stropitoarea lângă el, în lumina aurie a unei noi zile.

Nu mai trebuia să se îmbrace. Deschise ușa și fugi până jos și pe poteca cu pietriș și se agăța de prietenul său.

– Oh, José... José... Mult timp nu putu decât să-i repete numele, dar în cele din urmă nu mai plânse și își descărcă sufletul.

Așezat pe roabă, José îl ascultă fără să spună niciun cuvânt, fără să se uite la el de fapt, abstracție făcând de câteva căutături, pe jumătate încruntate. După ce Nicholas termină, păru să reflecteze o clipă; apoi se ridică în picioare. Dincolo de veselia lui omniprezentă, chipul său exprima deopotrivă maturitate, dar și o oarecare duritate.

– Trebuie să mănânci, Nicco. Stai aici până când mă duc eu să mă ocup de asta.

Merse încet, dar hotărât la ușa din spate și după câteva clipe se întoarse.

– Magdalena ți-a pregătit micul dejun, amigo. Nu-ți face griji în legătură cu Garcia. Încă doarme. Făcu o pauză. Și eu voi fi prin preajmă.

Dacă i-ar fi cerut oricine altcineva în afară de José să intre în casă, Nicholas nu ar fi fost de acord. Lui însă i se supuse fără să mai scoată un cuvânt.

În sufragerie, Magdalena îi servi micul dejun care era ca de obicei, cu excepția pâinii prăjite, pe care o arsese. Femeia se mișca lent și apatic. Fața îi era mai umflată ca oricând, și Nicholas simțea mirosul puternic de alcool pe care-l emana. Nu-i dădu nicio atenție băiatului până când nu își termină și ultima picătură de lapte din pahar, după care, stând în ușa camării, cu mâinile împreunate sub șort, se întoarse spre el.

— Garcia nu a vrut să-ți facă rău ieri-seară. A băut prea mult *aguardiente*. Nu se va mai întâmpla asta niciodată.

El se uită la ea în tăcere.

— Ești un băiat bun, continuă ea, și nu vei pomeni nimic despre asta domnului Brande.

— Nu-i voi spune nimic numai dacă va trebui, răspunse el cu o voce răgușită.

— Foarte bine, spuse ea ridicând din umeri. Acum du-te și te spală.

Nicholas urcă și se spală în grabă, fără să omită nici dinții, și-și schimbă cămașa. După aceea se simți ceva mai bine, dar când se uită în oglindă văzu o față gânditoare și palidă întorcându-i privirea. Avea senzația că e un băiat necunoscut și nu mai suporta să mai stea în acea cameră, care odată îi fusese cel mai drag refugiu, dar care acum era sinistru și pătată după ororile din noaptea trecută. Fugi din nou în grădină.

Petrecu toată dimineața alături de José, fără a vorbi aproape deloc, nefiind interesat de muncă, ci doar uitându-se, din când în când, peste umăr, la fereastra camării, amplasată pe fațada vilei asemenea unei rame goale, gata să reflecte imaginea plină de ură de dincolo de ea. Nici José nu vorbi prea mult și era clar, din felul în care-și ținea buzele strânse și sprâncenele încruntate, că nu avea să lase lucrurile în voia lor, fiind, probabil, preocupat și de repercusiunile acelei probleme asupra lui. Și el se uita din când în când spre casă.

La ora unu, valetul tot nu dăduse niciun semn de viață. Când Magdalena îi făcu semn că prânzul era gata, ar fi preferat să nu intre în casă, dar expresia de pe fața lui José, care părea să-i pretindă și lui aceeași atitudine hotărâtă, nu-i permitea să se eschiveze. Remarcă, totuși, că atâta vreme cât el rămase înăuntru, prietenul său stătuse aproape de fereastra sufrageriei. Și, chiar și după ce ieși din nou afară, José nu se depărtă de casă, scoțând buruienile de pe aleea de pietriș, în genunchi, fără să rostească niciun cuvânt.

La ora trei Garcia ieși pe verandă, cu capul gol, îmbrăcat doar cu cămașă și pantaloni și având în picioare numai o pereche de *alpargatas*, fără a purta ciorapi. La vederea inamicului său,

Nicholas aproape își ieși din fire. Bărbatul era palid și mohorât și părea să nu se fi trezit decât pe jumătate, iar în jurul ochilor avea cearcăne în vreme ce expresia chipului său continua să fie ostilă. Aplecându-se, își puse brațul în jurul uneia dintre coloanele de pe verandă și, sprijinindu-se de ea, inspiră de mai multe ori. José se ridicase deja în picioare și, când Garcia se întoarse, privirea i se opri asupra grădinarului și a copilului.

Nici el, nici José nu se clintiră și, în timp ce ci stăteau nemișcați, privindu-se fix unul pe celălalt, Nicholas putea să perceapă aproape fizic bătălia care avea loc între ei. Duelul continuă cel puțin un minut. Nu fu rostit niciun cuvânt. Apoi valetul își lăasă privirea în jos, murmură ceva în barbă, scuipă, precum un șarpe care-și aruncă veninul, după care plecă în direcția garajului. Câteva clipe mai târziu, Nicholas îl auzi spălând mașina.

Băiatul se întoarse spre protectorul său, dar José, dacă fusese învingător în acea luptă, nu avea nicidecum un aer triumfător. Dimpotrivă, era încruntat și mai întunecat la față decât mai înainte. Brusc întrebă:

– Amigo, tatăl tău se întoarce azi?

– Oh, nu. Nu va veni decât cel mai devreme mâine.

– Și vrei să stai aici, în casă, în noaptea asta?

– Oh, nu, nu, José. Orice, dar asta nu. Nici tu nu vrei așa ceva, nu?

Făcură o pauză. José se uită în pământ, apoi la Nicholas, cu un amestec de afecțiune și perplexitate.

– Este greu pentru mine, Nicco. Nu-mi place să intru în belele. Dar cu toate acestea, nu pot... nu, nu pot să te las aici cu acest *picaro*.

– Oh, îți mulțumesc, îți mulțumesc, José.

De data aceasta, José îi răspunse pe un ton brusc.

– Gata. Am muncit destul pe ziua de astăzi. Vii acasă cu mine.

11

Nicholas nu avea nici cea mai vagă idee unde locuia José. Nu conta decât faptul că era împreună cu el, mergând prin oraș, departe de Garcia și de Casa Breza. Și starea de spirit i se schimbă brusc, uitând pe moment tot ceea ce avusese de îndurat. Vorbea bucuros despre tot felul de subiecte, oprindu-se pentru a scoate în evidență lucruri mai ciudate pe care le vedea: o pasăre cu penajul negru cu galben, o floare bizară de pe marginea drumului, sau pânzele unei bărci care dispărea în zare. José, pe de altă parte, părea cufundat în propriile-i gânduri. Când intrară în Plaza se opri la șirul de scări care duceau la biserica din piatră rozalie.

— Stai aici o clipă, Nicco.

— Unde te duci?

— Într-un loc unde nu merg adesea, spuse José schițând un zâmbet vag. Dar unde cred că ar fi o idee foarte bună să mă duc astăzi.

— Vin și eu cu tine.

José ezită; apoi, ridicând din umeri, o luă brusc înainte, pe scările abrupte și uzate.

Biserica i se păru enormă lui Nicholas, cu multe colțuri întunecate și având un miros puternic și bizar. Tavanul avea nenumărate protuberanțe și pe margini erau multe fîrde întunecate unde ardeau lumânări scoțând un fum gros. José se duse către o astfel de fîridă și îngenunche, după ce-și făcu cruce, în fața unei cutii de sticlă, unde, pe un postament de catifea era o figură mititică, jumătate femeie, jumătate copil, îmbrăcată în albastru — în haine adevărate din căte-și dădea seama Nicholas — având pe cap o mică coroană cu pietre prețioase. José rămase îngenuncheat doar câteva clipe, după care se ridică și puse o monedă în cutia de alături, apoi aprinse o lumânare punând-o alături de celelalte.

Afară, Nicholas remarcă că José nu voia să discute despre cele întâmplate, dar simți, oarecum intuitiv, că acestea aveau legătură cu el. Brusc, declară:

— Voi plăti eu lumânarea, José.

Nu înțelese de ce prietenul său izbucni în râs, după care-l bătu prietenește pe umăr.

Mergeau pe o rețea de străduțe înguste, la nord de Plaza, pe care Nicholas le mai traversase

odată, cu tatăl său, atunci când fuseseră la meciul de pelotă. În scurt timp intrară pe Calle Corriente, o stradă lungă care mergea în paralel cu râul și în care, în acel moment, era deversată apa de la baia publică. Clădirile se aflau în stare jalnică de o parte și de cealaltă a străzii și la ferestre fuseseră scoase așternuturi. Undeva cineva ciupi coarda unui mandoline făcând-o să vibreze în aer. Doi mângari se adăpau dintr-un recipient de metal, în vreme ce omul care-i mâna se întinse și făcu câțiva pași pe malul râului. Pe strada plină de gropi, câțiva copii practicați jocuri ciudate, cu o ardoare mută. Scena și prezența acelor copii îl surprinseră puțin pe Nicholas care se uită întrebător la prietenul său. Dar privirea lui José se opri pe chipul unei femei, mică de statură și între două vârste, cocoșată de o legătură mare înfășurată într-un cearșaf alb și care mergea grăbită chiar în fața lor.

— Este mama mea, Nicco... O strigă: Maria... Maria Santero.

În câteva clipe o ajunseră din urmă; José luă legătura de rufe spălate și, vorbindu-i repede la ureche, îi explică întreaga situație. Nicholas își dădu seama că femeii nu-i era ușor. În spatele trăsăturilor șterse și întunecate, închise și mai mult la culoare de sprâncenele groase și de părul

negru prins în coadă, remarcă o licărire de surpriză, de nesiguranță și chiar de teamă. Dar înainte să mai fie rostit vreun cuvânt, intrară cu toții pe o stradă îngustă și urcară un șir de scări ce părea că nu se mai termină, între doi pereți maronii. Când ajunseră la capătul scărilor, José deschise ușa îngustă cu mâna liberă.

– Hei, Nicco, exclamă el vesel. Acesta este palatul nostru. Doar două camere, dar nu există priveliște mai frumoasă în oraș.

Intrară într-o cameră ciudată, cu tavanul scund, o combinație între bucătărie și hol, cu o sobă de metal într-un colț, pe care se gătea, și o canapea de pluș, de un galben șters, în celălalt. O masă a cărei culoare nu se mai distingea era pregătită pentru cină și în mijlocul camerei se aflau câteva scaune din același lemn ca și masa. Pe pereții de un verde-deschis atârnavu fotografii, în rame incrustate cu scoici, și o cutie cu păsări împăiate, o alta cu fluturi, două coșuri de pelotă, un calendar sportiv și câteva imagini religioase în culori vii. Lângă fereastră, așezat pe un scaun fără spătar, se afla un bătrân care croșeta cu andrele mari de os, iar pe sobă fierbea apa într-un ibric de metal, în care amesteca o fetiță cu ochi negri, ce părea să aibă vreo doisprezece ani.

– Pedro... și Paquita, îi spuse José lui Nicholas, dând jos de pe umăr legătura mamei sale. Unde sunt ceilalți?

– Nu s-au întors de la școală, răspunse Paquita continuând să amestece în mâncare, dar cu privirea uimită ațintită asupra lui Nicholas. Tu ai venit mai devreme.

– Se poate, răspunse José într-o doară.

Maria, mama, nu-și scosese încă șalul. Și nici privirea pierdută nu-i dispăruse de pe chip. Îi șopti lui José:

– Vino, fiul meu. Trebuie să stăm de vorbă. Se duseră în camera cealaltă.

Nici nu plecară bine că Nicholas auzi zgomot de pași pe scări, după care ușa se deschise și alte patru fete intrară înăuntru în viteză, fiecare având în mână un caiet, catehismul și un pătrățel de pânză.

Pe Nicholas îl trecură sudori reci și calde în același timp. Niciodată în viața lui nu mai fusese în contact cu atâtea fete odată. Legănându-se pe călcâie, fără a ști ce să spună, se uită la fluturi, simțind cum se înroșește la față. În mod surprinzător, bătrânul salvă situația.

– Care este numele dumneavoastră, tinere *señor*?

– Nicholas.

– Ele sunt surorile lui José. Juana este cea mai mică și are cinci ani. Buna Luisa are șapte, deșteapta Elena va împlini nouă ani, iar Bianca, cea mai rea, e cu doi ani mai mică decât Paquita.

Se adunară toate în jurul lui Nicholas fără să fie câtuși de puțin stingherite, inspectându-l foarte curioase, atingându-i cravata, bretelele, șireturile și bombardându-l cu întrebări.

– De unde vii, băiatule ciudat?

– Care este scopul vizitei tale?

– În numele lui Dumnezeu, cine ești?

Ultima întrebare, aruncată de Bianca cea rea, păru a fi singura la care merita să răspundă.

– Sunt fiul domnului Harrington Brande... după care continuă destul de bățos: Consulul din Spania al Statelor Unite.

– Ei... ei, făcu Luisa uimită. Tânărul *señor* americano. Fiul stăpânului lui José.

Se dădură puțin înapoi, cu respect, și începură să vorbească între ele cu voce scăzută. Nicholas se înroși mai tare ca înainte, pentru că, desigur, discutau despre el. Cam tot atunci José și mama sa se reîntoarseră și Nicholas văzu pe chipul lor, deși Maria încă mai părea puțin tulburată, că totul se aranjase.

– Haideți, toată lumea la masă, spuse Maria a cărei față încruntată se relaxă și mai mult, după

care îi zâmbi cordial lui Nicholas. Sper că-ți place *olla podrida*, Nicholas.

Se așezară la masă și Maria trecu de la unul la altul, ținând o oală cu mâna ei albă – chiar și unghiile îi erau albe de la atâta spălat – și punându-le câte o porție de tocăniță fiecăruia. José, în capul mesei, tăie câte o felie groasă din pâinea neagră, pe care Nicholas o gustase la pescuit – cât de multă vreme i se părea că trecuse de-atunci – după care Luisa, cea bună, spuse rugăciunea și începură cu toții să mănânce.

Nu era nici vin și nici vreun sos, iar în loc de unt întindeau pe pâine o peliculă subțire de ulei de măsline. Carnea din tocăniță era închisă la culoare, de cea mai proastă calitate, desigur, și nu prea multă, dar cu toate acestea era extrem de gustoasă, amestecată cu ceapă și cu bucăți de ardei și lui Nicholas i se păru că arareori mâncase ceva atât de bun.

Maria, remarcă el, își luă o porție foarte mică pentru sine și Pedro, cu aerul cuiva care-și cunoaște foarte bine poziția, făcu semn cu mâna să nu i se pună prea mult. Și doar lui José, adevăratul bărbat în casă, i se oferă o a doua porție.

Imitându-i pe ceilalți, Nicholas se folosi de ultima bucată de pâine pentru a-și curăța farfuria.

Apoi Paquita se ridică și le turnă fiecăruia câte o cafea din ibricul aflat pe sobă. Asta îl surprinse într-o câtva pe Nicholas, pentru că știa că o astfel de băutură nu era potrivită pentru copii. Oricum, pentru nimic în lume nu ar fi vrut să facă o notă aparte, așa că bău lichidul care avea gust de grâne arse fără să clipească.

Odată cu cafeaua începu și conversația, și pentru fiul consulului, obișnuit cu tăcerile ce însoțeau mesele de acasă, aceste discuții păreau minunate, mai ales că toți vorbeau în același timp. Copiii își povestiră isprăvile de la școală, aruncându-i priviri lungi oaspetelui. Maria îi descria Paquitei o rochie pe care o văzuse într-o vitrină – o rochie de catifea verde cu mâneci bordo – oh, pe oasele Sfântului Pilar, ce rochie *magnifico*; José, relaxat, cu haina pusă pe spătarul scaunului discuta cu Pedro despre șansele pe care echipa din San Jorge le avea în meciul de retur cu Huesca. Și în curând, în ciuda timidității sale, Nicholas se lăsă atras într-o conversație cu prietenul său.

– Care este părerea ta, *amigo mio*?

Nicholas inspiră profund.

– Dacă jucați așa cum ați făcut-o ultima dată, veți câștiga cu siguranță. Se opri, dar își făcu curaj, pentru a-și exprima un gând care îi trecuse

mai demult prin minte. Ar trebui să joci într-un oraș mare, José. Și s-ar cuveni să câștigi o mulțime de bani.

José zâmbi larg arătându-și dinții.

– Nu sunt destul de bun pentru a juca într-un oraș mare. În afară de asta cred că m-aș sufoca acolo. Am nevoie de viața la țară, Nicco, cu mult aer proaspăt și pescuit pe cînste.

– Noi, cei din familia Santeros, mereu am jucat pelotă, zise Pedro cu vocea lui blândă. Tatăl lui José a fost un jucător cunoscut... aceea este fotografia lui. Arată spre un bărbat bine făcut, cu o mustață cu vârfurile răsucite în sus, care purta o *cresta*. Și eu. Chiar și eu am fost un performer într-un fel.

– Tu ai fost cel mai bun dintre noi toți, bătrâne Pedro, protestă José. Cândva trebuie să-i povestești lui Nicholas despre meciul cu Zarossa.

Bătrânul zâmbi satisfăcut.

– Te duci la antrenament în seara asta? întrebă el imediat. Jaime ți-a transmis că va fi și el acolo.

Fără să ezite, José clătină energic din cap. Un val de căldură îl invadează pe Nicholas când prietenul său răspunse:

– În seara asta voi sta cu Nicco. Hei! Gaițelor! Ce-ați spune să jucăm *estallido*?

Trebuie să-i arătăm acestui mare americano că suntem mai deștepți decât crede el.

Sugestia lui fu întâmpinată cu un cor de aprobări. Bianca se îndreptă spre dulap și scoase un pachet de cărți uzate. Masa fu repede curățată și, cu excepția Mariei, care spuse că trebuia să sorteze și să coasă niște cearșafuri, toată lumea participă la joc.

Lui Nicholas i se păru antrenant după ce învăță regulile simple. Cărțile erau puse rapid pe masă, fiind însoțite de micile strigăte de entuziasm ale Juanei și de hohote de râs. De afară, prin fereastra deschisă pătrundea zumzetul orașului, amplificat de pașii plimbăreților de pe malul râului și de vânzătorii de ziare care strigau în gura mare titlurile jurnalului *La Gaceta* de seară, la care se adăugau zgomotul cărucioarelor și dangătul clopotelor. Luminile începeau să se aprindă peste tot, strălucind ca un colier de-a lungul străzilor, iar la *Teatro*, se aprindea și se stingea o reclamă multicoloră. Jocul de lumini, senzația liniștitoare a prezenței oamenilor în jurul său, toate acestea influențară starea de spirit a lui Nicholas. Coșmarurile nopții care-l așteptau dispărură ca prin farmec. Cum se făcea că în această locuință modestă, care avea toate atributele sărăciei, după o masă care nu-i potolise în totalitate foamea,

printre toți acești oameni obișnuiți, el era totuși fericit și se simți în largul său? Nu se opri din joc ca să se gândească la asta, dar, profitând de ocazie, bău cu sete din paharul fericirii. Ochii îi străluceau, râsul său răsună mai tare atunci când amesteca și împărțea cărțile.

Au jucat până la o oră mult mai târzie decât ar fi crezut el că e cu putință, dar pe la nouă, la sfârșitul unei mâini, Maria se opri din cusut și se ridică de la scaunul ei de lângă fereastră.

— Presupun că acesta este finalul, sugeră ea simplu. Cred că este timpul să mergeți la culcare. Luat pe nepregătite, în mijlocul unui strigăt, Nicholas rămase cu gura căscată, uitându-se la ea prostete, căci se ivise o dificultate pe care nu o luase în considerare. Cum puteau să doarmă toți în spațiul acela înghesuit? Era imposibil. Aveau să-l dea afară? Să-l ducă înapoi, la ora asta, la Casa Breza?

Gândul i se citea atât de clar pe chip, încât îl făcu pe José să râdă.

— Nu-ți face griji, Nicco. Ești cel mai îngrijorat băiat pe care-l cunosc. Este foarte ușor. Vezi! Se lăsă pe spate pe scaun, întinse mâna și deschise ușa camerei celeilalte. Toate femeile dorm aici.

Uitându-se în camera cealaltă, Nicholas observă că era ocupată aproape în întregime de

două paturi mari, suprapuse. Da, se gândi el, încă neîncrezător, părea posibil.

– Și noi? exclamă el.

José arată spre Maria care, în spatele sobei, trăsesese la o parte o draperie, dezvăluind un spațiu în perete, ocupat de un pat pe care tocmai punea așternuturi curate.

– Eu și Pedro dormim acolo, îi explică José simplu. Dar în seara asta îl vom împărți noi doi. Pedro se va întinde pe canapea... nu-i așa, bătrâne?

– Bineînțeles, răspunse el îndatoritor. Și voi dormi chiar confortabil.

Nicholas inspiră profund. Nu mai dormise niciodată cu cineva și pielea i se înfioră ușor la acest gând. Dar nimeni nu păru să bage de seamă ezitarea sa. Cele cinci surori, conduse de mama lor, îi spuseră noapte bună – fiecare întinzându-i mâna și făcând o reverență – după care plecară cu Maria în camera cealaltă. Pedro se ridică în picioare și ieși afară cinci minute să vadă cum e vremea și să se dezmoștească. José luă o revistă veche cu coperti colorate, dintr-o grămadă de lângă patul de lemn.

Nesigur, Nicholas începu să se dezbrace, punându-și hainele, una după alta, pe cel mai apropiat scaun. O extraordinară timiditate, un simțământ vecin cu rușinea îi încetinea mișcările.

Și o altă dificultate insurmontabilă îi trecu prin minte. Dar José, fără a-și ridica privirea din revistă spuse câteva cuvinte; și Nicholas, luând hainele de lângă pat, se întoarse cu spatele. După aceea totul fu mai ușor. Maria îi lăsase un veșmânt lung de o formă bizară, spălat până la alb imaculat. Îl puse pe el, îl legă la gât și la mijloc, după care sări în pat unde rămase aproape nemișcat.

În curând, bătrânul se întoarse, mai umblă puțin prin cameră, murmură ceva, de parcă ar fi vorbit cu el însuși pe un ton scăzut, și mai puse un buștean pe foc. Următorul lucru pe care-l auzi fu scârțâitul arcurilor când acesta se întinse pe canapea.

José mai rămase puțin și răsfoi paginile revistei, așezat la masă. Când se ridică căscă și se scărpină absent în cap, făcu câteva exerciții de flexare a membrelor și își scoase cizmele. Apoi se întinse și stinse lumina. O clipă mai târziu era în așternut, alături de Nicholas.

Ceva trebuie să-i fi dat de bănuir că prietenul său nu dormea. Murmură:

- Ești bine, *amigo*? Ai destul loc?
- Da, șopti Nicholas.

Treptat, copilul se relaxă, renunțând să mai stea lipit de perete. Patul era moale și plăcut. Adormi ușor.

12

u o oră mai devreme, fără să știe ce se întâmplase în lipsa lui, Harrington Brande cobora din tren în gara centrală din Barcelona. Ducându-și valiza, trecu de poartă și apoi pe sub arcada ce se afla la intrarea în Hotel Estacion. Aici, un recepționar necioplit îi dădu o cameră la etajul doi cu priveliște spre curte. Încăperea nu se ridica la nivelul așteptărilor lui, dar nu protestă – cel puțin îi permitea să aibă liniștea pe care și-o dorea. În compartimentul aglomerat din trenul ce venea de la Madrid, nu reușise să își adune gândurile, ci stătuse posomorât și apatic, scrâșnind din dinți.

– Doriți să luați cina, *señor*?

Brande se uită tâmp la omul care îl condusesese la etaj.

– Nu, nimic.

Apoi își dădu seama că nu mâncase de dimineață.

– Ba da... aduceți-mi ceva... orice... cafea și puțină carne.

– Desigur, *señor*.

Când omul se întoarse să plece, consulul îl opri.

– Așteaptă. Vreau să duci o telegramă la recepție.

Luă un condei și scrisese mesajul:

Către Garcia, Casa Breza, San Jorge.

Vino să mă iei cu mașina de la stația San Jorge, la trenul de dimineață ora 7:45 a.m. mâine, marți.

Harrington Brande.

Îi dădu hârtia comisionarului și spuse pe un ton autoritar:

– Asigură-te să fie trimisă de îndată. Și spune-le să mă trezească la ora șase dimineața.

Omul dădu din cap.

– Sigur, *señor*.

Când ușa se închise, Brande începu să se plimbe de-a lungul camerei, cu pumnii strânși, sprâncenele încruntate și întrebându-se pentru a suta oară de ce se lăsase înșelat de acea scrisoare oficială. Ajunse la o concluzie firească; nu se făcuse cu nimic vinovat. Și totuși ce încredere oarbă avusese! Pe măsură ce își aducea aminte

de discuția sa cu Burton și cu micul Nicholas înainte de plecare, de eșafodajul înălțat pe baza unor speranțe ce apoi se dovediseră deșarte, simți cum durerea îi invadează întregul corp.

Cu un efort uriaș, se controlează, trezit la realitate de reflexia feței sale nebărbierite din oglinda șifonierului. Deschise valiza, luă câteva obiecte de toaletă și intră în baie. Acolo se bărbieri, apoi stătu îndelung în apă de parcă încerca să spele o durere fizică.

Apoi, în halat și papuci, se așează în fața tăvii ce fusese pusă pe masa de scris de lângă ușă. Bău repede două cești de cafea, mănă o chiflă cu unt și o bucată de șuncă. Pofa de mâncare îi fusese astâmpărată. Se ridică și sună după cineva care să ia tava.

Omul veni și plecă. Apoi, consulul rămase din nou singur: singur cu gândurile lui, cu amintirea umilinței sale. Un rictus nervos îi apărură pe față când se întoarse la masa de scris, puse câteva foi de hârtie înaintea sa, luă un condei și începu să scrie:

Hotel Estacion,

Barcelona.

Luni, 10:30 p.m.

Dragă Halevy, îți scriu din acest hotel, mânat de dorința de a-mi ușura sufletul – prieten și

doctor al meu – și de nevoia presantă de a beneficia de sfatul și sprijinul tău.

Cunoști prea bine nedreptățile ce mi-au afectat cariera – e adevărat că de multe ori m-ai complimentat pentru demnitatea și tăria cu care le-am îndurat. Din scrisorile mele din ultimele luni știai de eforturile mele de a mă stabili și răzbi în viață în urma transferului meu în Costa Brava. Acolo, vinerea trecută, am primit vestea că George Tenney, prim-consul la Madrid, suferise un atac cerebral și că eram așteptat să vin în capitală cât mai curând.

Nu sunt un om vanitos, Halevy, după cum bine știi. Nu mă pripesc să trag concluzii. Și te asigur că felul în care fusese scrisă scrisoarea imi dădea de înțeles că eu urma să îl înlocuiesc pe Tenney. Am plecat, așadar, spre Madrid.

Sâmbătă, când am ajuns, am aflat, spre uimirea mea, că nu îl pot vedea pe Bailey – plecase la țară pentru a-și petrece sfârșitul de săptămână. Iar luni, când s-a întors, m-a luat prin surprindere spunându-mi că fusesem chemat ca măsură provizorie, că Herbert Meyer, care era în Varșovia, urma să fie succesorul lui Tenney și că „va fi recunoscător dacă îi voi ține locul“ la secretariat până când avea să sosească.

Nu mai e nevoie să-ți spun cât de amarnică a fost lovitura. Cu toate astea nu m-am supus fără să protestez. Am insistat asupra serviciilor mele precedente și asupra dosarului meu excelent. Am subliniat că termenul promovării mele expirase. L-am rugat respectuos să reconsidere situația.

Pe moment nu a răspuns. Apoi mi-a spus: „Ai o părere foarte bună despre tine.”

Această impertinență era mai mult decât puteam suporta. Am declarat că am de lucru la San Jorge, că acolo fiul meu suferind necesită atenție și că, dacă nu urma să îl înlocuiesc pe Tenney, trebuia să se împace cu ideea că nu am cum să rămân în Madrid.

Când am terminat, s-a așternut liniștea. Mă așteptam la o criză de nervi, dar fără să îmi dau seama, simțul său pervers al umorului s-a dovedit mai puternic. Apoi mi-a spus:

„Ești o pasăre tare ciudată, Brande. Am auzit de multe ori asta despre tine. Ai ajuns de pomină. Dar omul trebuie să te vadă ca să se convingă. Firesc ar fi să-ți întocmesc un raport. Dar nu voi face asta. Întoarce-te la San Jorge. Și, pentru numele lui Dumnezeu, încearcă și tu să fii om. Renunță la orgoliul ăsta exacerbat. Revizuieste-ți atitudinea. Asta nu îți va aduce promovarea, dar măcar te va ajuta să trăiești mai bine.”

Grădinarul spaniol

Ce răspuns aş fi putut da la așa ceva? M-am inclinat, m-am întors și am ieșit din încăpere. Lăără nicio ezitare, am plecat cu trenul de unsprezece. Și acum iată-mă, bunule prieten, atât de amarnic frământat, dezolat și plin de resentimente, încât trebuie să apelez la tine și la priceperea ta de a vindeca mințile.

Brande simți cum venele de la tâmpile i se umflaseră și fremătau. Putea oare continua? Pentru el însuși, indiferent cât de mare era durerea, trebuia să facă asta. Oare cât de des în ultima vreme, relaxat pe canapeaua din minuscula cameră de consultații a profesorului de pe Rue des Capucines, reușise să se regăsească? Și de câte ori, supus, cu ochii închiși ascultase îndemnul priceputului psihiatru ce stătea în întunericul din spatele său? Acum, chiar dacă se afla la distanță mare de el, simțea nevoia unei asemenea terapii. Scrâșnind din dinți, continuă:

Trebuie să îți spun asta, Halevy, deși risc să-mi pierd astfel respectul de sine. Când Bailey a rostit acele cuvinte revoltătoare, am simțit o amețeală și am avut oribila senzație că de fapt soția mea era cea care le spunea. În ceața care imi împăienjenise privirea, mi se părea că o vedeam, prin ploaie, pe ea, la fel cum apăruse în

acea noapte, singură, din apartamentul ei de pe Strada 39 din New York. O urmărisem până acolo, aşteptasem cel puţin două ore afară, convins fiind că primise vizita vreunui amant. Când am păşit din întuneric şi am apărut în faţa ei, felinarul îi lumina chipul palid, ochii neîncrezători şi ea mi-a spus... dar, Doamne, nu trebuie să mă mai chinui... cred că îţi aminteşti acel episod, căci ți l-am relatat în întregime – simţind că parcă îmi smulg inima – prima dată când m-am supus analizei tale.

Vezi tu, prietene, cât de mult mă afectează toate astea. Fără îndoială insultele lui Bailey n-au nicio importanţă; sunt prea absurde pentru a fi credibile. Dar cum rămâne cu reacţia mea la ele? Oare aceste răni, de care doar tu ştii, se vor vindeca vreodată? Oare dorinţa mea de iubire necondiţionată, totală şi exclusivă va fi vreodată satisfăcută? Sunt oare una dintre acele persoane al căror destin e să nu fie înţelese, nedrept judecate şi rău tratate de spirite mai puţin înzestrate? Oare nu îmi voi putea domina niciodată sufletul şi mintea?

Şi, dragul meu prieten, oare ce va fi în viitor?

Nu pot nega că într-un fel preţuiesc statutul conferit de funcţia de consul. Mai mult decât atât, consider că sunt potrivit pentru a îndeplini

însărcinările oficiale pe care le implică. Cu toate acestea, există un punct dincolo de care nimeni nu își poate forța inima, așa că omul trebuie să spună „Gata!”

Știi că munca mea la studiul despre Malbranche se apropie de sfârșit și mă aștept ca lucrarea să fie publicată în următoarele trei luni. Fără îndoială, e de presupus că această creație monumentală, care într-un fel face parte din mine, va stârni agitație în cercurile politice și intelectuale de pe ambele continente. Dacă se va întâmpla asta, oare nu ar trebui să renunț la muncă și să mă dedic exclusiv literaturii? Dispun de suficiente mijloace pentru a mă elibera de dependența de public. Și mai presus de toate trebuie să am în vedere ceea ce e mai bine pentru iubitul meu fiu.

Într-o asemenea perioadă, Halevy, când sufletul uman e cuprins de o mare disperare, nu pot decât să îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru Nicholas. Din tot ceea ce ți-am expus, știind că vei păstra secretul profesional, trebuie să îți dai seama cât de mult e compensată tragica mea căsnicie de dulcea, pură și copleșitoare dragoste pe care mi-o poartă fiul meu. Eu, un spirit liber – căci omul își poate folosi condeiul oriunde în lume – aș putea oare afecta în vreun fel

sănătatea șubredă a fiului meu? Am putea vizita acele stațiuni balneare indicate pentru a trata afecțiunea lui nervoasă. (De fapt, și organismul meu suprasolicitat ar avea probabil de câștigat.) Ar trebui să fiu în stare să mă dedic exclusiv lui, să îl feresc de toate influențele dăunătoare sau adverse în dificilii ani ai pubertății... ah, da, să supraveghez creșterea delicatei mele flori.

Doar tu, dragul meu doctor, mă poți ajuta într-o asemenea decizie. De aceea îți sugerez să faci acea vizită promisă la Casa Breza. Ai aranjat să sosești în iunie. Totuși, te-aș ruga să vii acum, sau în următoarele două săptămâni. Vei fi primit ca un rege. Nu va semăna cu practica ta de zi cu zi. Iar unul dintre colegii tăi se va putea ocupa de clinică. Nu mă dezamăgi!

E aproape miezul nopții. Trebuie să dorm... chiar dacă asta ar însemna să iau patru din acele tablete pe care mi le-ai prescris și care, sincer să fiu, par să nu mai aibă efect. Cu siguranță am scris suficient încât să te conving de nevoile mele. Îți repet, nu mă dezamăgi. Aștept cu nerăbdare răspunsul tău în următoarele zile. Între timp, o voi lua încet cu Nicholas, îmi voi linge rănile și mă voi restabili în lumina zâmbetului său.

Prietenul tău devotat și suferind,
Harrington Brande.

Cu capul între mâini şedea nemişcat; îi zvâcnea doar un muşchi al obrazului. Sentimentul atât de cunoscut de autocompătimire continua să-l apese. Dar cu toate acestea, se simţea mai bine că scrisese scrisoarea şi parcă mai uşurat. Era, păstrând proporţiile, aceeaşi senzaţie de purificare pe care o avea şi după acele şedinţe din cabinetul profesorului. Suspină şi bărbia i se ridică vădind o forţă reînnoită. Fără să se grăbească, se ridică în picioare, ieşi din cameră şi expedie scrisoarea. O oră mai târziu, ajutat de pastile, era cufundat în liniştea somnului.

13

Pentru prima dată, trenul veni la timp. Cu cincisprezece minute înainte de ora opt a dimineții următoare, Harrington Brande ajunsese la San Jorge și îl găsi pe peron pe Garcia care îl aștepta.

– Ai primit telegrama, remarcă el, dându-i bagajul și luând-o spre mașină.

– Da, *señor*. Dar de ce nu m-ați lăsat să vă iau din Barcelona? N-ar fi fost nicio problemă să călătoresc noaptea pentru a vă asigura maximum de confort.

Deși posac, consulul observă ceva în atitudinea servilă a majordomului – acest Garcia era într-adevăr un individ pe cinste. Nu se întâmpla des să își laude servitorii, dar în timp ce Garcia îi acoperea genunchii cu pătura, îi spuse:

– Mă slujești bine, Garcia... pentru asta vreau să îți arăt recunoștința mea.

Plecară. Străzile acoperite de roua dimineții erau destul de pustii, astfel că în cinci minute ajunseră în fața vilei. Bucuros de reîntoarcerea acasă și eliberându-se de greutatea ce-i apăsase pieptul, Brande coborî din mașină. Sperase ca Nicholas să fie la poartă să îl salute dar până la urmă asta ar fi fost doar o expresie a ceea ce el îi impusese băiatului. Grav și întru câțva grăbit, intră în hol și începu să urce în timp ce Garcia venea în urma lui cu bagajele. Se duse prima dată în camera lui, își lăsă haina și se spală pe mâini, apoi trecu prin ușa ce comunica cu apartamentul fiului său. Dar nici nu păși bine peste prag că zâmbetul îi pieri de pe buze. Unde era Nicholas? Oare juca un joc copilăresc ascunzându-se de el? Nu. În pat nu se dormise peste noapte. Camera era complet goală.

– Garcia! Garcia! Unde e fiul meu?

Bărbatul puse cu grijă valiza jos și se uită la un lampadar aflat la cinci centimetri deasupra capului stăpânului său.

– Fiul dumneavoastră, *señor*? Regret să vă spun că... nu e aici.

– Ce?!

– Da, *señor*, zise majordomul articulând cu grijă cuvintele, de parcă le-ar fi mângâiat. Ieri după-amiază... înainte ca eu sau Magdalena să putem interveni... a plecat.

Harrington îl privi întâi stupefiat, apoi din ce în ce mai alarmat.

– Unde a plecat? Și cu cine?

– Nu știu exact unde a plecat, *señor*... în oraș, cred, spuse Garcia.

Apoi, cu o privire ușor întunecată, adăugă cu o voce care abia dacă se auzea:

– A plecat cu José.

– José! strigă consulul cu dinții scrâșnind de ură.

– Nimeni altul, *señor*. Au plecat râzând și vorbind... braț la braț.

Garcia se opri, apoi spuse pe un ton liniștitor:

– O, dar nu vă temeți, *señor*. Se vor întoarce în această dimineață. Sigur. Și-au petrecut doar noaptea trecută împreună.

Consulul simțea că i se moaie picioarele. Alb la față, se așează pe marginea patului. José cu fiul său... în ciuda ordinului său expres... și când credea că prietenia lor se terminase. Cuvintele „râzând și vorbind... braț la braț... și-au petrecut împreună noaptea trecută...” erau ca niște bucăți încinse de fier ce îi sfredeau creierul. Își ridică mâinile copleșit de furie și ură. Dumnezeu, cum să i se întâmple asta, acum mai mult ca oricând, când se întorsese animat de puternice sentimente paterne simțind acut nevoia de afecțiune din

partea fiului său! Gândul îl înfiora. Nu, nu, era imposibil... nu putea... nu putea să creadă una ca asta.

— Garcia! strigă el cu putere. Ceea ce-mi spui tu nu poate fi adevărat... Fiul meu probabil s-a dus să îl viziteze pe domnul Burton. E o greșeală.

Uitându-se la el cu acea privirea întunecată, din care răzbătea o undă de batjocură, își îndreptă umerii și spuse:

— Nu se cade să vă contrazic, *señor*. Eu îmi cunosc poziția. Iar această poziție a fost deseori înaltă. Desigur, dacă credeți că mă îndepărtez de adevăr...

— Nu, Garcia, spuse Brande privindu-l ciudat pe celălalt de parcă ar fi depins de el. Țsta ar fi ultimul lucru... nu te bănuiesc de nimic. Dar totuși..., izbucni consulul apăsându-și cu degetele sprânceana.

— Vă e, fără îndoială, greu să credeți.

Ferindu-se de privirea consulului, Garcia părea că freamătă, cuprins de o veselie demonică.

— Am un respect deosebit față de dumneavoastră și fiul dumneavoastră. Dar dacă ar trebui să vă dovedesc...

Parcă cu un efort enorm, Brande își înălță capul, iar Garcia îi întinse o bucată de hârtie mototolită.

– Am găsit-o făcută ferfeniță în grădină. Există și altele. Dar probabil că asta e de-ajuns.

Cu un gest mecanic, consulul luă hârtia, dar din cauza privirii sale încețoșate nu putu să deslușească nimic din ceea ce era scris cu creionul, decât cuvântul „dragoste“. Ca să câștige timp, cotrobăi după ochelari, apoi și-i puse repede.

„O, dragul meu José, cât de mult îmi place să stau cu tine, fiecare minut din timpul meu... „

Citi bucata de hârtie la fel cum citi și alte mesaje schimbate, parcă în joacă, între José și fiul său. În primul moment, tâmplele i se înroșiră, dar în scurt timp fața i se albi și deveni de nepătruns. Avea o senzație ciudată în stomac, simțindu-se sufocat de furie.

Un strigăt al lui Garcia împrăstie pâcla de culoarea ruginii ce plutea în jurul lui Harrington Brande.

– S-au întors, *señor*, spuse majordomul arătând spre fereastră. Uitați acolo... în grădină.

Urmă o pauză. Fără să se clintească, consulul răspunse:

– Mulțumesc, Garcia. Asta e tot pentru moment. Voi avea imediat o întrevedere cu fiul meu.

Rămase așezat câteva minute după ce Garcia plecă, apoi se ridică și trase adânc aer în piept. În mod inexplicabil, nu se putea duce să privească pe fereastră spre grădină. Se întoarse și coborî încet treptele. Apoi, când ajunse în hol, ușa se deschise în lături și, aureolat de razele soarelui, Nicholas intră în casă.

Îl văzu pe tatăl său și toată lumina din ochi îi dispăru. Deși se îndreptase spre el cu un zâmbet de bun venit, consulul văzu pe fața fiului său acea primă urmă de frică și din nou acel vârtej ciudat de senzații îi sufocă inima.

– Bună dimineața, Nicholas, spuse el cu o voce stinsă.

– Bună dimineața, tată, îi răspunse cu o ezitare băiatul.

– Ai luat micul dejun?

– Da, tată.

– Ah! Ești mai norocos decât mine. Poate, dacă nu ai altceva mai bun de făcut, vei sta cu mine cât timp voi mânca.

O luă spre sufragerie, urmat de Nicholas, și se așeză la masă, unde Garcia punea obișnuitele fructe, chifle și cafea. Consulul își turnă o ceașcă de cafea cu o mână care – culmea – nu tremura. Nu îi ceruse fiului său să se așeze, iar băiatul stătea în picioare privindu-l asemenea unui acuzat

adus în fața judecătorului. Văzând că totul era în regulă, Garcia se retrase zgomotos.

– Când am ajuns în dimineața asta, începu consulul, speram că, poate, vei fi și tu prin preajmă să mă saluți.

– Dar, tată... nu știam că te întorci atât de devreme.

– E clar că nu, spuse Brande cu buzele cuprinse de un tremur involuntar. Dar lăsând asta la o parte... unde ai fost?

– Am fost cu José.

– Ai dormit azi-noapte la el acasă?

– Da, tată.

Consulul rupse o chiflă.

– Știu că ți-ai dat cuvântul că nu vei mai vorbi cu el.

– La început mi l-am respectat, tată. Apoi am vorbit doar puțin.

Ochii băiatului începuseră să se umezească.

– Dar până la urmă a trebuit să vorbesc. Mă simțeam atât de singur... și atât de speriat.

– Într-adevăr. Speriat de cine, dacă pot să întreb?

De după genele lui lungi, Nicholas aruncă o privire rapidă către ușa dinspre bucătărie. Foarte încet, răspunse:

– De Garcia, tată.

– Ce? spuse consulul isterizat, ridicându-se brusc. Cum poți să mă minți în halul ăsta?

– Nu mint, tată. M-a speriat, numai că Magdalena m-a rugat să nu îți spun de ce. Țsta e motivul pentru care am plecat cu José la el acasă, tată. Te rog să mă crezi, te rog.

– Nu te cred, răspunse Brande scurt. Invențezi toată povestea asta numai ca să mă păcălești.

– Nu, nu, tată. Te implor să mă crezi.

Lacrimile curgeau din ochii lui Nicholas de-a lungul nasului și obrazilor.

– Dacă chiar trebuie să îți spun... Garcia m-a speriat. Avea un cuțit. I-a tăiat capul peștișorului meu. A curs sânge pe toată masa. Credeam că o să mă omoare și pe mine. O, dar de ce nu înțelegi, tată? Nu e ceea ce pare a fi... își bate joc de noi tot timpul. E rău și șiret, nu este un om bun ca tine și ca José.

– Cum îți permiți să mă compari cu José? strigă consulul simțind că-i zvâcnește un mușchi în dreptul sprâncenei.

Nicholas înlemni, apoi se trase înapoi, speriat de chipul vânăt din fața sa.

– Ai luat-o razna? continuă Brande. Bați câmpii despre cuțite și sânge și capete tăiate. Cineva te-a pus să faci asta... să îl defăimezi pe

Garcia. Nu tolerez așa ceva. Nu ai ce să îi reproșezi lui Garcia, e un om de încredere și net superior acestui mațe-fripte al tău.

— Nu, nu, tată, spuse Nicholas plângând. José e un om de treabă.

Consulul scrâșni din dinți într-un acces de furie atât de violent încât avea impresia că tot capul îi era învăluit în aburi de eter. Fu nevoit să se sprijine de mânerul scaunului, agățându-se de el de parcă ar fi fost tronul unui inchișitor.

— Deci prietenul tău e de treabă, spuse el reglându-și respirația. Îți place de el?

— Da, tată.

— Ai putea chiar să îl iubești?

Băiatul dădu din cap printre lacrimi.

— Nu ar trebui să iubim pe toată lumea?

Consulul bătu în retragere de parcă fusese mușcat de o viperă.

— Nu evita răspunsurile. Spune-mi imediat. Unde te-ai dus azi-noapte?

— La el acasă.

— Unde e asta?

— La Calle Corriente.

— Am înțeles. Cea mai jengoasă mahala din San Jorge.

— Nu e chiar așa, tată, băigui Nicholas. E foarte curată. Se văd munții și fluturi și păsări

colibri pe ziduri. José le-a strâns... și tot el le-a și pus... și a făcut singur cutiile. Și am gustat din *olla podrida*, cea mai bună friptură pe care am mâncat-o vreodată. Paquita a gătit-o. Maria nu a putut pentru că muncește din greu la spălătorie... iar bătrânul Pedro nu face nimic...

Se poticni, văzând expresia întipărită pe chipul tatălui său. Nu își dădu seama că, încercând în felul său copilăresc să îi explice, nu reușise decât să îl enerveze și mai tare pe tatăl său. Începu să plângă cu sughițuri.

– E foarte plăcut pentru tatăl tău să afle ce grad de intimitate există între fiul său și acest agitator netrebnic.

Vocea i se înăspri.

– Continuă, domnule. Ce altceva s-a mai întâmplat?

Pieptul copilului, obosit de plâns, se umflă și mai tare.

– Am jucat *estallido*, tată... un joc de cărți...

– Cine a jucat?

– Noi toți.

– Cine sunt acești toți?

– José și Pedro... și cu mine... și Paquita, Juana, Luisa, Elena și Bianca. O, iartă-mă tată. Am uitat. Maria nu a jucat. Punea așternuturi proaspete pe pat.

Brusc, figura consulului deveni și mai serioasă.

– Al cui pat?

– Al lui José și al meu.

Consulul simți că îl cuprinde amețeala. Irritat la culme, se aplecă ușor în față de parcă s-ar fi pregătit pentru o lovitură.

– Tu și el..., șopti el răgușit, apoi nu mai putu să rostească niciun cuvânt.

Urmă o liniște atât de seacă și absolută că până și plânsul copilului încetă. Involuntar, Nicholas începu să tremure. Privirea sa înclinată părea să mărească imaginea tatălui său așezat acolo cu chipul vânăt.

– Ce... dar ce am făcut, tată?

Consulul se ridică trăgând de gulerul drept și imaculat care îi imobiliza gâtul, făcu câțiva pași și aproape că își pierdu echilibrul. Apoi, ținându-se de masă, cu capul într-o parte, spuse cu o voce strangulată:

– Lasă-mă... Deocamdată du-te în camera ta. Voi vorbi cu tine mai târziu.

Urmă o liniște și mai seacă decât precedentă. Mult timp după ce fiul său ieșise din cameră, Brande rămase pe gânduri lângă șemineul gol. În cele din urmă, scoase un șuierat de parcă ar fi ajuns la o concluzie. Da... asta era cea mai bună

și unica soluție. Indiferent de capacitățile unui om, există anumite situații în care trebuie să solicite ajutorul unui specialist.

Cu greutate, de parcă s-ar fi străduit să nu cadă, consulul trecu prin hol spre salon, se așează la masa de scris, luă tocul și scrise.

Către profesorul Eugene Halevy, Rue des Capucines, nr. 219, Paris, Franța.

Lasă totul și vino aici imediat. Problema e vitală și nu suferă amânare.

Harrington Brande

Sună clopoțelul și când Garcia apăru, îi dădu biletul.

— Ia mașina până în oraș și expediază imediat telegrama asta.

— Da, *señor*.

Brande rămase așezat pe scaun. Zgomotul automobilului îl făcu să se simtă mai sigur pe el. Apoi, ridicându-și privirea, se uită pe fereastră la grădină și simți din nou furia care parcă îl sufoca.

Grădinarul stătea la marginea pajiștii, gol până la mijloc, cu pielea sa aurie strălucind în soare, și mânuia unelte cu lovituri ușoare. Contrariat și abia respirând, Brande avea senzația că fiecare mișcare parcă tăia o părticică din el.

Copleșit de ură, strânse degetele în jurul tocului făcându-l să pocnească fără să își dea seama. Continuă să privească cu ochii holbați și timpanele zvâcnind din cauza sunetului scos de acea lamă strălucitoare care tăia ca o sabie pe fundalul munților albaștri.

14

După patru ore, o telegramă de la Paris fu livrată la Casa Breza:

Ajung mâine, joi, la ora 5:30 p.m. Până atunci te sfătuiesc să-ți păstrezi calmul. Halevy.

Bunătatea profesorului era la fel de mare ca aceea care se degaja din vorbele sale. A doua zi, când trenul de după-amiază sosi la San Jorge, un om mic de statură, cu fața albă, cu ochi mici, dar pătrunzători, adânciți într-un cap mic, îmbrăcat cu o manta de călătorie și o pălărie de culoare închisă, coborî încet din tren și strânse între palme degetele lui Harrington Brande.

— Sărmanul meu prieten!

Învăluindu-l pe consul cu privirea sa întunecată, părea că spune: Acum sunt aici, îți interzic să îți mai faci griji.

Vremea se răcise și, când urcară în mașină și plecară, o ploaie mărunță începu să cadă asupra portului și a mării cenușii și nemișcate.

– Am primit scrisoarea ta, zise Halevy privind în față. Dar acum... starea ta s-a înrăutățit?

– E infinit mai rea, izbucni consulul pe un ton coborât.

Vru să continue, dar Halevy îl opri strângându-l ferm de genunchi.

– Nu acum, prietene. Avem suficient timp. Liniștește-te. Sunt la dispoziția ta oricât va fi necesar.

Într-o liniște desăvârșită, ajunseră la vilă și trecură pe sub mimozele ude ale căror ramuri atârnavă pline de stropi de cristal. Stâncile erau învăluite de aburi parcă fantomatici, iar munții păreau negri din cauza norilor. Aerul, plin de șoapte, era încărcat de sunetul pâraielor nevăzute ce clipeau la suprafața pământului. De departe, răzbind prin ceața de pe mare, tânguiala melancolică a ramelor unei bărci pescărești se auzea cu intermitențe, dispărând în cele din urmă precum o stea căzătoare în neantul dezolant.

Dar în casă se făcuseră pregătirile necesare, focul fusese aprins în sufragerie, în salon și în spațiosul dormitor pentru oaspeți, parfumând aerul cald cu miros de cedru. În bucătărie, Magdalena se agita continuu, iar Garcia cu pașii săi repezi urcase și coborâse scările de nenumărate ori.

Cina pentru două persoane, servită la ora opt, era aproape de perfecțiune și îl făcu pe profesor – care, în ciuda aerului său clerical, nu părea să aibă vreo aversiune față de bunătățile aflate pe masă – să îl complimenteze pe consul pentru bucătăreasa sa și să îl mustre pentru că nu o lăuda pentru meritele sale. Din când în când, în timp ce mânca din racii gătiți după o rețetă spaniolă, îl privea întrebător la lumina lumânărilor pe cel ce era gazdă, pe deplin conștient de suferința sa, dar fără a se grăbi să soluționeze problema, ci preferând să recurgă la metoda sa de observație, rămânând, ca de obicei, stăpân pe situație.

Eugene Halevy, fiul unui fabricant de lumânări, venise la Paris, cu vreo douăzeci de ani în urmă, pe când era un flăcău crud și nematurizat, să studieze medicina și, după câteva insuccese la testările preliminare, primi o diplomă obișnuită. În acea perioadă, faima lui Charcot atinsese cote înalte, iar printre numeroșii lui adepți se afla și tânărul doctor Halevy. Frecventase cursurile marelui om, îl urmărise în Salpêtrière și, fiind ales – la întâmplare – să asiste o dată sau de două ori la una dintre demonstrațiile lui publice ce isterizau masele, se hotărî să se specializeze în psihiatrie.

Dincolo de o iscusință provincială, ce îi permisesese să-și însușească frazeologia și maniera

de lucru a șefului său, Halevy nu avea niciun fel de calificare pentru o asemenea profesie. Dar, profitând de o mică moștenire lăsată de tatăl său, plecă la Viena, studie sub îndrumarea lui Jung, urmă un curs la Heidelberg și petrecu optsprezece luni la renumitul azil de boli mintale de la Mecklenburg. Când se întoarse la Paris, fu admis, pe baza bogatei sale experiențe, în cadrul Institutului Nervosthenique, o mică clinică din Passy. De asemenea, începu să țină prelegeri destul de populare la Academia de Igienă Mentală. Treptat, își formă o clientelă restrânsă, ce cuprindea obișnuitele manifestări de neurastenie feminină, cazuri limită și *malades imaginaires*. Metoda sa, după cum era de așteptat, se îmbunătăți, privirea îi deveni mai pătrunzătoare, mâinile mai iscusite, iar faptul că purta o redingotă și o eșarfă neagră îi conferea acestui burlac convins înfățișarea unui savant cleric. Maestru la hocus-pocus, prosperă pe seama neliniștilor și mărturisirilor penibile ce îi asaltau urechile. Învăță să fie crud, să scoată la iveală secretele cu un singur cuvânt, să susțină paradoxuri și predicțiuni cu un fel de seriozitate sinistă, care contrasta cu aspectul său sărăcăcios.

Într-o vară, în timpul unei scurte vacanțe la Knocke, sosirea lui fu remarcată de Harrington

Brande, care la vremea aceea fusese detașat în stațiunea belgiană. Consulul, afectat de melancolia sa periodică, simți impulsul – cel mai inspirat din viața sa, după cum avea să spună ulterior – de a merge la un consult la psihiatrul parizian. Imediat, se manifestă o afinitate reciprocă între aceste două persoane mediocre atât de diferite ca temperament, dar atât de asemănătoare în fond. De multe ori după aceea, Brande îl căută pe noul său doctor ce părea a fi singurul care îl ajuta să se simtă bine. Lungile ședințe din Rue des Capucines au stat la baza unei prietenii statornice între oficialul demn, dar frustrat și micuțul pseudopreot care auzise, în numele terapiei, cele mai ascunse secrete și drept urmare deveni încet, încet, stăpânul lui.

Când au terminat de luat cina, cei doi s-au dus în salon și s-au așezat în preajma șemineului placat cu marmură. Lumina slabă a gazului din candelabru arunca în cameră mici limbi de foc ce licăreau asemenea unor fantome pe tapetul fals care imita gobelinul, consolele ridicole și mesele curbate. Halevy, conștient de faptul că se ajunsese în punctul în care prietenul său nu mai putea fi controlat, făcu din cap un semn de încuviințare. Se așeză mai bine în scaun, își înclină capul spre mână, acoperindu-și pe jumătate ochii și, adop-

tând atitudinea unui abate în confesional, se pregăti să asculte.

Imediat, din gura consulului izbucni mărturia nelipsită de început. Aparent fără să îl privească, profesorul percepu emoția celui alt de după degetele sale răsfirate și, deși pe chipul său se citea acea impasibilitate specifică profesiei, ochii săi pătrunzători înțepau cu ascuțimea unei săbii. Cu toate acestea când, în final, Brande scotoci în buzunarul hainei de catifea după bucata de hârtie mângălită și i-o înmână, scânteia din priviri dispăru imediat. În timp ce consulul, agitat, își ștergea fruntea jilavă, Halevy își puse în mod ostentativ pince-nez-ul cu rame aurii ca să mai tragă de timp și citi documentul de două ori. Apoi, cu buzele întredeschise și lăsând să i se vadă gingiile, începu să dea din cap.

— Bunul meu prieten, spuse el pe un ton grav, nu-ți ascund că tratez această problemă cu toată seriozitatea. Dacă eram mai puțin atașat de tine, puteam să mă prefac că o ascund dincolo de niște aparențe înșelătoare. Dacă ți-aș fi subapreciat inteligența, probabil că nu ți-aș fi dezvăluit anumite implicații mai adânci. Dar ești prietenul meu, un om cu o înaltă pregătire, care, deși e tată, se remarcă în același timp ca un individ sofisticat. Știi că există mizerii chiar și în locurile

în care te aștepți cel mai puțin. Că cele mai frumoase flori se hrănesc cu bălegar, că în cea mai minunată pădure, unde cresc plante de-o puritate desăvârșită, există dedesubt un strat de mizerie și noroi.

Consulul încercă să spună ceva, dar Halevy continuă necruțător:

– Ce e oare... inocența, prietene? Noi, psihiatrii, suntem înclinați să zâmbim la auzul acestui cuvânt al pre-posterității... pecetea sentimentală a unei încrederi perimate. Oare nu descoperim în fiecare zi dureri vii, noi dovezi ale josniciei umane? Oare nu toți suntem servitori ai corpului nostru, victime ale terorii și dezgustului derivate din dorințele noastre? De ce oare și în primele acțiuni involuntare ale copiilor când se agață sau îmbrățișează, ferocitatea senzuală cu care se înfruptă din sânul matern..., spuse el ridicându-și liniștit umerii. Cât despre perioada de care se apropie fiul tău, ei bine, aici ne confruntăm cu forțe și mai întunecate, cu obsesii ciudate și dorințe ascunse... Din nefericire, a mai apărut și această asociere cu un alt tânăr mai mare, care pe deasupra e și spaniol.

Consulul gemu și strânse atât de tare din mâini că unghiile i se înfipseră în palme.

– Doar nu crezi că Nicholas a suferit un grav prejudiciu?

– Cred, într-adevăr, că răul a fost făcut, răspunse Halevy imparțial. Nu rămâne decât să descopăr cât de mare sau cât de mic este acesta.

– Să descoperi?

– Desigur. Oricât de mult îmi displace, voi fi obligat să îl supun pe fiul tău unor teste.

Brande ezită și simți deodată că întreaga sa ființă era răscolită.

– Dar, desigur..., protestă el cu voce șovăielnică. Băiatul e atât de fraged, atât de mândrit în perioada asta, sentimentele îi sunt așa de delicate...

Halevy îl privi cu răceală pe consul.

– Te îndoiești de pregătirea mea profesională?

– Nu, nu... drag prieten... doar că... dacă tu crezi că e necesar.

– E imperios, spuse profesorul cu un aer afectat. Cum altfel decât testând subconștientul putem descoperi ce s-a întâmplat în aceste periculoase ore din noapte?

– Oprește-te, Halevy, spuse consulul ridicând și coborând sprâncenele în culmea agitației.

– Ei, haide, prietene, zise profesorul cu un amestec de brutalitate și superioritate. Doar nu mai suntem copii.

– Nu, răspunse el copleșit, plecându-și privirea. În orice caz... știi care e starea mea de sănătate... cât am avut de suferit din cauza căsniciei mele dezastruoase... presiunile poziției mele oficiale... efortul creator prelungit pe care îl presupune activitatea mea literară... și mai mult decât toate acestea nemărginita dragoste pe care i-o port fiului meu...

– Te asigur că voi fi cât se poate de prevenitor, îl întrerupse Halevy. Nu sunt lipsit de experiență.

– Am mare încredere în tine, prietene, spuse Brande aproape frenetic. Nerușinarea și lipsa de respect a acestui tânăr mă înnebunesc.

– Nu l-ai concediat? întrebă Halevy scurt.
Consulul clătină din cap.

– Bine, spuse profesorul de-abia mișcându-și buzele. Îl vom supune unei examinări extenuante. S-ar putea să trebuiască să îi interoghez și pe servitorii din casă. Ai avea vreo obiecție?

– Niciuna. Fac o treabă excelentă. Celălalt e problema... acest José.

Când îi rosti numele, se simți din nou năpădit de furie. Aplecându-se în față cu ochii ieșiți din orbite, lovi cu putere mânerul scaunului și spuse:

– Trebuie să fie pedepsit.

Profesorul își înclină capul și îl contemplă întrebător pe consul după care își mută privirea în altă parte. Se opri pe moment și își împreună degetele. Apoi un zâmbet ciudat apăru pe chipul lui galben – zâmbetul obosit al celui ce cunoaște abjectele secrete ale omenirii și e martor privilegiat al disimulării lor.

– Fără îndoială, prietene... ai făcut bine că m-ai chemat.

15

Dimineța următoare, ploaia se opri, cerul se însenină, iar pământul înprospătat fu scăldat în razele soarelui strălucitor. Pentru Nicholas care privea grădina de pe fereastra dormitorului său – pe care îndrăznise să o deschidă – aerul proaspăt, plin de miresmele răsăritului, părea să fie de bun augur. Poate azi avea să fie eliberat din trista detenție în camera sa. Acum că profesorul Halevy venise în vizită – aseară auzise zgomotele ce anunțau sosirea – nutrea convingerea că dispoziția tatălui său se va îmbunătăți. Consulul era întotdeauna bine dispus când în preajmă se afla doctorul său parizian.

Între timp, Nicholas luă plictisit micul dejun din obișnuita sa tavă și, îmbrăcat cu cămașă și pantaloni, aștepta semnalul pe care José urma să îl dea din spatele depozitului cu scule, și anume fluturarea mâinii spre fereastra de la etaj care, în

timpul acestor două zile de separare forțată, fusese singura modalitate de comunicare dintre ei. Doar simpla vedere a gestului plin de înțelesuri și afecțiune era suficientă pentru inima băiatului. Știa astfel că José nu îl uitase. Indiferent ce avea să i se întâmple lui – deteriorarea stării de sănătate, împlinirea amenințărilor lui Garcia sau chiar furia trecătoare a tatălui său – nimic nu conta dacă José rămânea prietenul său loial și iubitor.

Acum era aproape ora zece. José, în timp ce grebla aleea udă de la ploaie, se îndrepta încet în direcția depozitului de unde nu putea fi văzut de la ferestrele de jos ale casei. Pulsul lui Nicholas se accelerase deja în așteptarea gestului lui José, când auzi pași pe coridorul de afară și aproape imediat ușa se deschise, iar în pragul ei își făcură apariția tatăl său și profesorul Halevy. O zbughi în colțul camerei, parcă apărându-se, roșeața din obraji făcându-l să pară vinovat.

– Bună dimineața, fiule, spuse Halevy calm.

– Bună dimineața, domnule, răspunse Nicholas. Bună dimineața, tată.

Urmă o pauză care i se păru de rău augur lui Nicholas în timp ce-i privea când pe unul, când pe celălalt.

Consulul își dresе vocea și i se adresă fiului său:

Grădinarul spaniol

– Nicholas, din moment ce suntem atât de norocoși încât îl avem pe profesorul Halevy alături de noi, l-am rugat să te examineze pentru a mă asigura că starea sănătății tale nu s-a deteriorat.

Se uită spre Halevy.

– Bănuiesc că nu vrei să rămân aici.

– Ne vom descurca de minune, dragul meu, răspunse profesorul vioi și, în clipa în care Brande, înclinând din cap, ieși din cameră, se întoarse spre Nicholas cu un aer complice. Sunt unele lucruri pe care vrem ca nici măcar tata să nu le știe. Nu-i așa, băiete? Acum, dacă vrei să te întinzi pe pat, ne vom înțelege de minune.

Nicholas făcu un pas înapoi părând foarte surprins. Oricât de obișnuit era însă cu controalele medicale efectuate pe corpul său fragil

Halevy îl mai consultase de alte câteva ori – băiatul simți totuși că, dincolo de abordarea diferită, de atitudinea lui ciudată se ascundea ceva neobișnuit și deranjant. Și când se întinse ascultător pe pat, i se păru imediat că examinarea făcută de profesor, felul în care mânuia stetoscopul, toate atingerile și sunetele, însoțite de bombăneli și mișcări sigure ale mâinilor, nu erau altceva decât o modalitate de a-i domoli suspiciunile. Și într-adevăr totul se confirmă după

câteva minute când Halevy se ridică și trase ambele obloane, spunând:

– Lumina asta a soarelui cam obosește ochii. Nu e mult mai bine așa?

În întunericul astfel creat, se întoarse, se așază la capul patului și își puse mâna pe fruntea băiatului.

– Ne cunoaștem de mult timp, Nicholas, spuse el destul de exuberant. Sunt sigur că mă privești mai mult ca pe un prieten decât ca pe un doctor. Nu ți-e deloc frică de mine?

Știind ce răspuns așteaptă de la el, Nicholas, întins pe pat și cu ochii în tavan, murmură:

– Nu.

– Bine, spuse profesorul pe un ton mai moderat. Vreau înainte de toate să simți că poți vorbi liber cu mine, ca și cum eu aș fi un alt băiat... Acum, spuse Halevy cu același zâmbet complice ce îi dezvăluia dinții galbeni, crești și devii un băiat mare... ceea ce înseamnă o diferență și în felul în care gândești... felul în care privești lumea. Despre acest fel de a gândi aș vrea să vorbim... și nu trebuie să eziți să îmi spui orice, chiar și cel mai șocant lucru din lume. Acum, de exemplu, la ce te gândești?

– La nimic, răspunse Nicholas după un moment.

Grădinarul spaniol

– Ei, haide, amice, interveni profesorul amical. Natura nu suportă vidul. Sunt sigur că micuțul tău cap nu este complet gol. De fapt, e o cutie a Pandorei, din care noi doi vom scoate niște lucruri remarcabile. Doar imaginează-ți că ridici capacul acelei cutii. Ce vezi în acest moment? Dar de simțit, ce simți?

– Vă simt degetele pe sprânceană. Parcă sunt din bumbac, răspunse Nicholas încet. Și văd dungile de lumină de pe tavan. S-a strecurat prin obloane.

– Excelent, îl complimentă profesorul. Continuă.

– Despre ce?

– Despre orice dorești... vorbește-mi despre tot ce-ți trece prin minte... despre obloane...

– Ei bine, nu știu, spuse Nicholas cu îndoială. Îmi dau senzația că parcă aș fi la închisoare. E prea întuneric, vedeți dumneavoastră, și dungile astea pe care le văd în jur mă fac să-mi doresc să ies afară.

– Și dacă ai fi afară, ce ai face?

– M-aș duce la pescuit, răspunse Nicholas fără nicio ezitare.

– La pescuit? repetă profesorul cu tonul unui om pe care nimic nu îl putea uimi.

— Da, asta aş face. M-aş urca în autobuzul acela vechi care scârţâie şi m-aş duce până în creierul munţilor.

Sub degetele profesorului, un zâmbet visător apăru pe feţişoara băiatului.

— Apoi m-aş duce în valea cea verde şi aş sta la soare lângă moară. M-aş uita la florile de ciuboţica-cucului şi la irişii sălbatici şi la stejari. Mi-aş pune momeala şi aş pescui acolo toată ziua. Şi poate aş prinde un păstrăv şi mai mare.

— Bănuiesc că ai merge singur, nu? murmură profesorul atent.

— Sigur că nu.

Zâmbetul băiatului se lărgi; vorbea fără să se ruşineze.

— José ar veni cu mine. El mi-a arătat cum să fac.

— Cum să faci ce? întrebă Halevy repede.

— Să pescuiesc, desigur. E un pescar tare priceput. Şi cel mai bun jucător de pelotă din San Jorgé. Dar e foarte modest. Şi munceşte extrem de mult în grădină...

— Îţi place de José? întrebă profesorul cu tandreţe.

— O, sigur că da. José e prietenul meu.

Urmară câteva clipe de linişte în timpul căreia obloanele păreau că tremură într-o lumină

ciudată. Degetele clarvăzătorului își menținură ritmul, iar vocea continuă în surdină:

– În absența tatălui tău, ai fost la acest râu cu José. Și ce s-a mai întâmplat după ce ai terminat de pescuit?

– Mi-am făcut siesta.

– Cu José?

– O, da, José stătea întins pe iarbă lângă mine. Era atât de frumos acolo, atât de cald la soare.

– Desigur, fu de acord avocatul diavolului cu o grimasă nevăzută de băiat. Înțeleg. Nu sunt surprins, copile drag. Nu-ți fie frică să-mi povestești.

– De ce mi-ar fi frică? întrebă Nicholas imediat. Nu am făcut nimic greșit. Nu vă spun decât adevărul.

Profesorul își mușcă buzele și ridică tonul, iritat pe moment:

– Cu siguranță ai greșit că nu l-ai ascultat pe tatăl tău.

– Dar nu asta am vrut. Mai degrabă am luat decizia aceasta din cauza lui Garcia.

– Ah! exclamă Halevy. Ne vom întoarce la asta imediat. Dar între timp... recunoști că îți place de José.

– Nu-mi pot reprima sentimentele, spuse Nicholas serios.

– Nu te acuză nimeni, copile.

Modul de abordare al profesorului se schimbă, deveni liniștitor din nou ca și cum ar fi pășit pe un teren sigur și cunoscut.

– Știu că îți place ca José să fie în preajma ta, să te atingă. Ai prefera, de exemplu, să fie el acum lângă tine și să te mângâie pe cap...

– O, da, mult mai mult, exclamă Nicholas și roși brusc când își auzi replica lipsită de bun-simț.

Dar profesorul, încântat să-l vadă rușinându-se, nu se simți jignit. Rutina muncii sale îl făcuse de mult insensibil chiar și la cele mai grave insulte. Se strădui să întoarcă această confuzie copilărească în avantajul său.

– Și pentru că îți doreai să fie aproape de tine... să te atingă, zâmbi Halevy încrezător, de aceea ai mers acasă cu el?

Nicholas se mișcă de parcă și-ar fi dorit să îl privească în față pe cel care îi puna întrebări. Camera asta obscură, razele aurii ce dansau deasupra sa, masajul ușor și continuu asupra tâmplor sale, totul părea să contribuie la relaxarea sa, astfel ca el să răspundă la întrebările insinuante ale profesorului. Totuși, ceva din adâncul spiritului său fragil de copil îl determina să reziste.

– Îmi place foarte mult de José...

Grădinarul spaniol

– Vrei să spui că îl iubești, sugerează profesorul cu gentilețe.

– Ei bine, da, îl iubesc.

Nicholas roși și mai tare.

– Dar din cauza lui Garcia m-am dus acasă la el.

Halevy râse scurt. Cât de bine cunoștea semnificația acestei izbucniri de veselie care, la fel ca lovitura neașteptată a unui pumnal, spulberă încercările de disimulare pe care manifestările lui de simpatie nu reușiseră să le contracareze.

– Garcia... tot timpul Garcia! izbucni el. Nu cred niciun cuvânt.

– Nu contează dacă mă credeți sau nu, răspunse Nicholas cu o voce clară și semeață, atâta timp cât e adevărat.

Din nou se lăsă brusc liniștea; iar profesorul se simți ofuscat. Rezistența copilărească, atât de nedorită, era extrem de deranjantă pentru un om cu experiența lui. Nu crezu nicio secundă că Nicholas spunea adevărul. În lumea în care se mișca și respira, normalitatea nu-și avea locul. Viața era o junglă agitată în care forțe nevăzute se zvârcoleau în noroaie negre. Ei bine... el mai avusese de-a face cu copii delincvenți și reușise în cele din urmă să le străpungă carapacea. Putea

înfrânge această încăpățănare prin diferite metode, una mai ingenioasă ca alta.

Deveni din nou senin și prevenitor, îi zâmbi lui Nicholas, și cu aerul său de sfânt, îl luă de mână.

– Dragul meu copil... Mă doare faptul că m-ai înțeles greșit. Și nu gândesc în termeni de corect sau incorect. Așa că n-are rost să te aperi? Sunt de partea ta. Ceea ce se consideră îndeobște slăbiciune nu e nimic altceva decât instinct, moștenirea de un milion de ani derivată din existența primară. Poate că aceste cuvinte mărețe te fac să te simți confuz, iar asta e ultimul lucru pe care ni-l dorim. Trebuie să înțelegi doar că nu mai există înger, că ce ai făcut e pur și simplu ceva omenesc. Pericolul apare dacă ascunzi acest lucru. Doar dacă mi-l vei împărtăși, va deveni un nimic... vom putea râde amândoi de el.

– De ce să râdem? întrebă Nicholas printre dinți.

– De asta, de exemplu, murmură Halevy, arătându-i bilețelul scris de el.

Nicholas înțepeni de parcă ar fi contracarat o lovitură; apoi, treptat, corpul lui deveni inert și băiatul își întoarse privirea întunecată.

– O, nu e mare lucru, zise profesorul repede, cu un aer împăciuitor. Dar de ce să te prefaci de vreme ce ai scris asta? Probabil că i-ai spus alte

Grădinarul spaniol

lucruri frumoase lui José când erai doar cu el... când ai mers la el acasă, de exemplu... și când ați fost împreună pe parcursul nopții.

– Nu am spus niciunul nimic, murmură Nicholas cu capul întors.

– Dar, copile drag, șopti acest prelat satanic, apropiindu-și obrazul de perna băiatului, ați fost acolo... doar voi doi singuri... în întuneric.

Un fior îl străbătu pe băiat de parcă și-ar fi dat seama de o necunoscută, dar monstruoasă apariție din umbră, ce îl presa cu insistență făcându-l să simtă frică și repulsie în inima sa și căreia nu îi putea rezista. Spre ce regat al întunericului și dezgustului era oare condus? Voia să se dea jos din pat, să fugă din cameră și să dispară. Totuși, o oboseală copleșitoare îl țintuia acolo, făcându-l să cedeze, să ceară îndurare. Până la urmă ce conta? De ce să nu accepte această semnificație ascunsă, să nu guste din fructul otrăvit cu care acest om îl ademenea? Dar în acel moment, un ordin imperios veni din adâncul ființei sale. Își încleștă fără să vrea degetele, făcu efortul să se elibereze din strânsoarea profesorului și se ridică sfidător din pat. Era alb la față, iar inima îi bătea să-i spargă pieptul. Dar îl privi hotărât în ochi pe Halevy de parcă ar fi fost în joc viața lui.

– Nu știu ce vreți să spun. Dar n-o să vă fac pe plac. V-am zis că m-am dus cu José deoarece Garcia m-a speriat foarte tare. O puteți întreba pe Magdalena dacă doriți. O să vă confirme și ea. Voiam să o întrebe și tata.

Profesorul își ascunse umilința sub un zâmbet. Se ridică în picioare de parcă ar fi acceptat o provocare pe care o aștepta de mult.

– Foarte bine. O vom întreba pe Magdalena.

Șezând pe pat și respirând sacadat, Nicholas îl văzu pe profesor trăgând de două ori de sfoara ce făcu clopoțelul să se audă și în cele mai îndepărtate colțuri ale casei. După câteva minute de liniște totală, se auziră pe scara de serviciu pașii greoi ai bucătăresei. Bătu la ușă și intră.

– Magdalena, spuse profesorul, mi s-a dat de înțeles că, în absența stăpânului casei, au existat anumite nereguli în gospodărie. În primul rând, Garcia a rămas în Barcelona sâmbătă noaptea?

Femeia, rămasă în dreptul ușii, îl privea nepăsătoare pe sub sprâncene pe profesor. Mâinile puțin murdare de făină îi atârnavă de-a lungul rochiei negre.

– Nu, spuse ea. Garcia a fost aici tot timpul.

Nicholas simți ca și cum un șoc electric îi străbătu corpul și tresări. Stupefiat, cu buzele tremurânde, abia dacă putu îngăima:

Grădinarul spaniol

– Dar, Magdalena...

– Liniște, te rog.

Halevy își întoarse privirea la bucătăreasă.

– În al doilea rând, Garcia s-a îmbătat cumva duminică noaptea?

– Nu, *señor*.

Trăsăturile ei erau parcă dăltuite în piatră.

– Garcia nu bea.

– Deci nu te-a lovit și nici nu l-a speriat pe Nicholas în vreun fel?

Ea dădu din cap.

– Garcia e un om bun. Toată lumea știe asta. Nu m-a lovit niciodată în viața lui.

– O, Magdalena, izbucni Nicholas cu voce sfâșietoare, cum poți să spui asta? Știi că te lovește. În bucătărie. Plângeai de-ți sărea cămașa de pe tine. A fost groaznic. Și avea cuțitul..., izbucni el cuprins de o panică ce parcă urca din stomac.

– Asta e tot, Magdalena, spuse Halevy. Îți mulțumesc că ai venit.

Femeia rămase un moment pe loc de parcă nu și-ar fi dat seama că putea pleca. De-a lungul interogatoriului, privirea ei rămase tâmpă, fixată asupra profesorului, dar acum îi fugi pentru o secundă spre Nicholas. Însă nu se dădu de gol; înfățișarea ei rămase neschimbată, dar cu toate

acestea se întoarse brusc și ieși repede din încăpere.

Cu un scâncet copilăresc, și cu ochii înlăcrimați, Nicholas se prăbuși pe pernă uluit de trădarea Magdalenei.

— O, José... șopti parcă pentru el. Unde ești, José? Ce vor să ne facă?

Cu chipul inexpressiv, profesorul Halevy făcu un pas înainte, după care se opri. Își mângâie de câteva ori bărbia, ținându-și capul său mic într-o parte asemenea unui copoi gata de atac. Nu, gândi el în cele din urmă. Niciun cuvânt în plus. Puțină singurătate, încă câteva lacrimi și ultima formă de rezistență va dispărea. Se asigură că obloanele erau bine trase, apoi ieși în vârful degetelor din cameră.

16

Harrington Brande făcu în acea dimineată doar o vizită scurtă la consulat, rămânând acolo timp de aproximativ o oră, înainte de a se întoarce – cu nervii întinși la maximum – pentru a lua prânzul cu musafirul său. Acum masa se încheiase, profesorul îi dăduse raportul, iar cei doi stăteau în camera de zi unde li se servise cafeaua.

– Deci nu mai e niciun dubiu în mintea ta, rupse în cele din urmă tăcerea consulul tras la față și cu gura strânsă, în timp ce amesteca în cafea.

– Niciunul.

Profesorul bău cafeaua cu o figură extrem de satisfăcută.

– Complexul transferului de vinovăție e destul de obișnuit... și criza pe care a făcut-o când a fost confruntat cu Magdalena.

Sprânceana albă a lui Brande se mișcă brusc.

– Sper că nu a fost o procedură prea severă pentru fiul meu.

– Dragul meu prieten... ce înseamnă câteva lacrimi vărsate de un copil și o durere trecătoare de cap atunci când e în joc o chestiune atât de serioasă?

– Nu suferă acum? întrebă Brande căutând alinarea menită să-i spulbere neliniște care pusese stăpânire pe el.

– Probabil că doarme... asta e urmarea obișnuită a unei asemenea ședințe. În orice caz, nu trebuie să te propii de el. Singurătatea... prilejul de reflecție... acestea sunt elementele esențiale ale terapiei mele. Repet – cu orice preț, aceste tendințe anormale, ce par deja foarte puternice, trebuie curmate din fașă.

Dedesubtul mesei, consulul făcuse ghemotoc șervețelul. Fără a se uita la Halevy, spuse:

– Și José?

Profesorul puse ceașca pe masă, încrun-tându-se gânditor:

– L-am examinat de la distanță, în dimineața asta. Pare a fi un ticălos.

Ezită puțin.

– Știu ce simți față de el, dragule Brande, dar ce putem face de fapt? Nu poți lua măsuri împotriva lui fără ca aceasta să nu atragă după sine mari neplăceri pentru tine și pentru Nicholas. Doar faptul că s-ar vorbi... e de neconceput.

– Ceva trebuie făcut, spuse Brande cu capul plecat.

– Atunci ai răbdare. Dacă îi lași mână liberă suficient de mult, sigur își va da în petec. Garcia a lăsat să-i scape – când am vorbit cu el înainte de prânz – faptul că în ultima vreme îi lipsesc unele sume mici de bani din cameră. Nu a folosit multe cuvinte – e prea discret să facă asta – dar mi-am dat seama că îl bănuiește pe José.

– Ce? întrebă consulul distras pe moment de alte gânduri.

Apoi, treptat, înțelese spusele lui Halevy. Se îndreptă de spate, iar ochii lui deveniră mai ageri.

– Bani furați de la Garcia? repetă el. Trebuie să văd de îndată despre ce e vorba.

Înainte ca Halevy să poată răspunde, întinse mâna și sună clopoțelul ce se afla în fața sa pe masă. Urmă o pauză destul de lungă. Apoi majordomul apărură, încheindu-se la haină și înghițind o ultimă îmbucătură.

– Iertați-mă, *señor*, spuse el. Credeam că ați terminat. Eu și Magdalena...

– Da, Garcia, înțeleg, interveni consulul. Și îmi cer scuze că te deranjez de la masă. Dar mi-a fost adusă la cunoștință o chestiune extrem de importantă. S-a întâmplat să fi pierdut unele sume de bani în ultima vreme?

– Să pierd, *señor*? spuse Garcia permițându-și să ridice ușor din umeri. Nu poți să pierzi bani dintr-un sertar încuiat din camera ta.

– Aha! Deci banii au fost furați.

– Fără îndoiala, *señor*. Am ales cu grijă încuietoarea.

Consulul respiră adânc.

– Ești foarte calm având în vedere ce s-a întâmplat.

Din nou Garcia ridică din umeri.

– Nu era o avere, *señor*. Per total, au fost furați vreo treizeci-patruzeci de pesos. Filosofia mea de viață nu îmi permite să consider acest lucru un mare dezastru. Mai mult decât atât, am trăit în case mari în care a trebuit să conviețuiesc cu tot felul de colegi necinstiți. Cu toate acestea..., se opri îndreptându-și ochii fără să clipească asupra consulului. Cu toate acestea, *señor*, nu sunt calm.

– De ce nu?

– Pentru că, răspunse Garcia continuând să-l privească fix pe consul, mă tem că au fost furate alte lucruri de mai mare valoare.

Se lăsă o liniște mormântală. Brande rămase cu gura căscată. Halevy se întinse peste masă părând foarte interesat.

– Da, reluă Garcia uitându-se acum și la profesor. Nu vreau să fiu primul care vorbește;

nu se cade. Dar din moment ce dumneavoastră ați deschis subiectul, vă întreb, *señor*... ce s-a întâmplat cu alte lucruri de valoare pe care le țineți în cutiuța de pe masa din dormitor?

Consulul își umezi buzele. Vocea lui căpătă inflexiuni ciudate:

– Vrei să spui – butonii mei?

– Și ceasul dumneavoastră cu diamante, butonii cu safir, inelul... Le observ când fac curățenie, *señor*. Și nu am văzut altele mai bine lucrate.

Într-adevăr, consulul făcuse o pasiune pentru bijuteriile elegante care, purtate cu ținutele de rigoare, îi subliniau ținuta impunătoare și îl făceau să arate ca un om cu o înaltă poziție socială.

Brusc, se ridică în picioare.

– Veniți amândoi cu mine.

Îi conduse pe cei doi sus și intră în cameră. Cutia rotundă din piele marocană era pe mijlocul mesei, flancată de periile galbene de fildes și suportul de cristal pe care se afla apa de colonie a consulului. Fără nicio ezitare, Brande deschise capacul. Cutia era goală.

– Dumnezeuule! exclamă el.

Obişnuia deseori să folosească acest cuvânt, dar acum exprima o mare surpriză.

– Mi se pare o nesăbuiță din partea ta că nu ai încuiat-o, murmură Halevy în spatele său.

Brande se întoarse cu chipul încordat.

– Am încredere în oamenii mei. Nu mi s-a mai întâmplat niciodată... Toate bijuteriile mele. Valoare lor sentimentală... e inestimabilă. Bunul meu Garcia, cine a făcut asta?

Buzele majordomului se arcuiră ușor. Nu răspunse, dar își îndreptă privirea spre fereastră, oprindu-se în dreptul grădinii.

– Da, spuse Brande, cu o inflexiune ciudată în glas, sugerând exaltarea. Rămâi aici, Garcia. Vrei să vii cu mine, Halevy? Am nevoie de ajutorul tău.

Însoțit de prietenul său, consulul ieși din casă și se îndreptă pe aleea cu pietriș spre depozitul de scule. José nu se afla acolo. Brande era pe punctul de a se îndrepta spre grădină când privirea îi fu atrasă de haina grădinarului ce atârna de cuiul ruginit de pe ușă. Consulul spuse ceva. Întotdeauna se mândrise cu un pronunțat simț al umorului. Dar acum, cuprins de furie, păși spre ușă și începu să caute prin buzunarele hainei, aruncând nervos toate obiectele ce îi ajungeau în mână – un ghem de sfoară, niște cârlige de pescuit înfipite într-un dop, o bucată de ceară de albine și o lingură veche. Haina peticită și pătată de vreme

avea multe buzunare și două straturi, în care un băiat de la țară putea duce un iepure. Cu toate astea, scotocitul părea să nu conducă la niciun rezultat când, brusc, cu un chiuit, consulul scoase la iveală o pereche de butoni, strălucitori și galbeni.

– Ai mei, izbucni el. Fără îndoială sunt ai mei. Și nu vezi că – emoționat fiind, îl prinse pe Halevy de mână – aceștia sunt singurii poleiți... singurele imitații pe care le am. S-a descotorosit de restul... dar aceștia... pentru că nu au o valoare prea mare... au rămas la el.

Cu un aer prevenitor, profesorul înclină capul și zise:

– Nu ți-am spus... dragul meu prieten... pentru binele tău... și de dragul sănătății tale... să fii calm.

– Refuz să fiu calm! strigă Brande clocotind de furie. Până la urmă am îndurat destule din partea lui; după toate relele pe care mi le-a făcut, în sfârșit a fost demascat.

Apoi strigă:

– José! Vino aici... imediat.

Se pregătea să strige din nou când auzi zgomotul de pași, și în clipa următoare José intră în depozit, își scoase cipilica din lână și, trăgându-și sufletul, spuse:

– M-ați chemat, *señor*?

– Vreau să vorbesc cu tine, zise Brande cu o voce groasă, de parcă l-ar fi sufocat ura. Îi arătă tremurând palma în care ținea butonii. De unde ai luat ăștia?

José se uită la discurile galbene, legate de lănțișoare minuscule, după care își plimbă privirea de la Halevy la consul.

– Nu vă înțeleg, *señor*. Nu i-am văzut niciodată în viața mea.

– Atunci explică-mi cum au ajuns în haina ta.

– Imposibil, *señor*.

Privirea tulburată a lui José se așinti asupra poncho-ului de pe ușă de parcă și acesta era victima unei răutăți inexplicabile.

– Nu au fost niciodată în haină.

– Erau acolo.

Puterea pe care o avea acum de a întoarce spusele lui José făcea ca sângele să i se urce și mai tare la cap.

– I-am găsit în buzunarul tău ceva mai devreme.

– Nu, *señor*.

Spre deosebire de tonul lui Brande, cel al lui José era sacadat și confuz.

– Profesorul Halevy poate jura că așa stau lucrurile.

Se lăsă o liniște apăsătoare în colibă. José se albise la față, neputând să-și desprindă privirea de la butonii strălucitori.

– Cineva i-a pus probabil acolo, zise el în cele din urmă.

Un ușor zâmbet ironic arcui buzele profesorului.

– Răspunsul clasic, spuse el încet către prietenul său.

Dar consulul nu îl auzise. Țiuitul din urechi devenise mai puternic. Simți din nou un val de căldură în piept. Rosti încet de parcă ar fi savurat fiecare cuvânt:

– Voi chema *guardia*. Între timp, vei veni cu noi în casă. Să nu care cumva să încerci să scapi.

José era și mai alb la față, și avea o mină foarte serioasă. Cu toate acestea buzele îi fremătau de o mândrie nedisimulată.

– Nu voi fugi, *señor*. Sunt prieten cu *guardia*. Știu cu toții că eu nu fur.

Porniră cu toții spre casă, cu consulul înaintea, urmat de José și cu Halevy încheind șirul. Înăuntru, José fu încuiat în sufragerie, iar Brande însuși sună la sediul poliției din San Jorge. Nu au avut mult de așteptat. După mai puțin de jumătate de ceas, un sergent din *guardia*, tânăr și bine făcut, ce purta cu mândrie uniforma verde

cu negru și o pălărie strălucitoare, se afla deja la ușa din față.

Garcia îl conduse la consul care se arătă imediat impresionat de înfățișarea bărbatului.

– Îmi pare rău că vă deranjez, domnule sergent, i se adresă el fără ocolișuri, dar se pare că am angajat un hoț.

Succint – căci acum își revenise în fire – înșirui faptele. Sergentul își pierde pentru un moment calmul când fu rostit numele lui José. Și apoi, când Brande încheie, rămase oarecum nehotărât, privind-și cizmele.

– Situația pare foarte gravă, *señor*, spuse el. Cu toate acestea, sunteți sigur că nu s-a strecurat vreo greșală? Îl cunosc pe acest José Santero. E poate un sălbatic... dar un hoț...?

Consulul arboră un aer oficial.

– Permiteți sentimentelor să prevaleze în fața datoriei?

– Nu, nu, *señor*, răspunse repede sergentul. Haideți să îl vedem.

Intrară în camera în care José stătea într-un colț, cufundat în gânduri, așteptându-i.

17

Nicholas se bucură nespus când i se permise să vină jos pentru a lua micul dejun împreună cu tatăl său și cu profesorul Halevy, nemaifiind silit să îndure acea singurătate apăsătoare în care mâncarea nu avea niciun gust, iar tava îl apăsa rece pe piept. În tot acest timp ciulea urechile, dornic să afle noutățile ce se petreceau jos. Și, deși era conștient că exista o anumită conspirație între ei, tensiunea cumplită din ultimele zile părea că se atenuase ca și cum ar fi intervenit ceva oarecum plăcut și neașteptat. Profesorul mușcă din pâinea prăjită și vorbea cu el foarte deschis de parcă ancheta din ziua precedentă nici nu avusese loc. Tatăl său îi arunca din când în când câte o privire din spatele unui ziar, vădind dorința de împăcare în pofida atitudinii sale rezervate. Când terminară de mâncat, iar Nicholas stătea drept în așteptarea ordinelor, consulul spuse cu o rigiditate studiată:

– Probabil că îți dorești să mergi în grădină în dimineața aceasta... ți s-a interzis până acum acest lucru.

Apoi se întoarse spre Halevy și adăugă:

– Nu mă voi duce la birou până la amiază. Dacă nu te va plictisi prea tare, ai putea să-ți arunci o privire asupra ultimei părți din manuscrisul meu.

– Mi-ar face plăcere, prietene, răspunse Halevy tamponându-și buzele cu un șervet.

Se ridicară. Nicholas fu străbătut de un fior – ședințele de la etaj îl făcuseră să tremure, iar picioarele mai ales îi erau nesigure. Dar reuși, printr-un efort de voință, să își reprime această stare de agitație și, cu pași măsurați, ieși din casă.

Vai, cât de bine era să fie din nou afară, în sfârșit liber după ce îndurase toate acele neplăceri ale detenției sale – inspiră cu nesaț briza proaspătă. Nu ar fi fost bine să se ducă imediat să-l vadă pe José. Se plimbă încet, cu mâinile pe lângă corp, de-a lungul marginii ierbii, oprindu-se la fiecare câțiva pași pentru a se apleca să miroasă florile. Una dintre spiralele roz de la margine fusese mișcată, iar el o puse cu grijă la loc. Apoi se ridică pentru a vedea cum un melc, cu cornițele ridicate, își căra în spate casa, lăsând o dâră argintie în urma sa. Văzu cu coada ochiului cum

de lângă casă apăru profesorul Halevy ducând o pătură și prețiosul manuscris despre Malbranche. Când psihiatrul se așază confortabil într-un scaun lung de lângă umbrar, Nicholas porni spre curtea grajdurilor căci, de ceva vreme, auzise zgomotul produs de tăierea lemnului.

Dar de fapt Garcia, cu mânecile suflecate, mânua o mașinărie, iar băiatul dezamăgit și înfricoșat o luă la goană spre grădină. Aceasta arăta bine, deși José nu era acolo. Grăbindu-și pașii, Nicholas trecu pe lângă leandri, merse pe vechea cărare, apoi se întoarse pe la vechiul depozit de scule, până când, în cele din urmă, ajunse în dreptul umbrarului.

Bine învelit, cu manuscrisul ale cărui pagini erau prinse în cleme de metal, profesorul părea prea absorbit de lectură pentru a fi deranjat. Dar, după o mică ezitare, Nicholas se apropie. Halevy se uită în sus peste ramele pince-nez-ului.

– Mă scuzați, domnule... ați văzut cumva stropitoarea mare?

– Nu, spuse profesorul amabil. Tu ai văzut-o?

– Nu, răspunse Nicholas. Și toate petuniile trebuie să fie udate neapărat.

– Serios? Păi, atunci sper s-o găsești.

– Nu știu unde a fost pusă... și chiar dacă aș ști, e prea grea să o pot ridica.

– Atunci las-o baltă.

– Dar petuniile... cineva ar trebui să aibă grijă de ele.

– Sper că vor rezista.

Urmă o scurtă pauză. Nicholas se uită insistent la el. Ochii profesorului erau acum ațintiți asupra prețiosului manuscris. Fără a-și înălța capul, el adăugă:

– Copile drag, ți-am sugerat să îți continui plimbarea. Aș vrea să avem o discuție în seara asta. Între timp aș prefera să nu fiu deranjat.

Băiețelul plecă. Se gândi că ar putea ajunge în spate fără să fie observat. În ciuda comportamentului ei de neînțeles de deunăzi, el credea că Magdalena era încă, mai mult sau mai puțin, prietena sa.

Acolo și era, așezată pe treapta din dreptul ușii bucătăriei, smulgând penele unei găini așezate pe genunchii ei. În întunericul din interiorul bucătăriei, luceau pe rafturi vase de cupru, iar în sobă pocneau ramuri de rozmarin. Cu mâinile în buzunare, stătea și o privea prin mica furtună de „zăpadă“ ce o învăluise. Își dădu seama după mișcările ei că nu era într-o pasă bună, dar, cu toate acestea, după o vreme spuse încet:

– Magdalena... unde e José?

Ea își smuci capul și întoarse pe spate orăntania fără vlagă, lăsând să i se vadă pieptul vânăt și încordat.

— Pleacă. Nu știu nimic. Și nici nu vreau să știu nimic. Eu doar muncesc din greu de dimineața până seara... muncesc ca o sclavă.

Vocea îi crescuse în intensitate, apoi se pierdu într-o șoaptă.

— M-auzi? Pleacă!

Nicholas se îndreptă. O luă pe lângă gardul viu, pășind pe mugurii căzuți pe jos, și ajunse în dreptul peretelui stâncos. Aici, se așeză pe o piatră netedă și privi golful pustiu. Își spunea că totul era în regulă... că José avea să apară după-amiază și că probabil fusese trimis să facă unele comisioane.

O dâră de fum de țigară îl determină să întoarcă repede capul. Garcia plecase de la grajduri, fără să facă zgomot în sandalele lui, și stătea acum lângă el; ținând un muc de țigară între degetele lui galbene, admira și el priveliștea golfului.

— Marea, spuse el. Nu e minunată? Întinsă, ca o fiară ce-și linge labele.

Nicholas stătea încordat pe piatră. Totuși, își dădu seama că Garcia era într-o stare neobișnuită ce putea fi comparată cu bucuria. Ochii săi mari

străluceau de mulțumire interioară în timp ce trăgea cu poftă din țigară.

— E bine să fii departe de oameni... oameni mediocri și superficiali... și să te identificezi cu eternitatea. Eu cunosc marea. Am navigat pe oceanele lumii. Mi-am găsit liniștea în tumultuosul Sargasso. Ierburi, ierburi... alge care pluteau la suprafață precum brațele caracatiței.

Aruncă mucul de țigară și scoțând din buzunarul de la șold un *librillo* de foițe și o pungă de pânză, trase de un fir cu dinții săi ascuțiți și începu să își răsucescă altă țigară.

— Credeam că ai fost soldat, spuse contrariat Nicholas.

— Am fost de toate. Și marinar. Shanghai. Doi ani ca simplu marinar. Nu mă crezi?

Își scoase un braț din cămașa deschisă și, cu o mișcare hotărâtă, își arată spatele cu pielea netedă plină de cicatrici albe.

— Acum poți vedea unde am fost biciuit... biciuit până ce sângele curgea ca un râu roșu. Nu au putut să mă îngenuncheze. Niciodată. Când mi-au adus apă și pâine stăteam, în celula mea, ca un rege pe tronul său.

— Celulă? se miră Nicholas rămânând ținut locului ca o păsărică speriată, dar totuși fascinat. Unde ai fost în închisoare?

Grădinarul spaniol

Deodată, fără să se mai miște, Garcia se uită insistent la Nicholas. Chibritul pe care tocmai îl aprinsese, arsese până la degete și cu toate astea el nu părea să fi simțit ceva.

– Nu te amesteca în treburile mele, îl avertiză el.

Apoi, aprinzându-și țigara, izbucni în râs.

– Închisoare... crezi că ar fi frumos în închisoare?

– Nu... bâigui Nicholas.

– Nu? râse Garcia. Dumnezeu, ai spus ceva adevărat în sfârșit. Cunoști închisorile spaniole unde igrasia se prelinge pe pereți, iar gândacii mari cât șobolanii trec peste tine noaptea? Unde afurisitul întuneric îți face inima să-ți stea în loc? Și unde zidul la capătul căruia stau oameni înarmați cu puști pare atât de înalt încât parcă te separă și de cer? Nu te lăsa prins acolo, conașule. Fii deștept ca mine și rămâi afară.

– Așa o să fac, aprobă Nicholas cu ardoare. Nimeni nu vrea să ajungă într-un asemenea loc.

– Ohoo! exclamă Garcia lăsându-și capul pe spate și distrându-se copios. Ești mai amuzant ca oricând, conașule. Sigur că nimeni nu vrea să ajungă acolo. Dar unora le este sortit să ajungă. *Guardia* vine, îți pune cătușele și te duce.

Se opri și adăugă încet:

– Așa cum s-a întâmplat ieri.

– Ieri? se miră Nicholas.

– Nu știai? întrebă Garcia oprindu-se din râs, și pironindu-și privirea ironică și inumană asupra băiatului, cu ochii mici aproape închiși scâlțați parcă într-o lumină verzuie asemenea algelor dintr-o piscină murdară. José a fost ieri dus la *cuartel*... pentru că a furat de la tatăl tău.

Ca și cum bărbatul l-ar fi lovit, Nicholas se lăsă pe spate și, pierzându-și echilibrul, căzu de pe piatră.

– Nu... nu, șopti el, târându-se în genunchi.

– E adevărat, spuse Garcia cu o voce greu de definit, aproape ca o șoaptă, dar totuși atât de sinistră încât îi îngheță lui Nicholas sângele în vine. E la închisoare. Îi vor da pe puțin cinci ani. José al tău e un hoț.

Vocea lui urcă și, strângându-și pumnii, el bătu pe pieptul ce-i suna ca o tobă.

– Nu te pune în calea lui Garcia. Nu e bine. Te va distruge. Un om printre oameni. Un rege care nu poate fi clintit de pe tronul său. Cine are urechi de auzit, să audă.

Rămase așa pentru un moment, cu capul lăsat pe spate, cu cerul luminos deasupra sa; apoi, fără să mai spună un cuvânt, îi aruncă rapid o privire amenințătoare lui Nicholas, se răsuci pe călcâie și plecă.

Grădinarul spaniol

De parcă ar fi fost transformat într-o stană de piatră, dar cu inima bătându-i puternic în piept, Nicholas rămase pe loc, pierdut. Acum înțelegea indulgența tatălui său, complezența profesorului și starea exaltată a lui Garcia.... schema dimineții era completă. José la închisoare... un hoț... o, nu, niciodată, niciodată nu l-ar fi putut convinge cineva că așa stau lucrurile. Se simțea mic și inutil. Dar nu o să reușească nimeni să-i spulbere încrederea în prietenul său.

Niște voci îl făcură să se întoarcă și văzu doi oameni ce se îndreptau pe cărare spre vilă. Veneau încet, căci erau în vârstă, ambii îmbrăcați în negru, cu bocancii prăfuiți, părând o pereche de ciori bătrâne. Cel mai înalt dintre ei avea o umbrelă și purta o sutană lungă, iar Nicholas își dădu seama, spre surprinderea sa, că era un preot. Brusc, băiețelul sări în picioare. Acum vedea cât se poate de clar că al doilea om era Pedro. Instinctiv, începu să alerge, luând-o prin grădină și, având grijă să nu fie văzut, le ieși în întâmpinare celor doi oaspeți pe alee.

— Pedro, spuse el. Ce face José? Ce cauți aici?

Bătrânul își exprimă regretul printr-un gest al mâinii.

— Am venit să vorbim cu preacinstitul tău tată.

— Dar de ce, Pedro? Spune-mi, unde e José?

Preotul merse mai departe, schiopătând puțin și sprijinindu-se în umbrelă. Pedro se uită la el și răspunse repede:

– Nu e bine să vorbesc cu tine, Nicco. Ne-am compromite poziția. Lucrurile stau foarte prost. Dar mă rog la Dumnezeu să se îndrepte.

Se uită din nou în față, apoi adăugă în grabă:

– Ia asta, micule *amigo*. Să nu sufli o vorbă.

Puse o bucată de hârtie în mâna băiatului, apoi i se alătură tovarășului său, îndreptându-se spre ușă.

Nicholas se întoarse spre tufe. Aplecându-se pentru a nu fi văzut, desfăcu hârtia cu inima strânsă.

Dragule Nicco – sper ca acest bilet să ajungă la tine. M-au închis în cuartel. Nu e cumva o glumă? Nu pot spune că îmi place la nebunie acest loc. Pentru a face mișcare sunt nevoit să stau în cap. Dar nu prea contează. Voi ieși în curând și vom râde împreună de cel care a făcut această mare greșală. Dacă poți, te rog să uzi plantele noi. De asemenea, te-aș sfătui să te ferești de Garcia. Nu fi supărat, amigo. Vom merge iar la pescuit. Ar fi mai bine să distrugi acest bilet.

*Al tău prieten,
José*

Nicholas citi biletul de trei ori făcând ochii mari, apoi îl rupse cu dinții în bucățele înainte de a-l înghiți. După aceea, scrutând tufele pentru a se asigura că poate ieși fără să fie văzut, observă mâhnit că Pedro și preotul nu fuseseră primiți în casă. Garcia decise că e mai bine să îi țină la ușă, iar consulul veni încruntat în întâmpinarea lor pentru a-i întreba ce vor.

Un timp, Nicholas privi scena, apoi, învingându-și teama, se târî în patru labe până în locul de unde putea auzi mai bine discuția.

– Ne cerem scuze că vă deranjăm, *señor*, spuse Pedro cu un glas atât de umil că inima băiatului se strânse de durere. Știm că sunteți ocupat cu treburi foarte importante...

– Sunt într-adevăr foarte ocupat, izbucni consulul.

– Bineînțeles, *señor*. Cu toate acestea, problema pe care îndrăznim să v-o supunem atenției e de mare importanță pentru noi. Eu sunt un om sărac și ignorant. Poate că nu mi-aș fi permis să vin singur. Dar părintele Limaza a avut amabilitatea să vorbească în locul meu.

– Te rog să treci la subiect.

Nicholas de-abia mai putea îndura. Îl văzu pe Pedro cu fața palidă frecându-și mâinile nervos de parcă ar fi fost pedepsit.

– E vorba de José, nepotul meu. Știți că are mari probleme.

Impacientat, consulul își înălță bărbia.

– Normal că știu. Însă problema mă depășește. De ce nu mergeți la poliție?

– Oamenii săraci nu-i prea cunosc pe cei de la poliție. Dar dacă dumneavoastră, care dețineți o funcție importantă, ați spune doar un cuvânt...

– Nu am nicio putere de a interveni în actul de justiție și nici nu îmi doresc să fac acest lucru. Nepotul tău trebuie să suporte consecințele faptelor sale.

– Dar, *señor*... faptele sale, se bâlbâi Pedro. Tocmai asta nu putem înțelege...

– José e un băiat bun, *señor*, spuse părintele Lamaza în cele din urmă pe un ton împăciuitor. Vă asigur de asta căci îl cunosc de când s-a născut.

Încântat de aceste cuvinte, Nicholas văzu, întinzându-și gâtul, figura spășită a salvatorului lui José. Apoi inima i se strânse. Preotul bătrân, îmbrăcat în vechea lui sutană, pătată în față cu mâncare, sprijinindu-se în acea umbrelă ridicolă, cu bocancii crăpați și plini de noroi uscat, nu părea chiar cel mai bun avocat. Pe fața lui, gălbejită și zbârcită trona un furuncul mov ce creștea de la un colț al gurii silindu-l să vorbească

cu jumătate de gură, astfel că discursul său suna lamentabil.

– Eu l-am botezat, *señor*... eu i-am dat prima împărtășanie.

Banalitatea acestor cuvinte, rostite de o asemenea sperietoare de ciori, îl enervă pe consul.

– De-a dreptul înduioșător, spuse el sarcastic. Se pare că l-ați pregătit admirabil pentru o viață plină de nelegiuiri.

– Bineînțeles, cu toții suntem niște păcătoși.

Preotul nu se simți jignit și continuă să-l privească cu pioșenie.

– Cu toate acestea, nu pot să accept ideea că José e un hoț.

– Atunci poate că pur și simplu bijuteriile mele s-au evaporat...

– Nu e imposibil, *señor*. S-au întâmplat și alte lucruri mult mai ciudate pe pământ.

– Păi ciudat e și că butonii i-au rămas în buzunar.

– Ah, da, *señor*; acela e un lucru compromițător. Dar José susține în continuare că nu el i-a pus acolo.

Harrington Brande zâmbi trufaș.

– Îi va fi greu să îl convingă pe judecător.

– Fără îndoială, *señor*. Dar nu noi suntem judecătorii săi.

Făcu o pauză înainte de a-și împărtăși cu umilintă experiența.

— Eu nu cred că José este vinovat. Dar chiar dacă ar fi... dacă ar fi făcut acest lucru nesăbuit și rău... nu ar fi un act de caritate din partea dumneavoastră să îl iertați?

— Mă iei de prost? răspunse cu brutalitate Brande, stârnit de atitudinea acestui bătrân nătâng. Lucrurile pe care le-a furat sunt foarte prețioase. Câteva dintre ele... inelul cu safir... ceasul primit de la ambasadorul Elveției, ca să menționez doar două dintre ele... sunt de neînlocuit. Ar trebui să mă las jefuit de ele fără să protestez?

— Într-adevăr, *señor*, paguba dumneavoastră ar fi mare. Dar pierzania unui suflet omenesc nu ar fi totuși mai mare? V-am spus că îl cunosc pe José. Dacă va fi trimis la închisoare... el care iubește aerul și libertatea... nu știu ce ar putea face la supărare...

— Asta nu e treaba mea.

— Și totuși, *señor*, insistă preotul cu vocea pe care ar fi folosit-o să convingă un copil încă-pățânat, sunt și alții la care trebuie să ne gândim... creaturi slabe și lipsite de apărare care, deși sunt, fără îndoială, inocente, ar avea foarte

mult de suferit dacă dumneavoastră rămâneți neînduplecat. Știți doar că José își întreține surorile... și pe bunul meu prieten Pedro...

– Atunci, bunul tău prieten Pedro trebuie să muncească pentru a-și câștiga existența, îl întrerupse consulul. Dacă el a venit aici pentru a se eschiva de la muncă, te asigur că nu a reușit.

Urmă o tăcere apăsătoare. Cu capul plecat, Pedro înghiți în sec, apoi murmură către companionul său:

– Ce rost are?... Hai să mergem.

Ochii blânzi ai părintelui Limaza se întristaseră. Se ridică cu un efort care venea parcă din adâncul sufletului său.

– Vă rog, *señor*, pentru ultima dată, să fiți generos. La fel cum vreți ca Domnul să fie generos cu dumneavoastră, nu vă sfiți să faceți același lucru pentru noi. Mândria e ceva atât de efemer. Nu depindem oare cu toții de vrerea lui Dumnezeu? În numele acelui Dumnezeu, retrageți-vă plângerea împotriva lui José. Dacă nu, mă tem de ce e mai rău.

– Refuz, răspunse cu brutalitate consulul.

Se așternu o liniște mormântală. Preotul oftă adânc. Ascuns după tufișuri, Nicholas nu mai suportă să privească. Își duse mâinile la ochi, se

întinse pe jos și se abținu cu greu să nu izbucnească în plâns. Prins precum o pasăre într-o capcană, auzi totuși ușa trântindu-se când tatăl său intră în casă. Apoi, încet și cu mare greutate, de parcă i-ar fi reflectat starea de spirit, se auziră pașii târșâiți ai preotului pe pietrișul aleii.

18

Crei zile mai târziu, profesorul Halevy plecă la Paris. În semn de mulțumire, consulul insistă să-l scutească parțial pe prietenul său de efortul călătoriei, cerându-i lui Garcia să îl ducă cu mașina până în Barcelona. În hol, Brande îi strânse mâna psihiatrului în semn de recunoștință.

– Dragul meu Halevy... n-am cuvinte să-mi exprim mulțumirea pentru marele tău ajutor.

Brusc, îi strânse mâna și mai puternic.

– Nu știu ce m-aș fi făcut fără tine...

Profesorul abia dacă zâmbi. În lumina dimineții statura sa firavă învăluită de capa de culoare închisă părea și mai scundă, iar fața sa palidă, trăsăturile ascuțite și cearcănele îi dădeau aspectul unei rozătoare înfometate.

– Ca om de știință nu-mi doresc mulțumiri, spuse el cu un aer studiat; se jucă cu lanțul negru ce îi lega capa. Cu toate acestea, prietene, sunt

satisfăcut de rezultate. În timpul ultimelor ședințe cu fiul tău am observat o diminuare a fixației. Și după eliminarea ei completă, întreaga problemă ar trebui să dispară.

Îl privi cu înțeles.

— În același timp... te-aș ruga să ai grijă și tu de sănătatea ta.

— Sănătatea mea? repetă Brande surprins.

— Ai exagerat cu această călătorie în Spania... te-a suprasolicitat. Nervii tăi sunt întinși la maximum.

— Ei, haide, prietene, râse zgomotos consulul. Îți faci prea multe griji în privința mea. Mă simt cum nu se poate mai bine.

— Bineînțeles. Răzbunarea te stimulează. Dar nu o lăsa să pună stăpânire pe tine. Moderația e cea mai potrivită cale pentru tine, spuse Halevy pe un ton sec, apoi se îndreaptă spre ușă. Ei bine... ne vedem la Paris zilele astea.

Cu un zâmbet ciudat care-i dezvelea gingiile adăugă:

— Fără îndoială, când îți va fi publicată cartea.

Când mașina porni, Brande rămase în ușă. Ar fi preferat o despărțire mult mai sentimentală, dar Halevy avea talentul de a reprima, dacă voia, asemenea porniri printr-o atitudine excesiv de detașată. Dar nu era asta o virtute? Așa i se părea

consulului în acel moment. Fusesse tentat să urce la etaj ca să-l vadă pe Nicholas înainte de a pleca la birou, dar, strângându-și buzele, hotărî că nu are rost. În fond, nu era datoria lui să înlăture această înstrăinare – băiatul trebuia să cedeze primul și să se întoarcă la el cu brațele deschise. Îndreptându-și umerii, își luă pălăria și bastonul și porni pe jos spre oraș.

Dimineața i se părea agreabilă deoarece soarele nu ieșise complet dintre nori, iar consulul era nerăbdător să-și înceapă activitatea. În vreme ce mergea, avea o inconfundabilă senzație de putere. Simțea puterea invadându-i întreg corpul ca un ferment. Asemenea unui îndrăgostit care se bucură anticipat de împlinirea dorinței savura o pasiune ciudată, aceea a urii sale.

Ajuns la consulat, se duse direct în biroul său. De-abia se așează pe scaun că Fernando, funcționarul-șef spaniol, bătu la ușă și intră.

– Domnul Burton a plecat la Porto Alojó, *sir*, pentru a se interesa de transportul de la Eastern Star. Era foarte nerăbdător să vorbească cu dumneavoastră.

– A lăsat vreun mesaj?

– Nu, *sir*. A spus că se va întoarce până diseară la ora cinci. A adăugat că este foarte important.

– Important?

– Da, *sir*... Domnul Burton părea foarte preocupat.

– Foarte bine, spuse consulul brusc. O să putem sta de vorbă când se întoarce.

– Și încă ceva, *sir*.

Tânărul spaniol ezită și își plecă ochii săi de culoarea cafelei.

– V-au sunat de la judecătorie. S-a hotărât ca José Santero să fie transferat la Barcelona pentru proces. Va fi dus acolo miercuri cu trenul de după-amiază.

Consulul era încântat la auzul veștii – nici că se putea mai bine. Se temuse de posibilitatea judecării cazului în oraș, unde simpatia localnicilor l-a fi putut determina pe magistrat să încline balanța în favoarea celui incriminat. Dar la Înalta Curte din Barcelona, altfel stăteau lucrurile. Acolo, judecata era corectă, iar sentințele foarte severe. Brande își păstră cu greu aerul oficial, vocea fiindu-i ușor nesigură când răspunse:

– Mulțumesc, Fernando. Asta e tot.

După ce funcționarul făcu o plecăciune și ieși, consulul dădu frâu liber bucuriei; se ridică semeț în picioare și începu să se plimbe de-a lungul încăperii înguste. Mândria pe care o

resimțea îl împiedica să stea locului. Gândul răzbunării ce avea să fie împlinită îl făcea să trepideze de nerăbdare. Cu mâinile la spate, capul aplecat în față și privirea ațintită în podea, se plimbă înainte și înapoi ca un animal captiv. Trebuia, bineînțeles, să fie prezent la proces – vedea parcă aieveau ce urma să se întâmple la tribunal. Dar mai mult decât atât, avea să meargă la Barcelona în același tren cu prizonierul, o să stea lângă el în același compartiment și o să asiste la toate etapele suferinței și umilinței sale...

Consulul avea câteva lucruri de rezolvat – câteva documente pentru vize, niște facturi ale unor produse de export și raportul său privind comerțul din port –, însă nu se simțea în stare să lucreze. Neliniștea continua să-i dea târcoale. Semnă câteva certificate, avu o scurtă întrevedere cu doi marinari ce îl așteptau de o oră pentru a primi niște acte și apoi plecă devreme la Café Chantaco pentru a lua prânzul.

Obişnuia să mănânce puțin la prânz, uneori mulțumindu-se doar cu cafea, dar azi se simțea extrem de flămând. Așezat într-un colț lângă fereastră, comandă friptură de vită, omletă cu ardei iute și niște brânză de capră, apoi, deși nu era deprins să bea, dădu peste cap trei pahare de *manzanilla*. Un grup de comandanți de pesca-

doare se așezară la o masă alăturată împreună cu șeful portului, bând bere și mâncând sardine și măsline. Salutul lor respectuos îl făcu să se simtă și mai important. În spatele barului, cineva cânta o concertină, un cântec catalan lent, cu o linie melodică în gamă minoră care-i accentuă patriotismul local.

Aprinzându-și o țigară, se prefăcu un timp că citea din *Voz de Madrid*, dar în cele din urmă se ridică, aruncă o bancnotă pe masă și părăsi cafeneaua. Se plimbă fără nicio țintă pe lângă debarcaderul părăsit, scăldat de soarele după-amiezii, unde butoaiele stivuite emanau un miros de ulei și rășini. Ecoul unei replici spuse dezaprobat de Halevy îi răsuna continuu în minte:

— Dragul meu prieten... pentru un bărbat cu virilitatea ta, în floarea vârstei... sincer mi se pare surprinzător.

Deodată, mânat parcă de o forță interioară, își scoase pălăria și o luă spre oraș, către o stradă cam sinistă, pustie la ora aceea, apoi intră într-un *patio* întunecat și se îndreptă spre coridorul cu arcadă dinăuntru...

Era aproape ora cinci când se întoarse la consulat și se duse direct în biroul său, cu o expresie de nepătruns întipărită pe față. Între timp,

văzu cu coada ochiului că Alvin se întorsese. Într-adevăr, asistentul își aștepta șeful mai nerăbdător ca oricând. Își aranja întruna cravata și din când în când își scutura pantalonii de praful adunat în vreme ce așteptase Eastern Star.

Brande se așează greoi, căutându-și batista ca să-și șteargă sudoarea de pe sprânceană. Cu batista încă în mână continuă să se uite în gol câteva minute. Epuizarea fizică își spunea cuvântul; era însă supărat pe sine pentru această aventură inutilă. În cele din urmă își reveni, își îndreptă spatele și sună clopoțelul de pe birou. Imediat, Alvin intră în încăpere. Consulul, aproape înlemnit în scaun, îi aruncă o privire ciudată asistentului.

— Ei bine? spuse Brande într-un târziu. Care e problema?

Tonul șefului nu făcu decât să sporească neliniștea lui Burton.

— Îmi pare rău că v-am stârnit îngrijorarea, *sir*. Sincer. Dar am primit o scrisoare de la agenție.

— Ce agenție?

— Agenția locală, răspunse Alvin. Dar, vă asigur, domnule, că am făcut tot ce am putut... am scris celei mai bune instituții din Madrid. Am încercat să vă intru în voie, dar nu mă pricep la așa ceva.

– Vrei să îmi spui despre ce naiba vorbești?
Alvin își umezi buzele uscate.

– E vorba de majordomul dumneavoastră, *sir*... Garcia... omul pe care l-am angajat pentru dumneavoastră. Avea cele mai bune recomandări, iar acum directorul agenției mi-a scris personal să-mi spună că e îndreptățit să creadă că atestatele au fost falsificate. Mi-a zis și că autoritățile caută un anume om... Rodrigo Espantago pe numele lui... iar agenția bănuiește că ar putea fi Garcia. E căutat pentru jaf cu violență și dezertare din armată. A evadat dintr-un ospiciu din Malaga unde era sub observație.

Sub masca autorității pe care și-o impusese, Brande se simți de parcă ar fi fost înjunghiat pe la spate. Se aștepta să fie vorba de un mic impediment de genul celor ce i se întâmplau lui Alvin din cauza scrupulozității lui excesive. Dar asta... asta era ceva incredibil și cu totul diferit.

– Arată-mi scrisoarea, spuse el într-un târziu.

Când Burton îi înmână scrisoarea, o citi de două ori, stătu câteva minute bune pe gânduri, apoi ridică încet privirea spre asistent.

– Nu e nimic concludent aici. Nu oferă niciun fel de dovezi.

– Așa e, *sir*, încuviință Alvin. Dar totul pare înspăimântător de suspect. M-am consultat cu Carol și ea la rândul ei era extrem de îngrijorată... m-a sfătuit să vin la dumneavoastră de îndată. Nu credeți că, având în vedere circumstanțele, ar trebui să luați niște măsuri?

Harrington Brande se schimbă la față.

– Adică tu... și prețioasa ta soție îmi spuneți ce s-ar cuveni să fac?

– Ah, nu, *sir*, zise Alvin înroșindu-se la față. Dar acest... acest individ pare să fie un personaj periculos... și dacă va fi majordomul dumneavoastră...

Consulul simți din nou un fel de înțepătură. Cu toate astea, răspunse sec:

– Garcia se află pe domeniul meu de câteva luni bune. Am avut ocazia să îl observ de aproape. Și susțin, pe bună dreptate, că nu am avut niciodată un servitor mai demn de încredere. Pe scurt, nu găsesc nimic alarmant în această scrisoare. E în mod evident o circulară trimisă de agenție tuturor clienților săi.

– Dar bănuiesc, *sir*, zise Alvin cu un aer preocupat, că veți face unele cercetări, nu? Simt că e de datoria mea să vă spun asta.

– Poți fi sigur că voi face ceea ce e necesar, ripostă consulul cu vădită ironie, măcar să te scap pe tine de această grijă arzătoare.

Împături hârtia și o puse în buzunarul sacoului.

– Nu vei spune, bineînțeles, nimic nimănui despre această scrisoare. Orice indiscreție va fi prompt sancționată.

– Da, *sir*, îl asigură Alvin pe un ton spăsit, dar privindu-l ciudat pe șeful său. Puteți conta pe mine.

– Așa sper, spuse Brande sigur de sine.

Ridicându-se de pe scaun, își puse pălăria, se opri puțin în fața ușii biroului său, apoi se întoarse și ieși, pășind apăsător pe treptele din lemn.

19

In acea după-amiază, în vreme ce stătea întins pe pat complet îmbrăcat, Nicholas simți o împunsătură în inimă. Această separare de José era de nesuportat. Nu putea oare face nimic să-i pună capăt?

Știa că profesorul Halevy plecase, eliberându-l de teroarea interogatoriilor lui care îl făceau să se simtă rușinat, deși nu reușea să afle ce scop urmărea. Garcia era plecat, cu mașina, la Barcelona, iar Magdalena, mai secretoasă și mai inabordabilă ca oricând, nu-și părăsea propriul teritoriu.

Lipsa de activitate din casă, înspăimântătoare, îl îndemna la mișcare. Se ridică, merse în grădina ce părea atât de tristă în absența celui care-i dădea viață și, după un moment de ezitare, își adună forțele și porni la drum spre oraș. Măcar astfel își punea oasele în mișcare și, în plus, avea în minte un scop.

Era foarte cald, iar soarele de un portocaliu închis, ce strălucea în înaltul cerului, făcea ca drumul pe care Nicholas nu îl străbătuse niciodată pe jos să i se pară interminabil. Când ajunse la San Jorge frânt de oboseală, se opri numaidecât. Piața prăfuită și pustie se întindea în fața lui ca un câine tolănit, cu obloanele caselor trase din cauza arșiței asemenea unor ochi lipsiți de vedere, iar pe aleile înguste nu se zărea niciun petec de umbră.

Descurajat, dar nu învins, Nicholas își croi drum prin piață către locul cu barăci unde se aflau temnițele. Dar și acolo se opri intimidat de aspectul închisorii flancate de două turnuri gemene, ce avea o arcadă imensă și o poartă ruginită de fier. Locul era vechea fortăreață a orașului și, uimit de fațada ei albă, umbrită, de imensa aripă a unui vultur, copilul se simțea copleșit. Dorința lui naivă de a găsi o modalitate prin care să vorbească cu prietenul său muri înainte de a fi exprimată.

Un timp rămase pe loc, păstrând distanța și sperând într-un ajutor venit pe neașteptate. Dar nu se întâmpla nimic – nimic, de parcă nu ar fi existat nicio formă de viață în spatele acestor ziduri de piatră ferecate. Intrând în panică, Nicholas o rupse la fugă îndepărtându-se de piața cu barăci.

Dacă mai devreme fusese speriat, acum era de-a dreptul îngrozit și avea impresia că zidurile imense din spatele său întindeau brațe ce voiau să îl prindă. Se afundă într-un labirint cu canale alambicate, unde un om cu sombrero negru strigă după el și aproape căzu peste statuia unei femei bătrâne.

Din fericire, se afla pe una dintre străduțele înguste, dar cunoscute, ce ducea spre râu. Undeva departe, un ceas bătut de trei ori, iar strigătul de-abia auzit al unui vânzător de bilete de loterie îl făcu să fie mai încrezător, așa că încetini pasul și o luă spre Calle Corriente. Găsi casa lui José destul de ușor. Încă respirând greu, se uită spre etajul superior. Nu îndrăznea să urce treptele, dar sigur o să apară cineva dacă va avea suficientă răbdare.

Așteptă mai mult de o oră, până când soarele apuse și aerul începu să se răcorească, dar nu se vedea niciunul dintre membrii familiei lui José. Apoi, deodată, când era pe cale să renunțe și să plece, îl văzu pe bătrânul Pedro ieșind din pasajul ce ducea spre casă. Înghiți în sec și traversă strada în fugă.

— Pedro! strigă el. Sunt eu... Nicco. Ai vreo veste?

Bătrânul se opri și își îndreptă privirea sa tristă spre Nicholas.

– Am vești, Nicco, spuse el dând din cap. Dar nu sunt bune. José urmează să fie judecat la Înalta Curte din Barcelona. Nu cred că o să-i fie bine acolo.

– O, Pedro!

– Da, cu toții avem de suferit, oftă bătrânul. Dar cel mai rău e pentru José.

– José cum se simte? întrebă băiatul cu vocea întretăiată.

– Nu prea bine. Nu poate suporta detenția. El a trăit dintotdeauna liber. Și dacă îl vor închide pentru mult timp...

– Mă întreb... oare vorbește vreodată de mine?

Nicholas abia dacă putu articula cuvintele.

– Da, spuse bătrânul dând aprobator din cap. De fiecare dată când îl văd. Îți trimite mesaje de prietenie și îmi cere să-ți transmit că va găsi el o cale să iasă din asta.

– Dar, Pedro, șopti Nicholas, ar putea fi posibil așa ceva?

Bătrânul se uită atent într-o parte și alta a străzii, apoi, aplecându-se spre Nicholas, îi zise încet:

– Nu ar trebui să îți spun asta, Nicco. Dar tu îl iubești pe José la fel ca noi, așa că ești unul de-al nostru. Ascultă, copile, există doar o șansă

ca José să scape din capcană. Dacă merge în Barcelona e pierdut. Pe de altă parte, nu e nimic de făcut cât timp rămâne aici, în temniță.

Bătrânul continuă în șoaptă:

– E posibil ca totuși să apară ceva. Nu ne facem mari iluzii, dar totuși sperăm. Și dacă am reuși, atunci José ar putea să ajungă în munți la acea moară unde ați fost voi la pescuit. Acolo poate sta mult timp până ce totul va fi dat uitării.

Pieptul băiatului tresăltă, iar fața parcă i se însenină. Vechea moară, de lângă râu... o, ce ascunzătoare bună pentru José... și l-ar putea vizita acolo. Atât de bine suna planul ăsta, că nici nu avea curajul să se gândească cum ar putea fi pus în aplicare. Stătea aici nemișcat uitându-se la fața ridată a bătrânului; deodată îl apucă pe bătrân de mână.

– Da... da, strigă el, spuneți-i că trebuie să o facă.

Apoi, întorcându-se, o luă la picior cu buzele răsfărânte de parcă își zâmbea lui însuși, păstrând secretul.

Uitând de oboseală, Nicholas fugi tot drumul până acasă, și bine că se grăbise fiindcă tatăl său se întorsese de la birou ceva mai devreme ca de obicei. Între timp venise și Garcia, iar băiatul se temu iar că ar putea fi întrebat ce făcuse toată

după-amiaza. Dar consulul părea mai preocupat ca oricând; se așezară la cină, iar Nicholas respiră ușurat că pericolul trecuse.

În ultima săptămână, Brande se purtă cu Nicholas cu un fel de curtoazie formală. Dragostea lui pentru copil i se părea incompatibilă cu severitatea. Erau momente în care simțea dorința să-și strângă băiețelul în brațe. Dar mândria îl împiedica să dea curs unei asemenea demonstrații de slăbiciune. Trebuia în primul rând să își consolideze poziția, să-și restabilească prestigiul patern înaintea ca fosta lor relație, atât de dragă lui și fundamentată pe admirația și respectul copilului, să fie reluată.

În schimb, în această seară, judecând după aerul lui absent, o nouă problemă îi ocupa mintea și, în afară de câteva remarci banale, nu vorbi cu Nicholas. Atenția lui părea să fie concentrată exclusiv asupra lui Garcia, iar de câteva ori, contrar obiceiului, i se adresă când veni să îi servească.

– L-ai condus pe profesorul Halevy?

– Da, domnule.

– Trenul a venit la timp?

– Ajung vreodată trenurile astea la timp?

Majordomul, al cărui chip avea o expresie disprețuitoare și posomorâtă, puse neglijent o mână în șold.

— Nu, se pare că nu, spuse Brande simțind parcă pentru prima dată o urmă de familiaritate în comportamentul bărbatului. Dar n-au fost probleme la plecare, nu?

— Nicidecum, domnule. Vă dezamăgesc eu vreodată? La ora unsprezece.

Nicholas nu prea reușea să pătrundă înțelesurile acestor schimbări, care îl făceau să nu se simtă în largul lui, și se bucură când tatăl său îi făcu semn să se retragă în camera sa. Putea astfel să cântărească pe toate fețele speranțele pe care i le sădise în suflet conversația cu Pedro.

Jos, consulul era încă la masă, jucându-se cu sticlăria de parcă nu s-ar fi putut decide cum să acționeze. De două ori majordomul deschise ușa să vadă dacă poate strânge masa, dar Brande nu schiță nicio mișcare. La a treia apariție, însă, consulul ridică brusc capul.

— Garcia, strigă el.

— Da, *señor*.

Sprâncenele majordomului se arcuiră întrebătoare, dar ochii rămaseră inexpresivi, iar Brande avu o tresărire. Deslușea pentru prima dată în acea privire opacă o ușoară batjocură dincolo de aparențele de serviabilitate. Era oare adevărat ce observase și susținuse cu tărie în repetate rânduri Nicholas? O mulțime de îndoieli și suspiciuni asaltară mintea consulului sporindu-i confuzia.

— Garcia, spuse el apăsător, aş dori să îţi vorbesc.

Bărbatul făcu o plecăciune exagerată, un alt semn al falsei obedienţe. Brande scrâşni din dinţi.

— La cât ai ajuns înapoi cu maşina?

— La ora cinci, *señor*.

— Dar profesorul Halevy a plecat la ora unsprezece, sublinie Brande. Ținând seama de faptul că drumul spre casă durează două ore, ar fi trebuit să fii înapoi la ora unu.

Sprâncenele lui Garcia se arcuiră ceva mai mult.

— Omul mai trebuie să şi mănânce, *señor*, răspunse el sarcastic. M-am oprit pentru o gustare rapidă.

— Deci ai alocat patru ore acestei gustări rapide?

— Nu mi-am dat seama că trebuia să mă grăbesc, aşa că am găsit de cuviinţă să îmi prelungesc prânzul.

— Ai băut în timpul mesei?

— *Señor?*

— Te-am privit atent în ultima oră. Mi s-a părut că ai băut.

Colţurile gurii majordomului se lăsară în jos. În primul moment îi aruncă o privire asasină; apoi o urmă de dispreţ, de răutate nedisimulată sclipi în ochii săi întunecaţi.

Grădinarul spaniol

– Sunt o ființă umană, *señor*, și trebuie să profit de ocazii. Sincer să fiu, sunt obișnuit cu vinuri bune. Când eram la familia Aosta în Madrid, am gustat cel mai bun marsala.

Consulul își mușcă buza inferioară.

– Văd că îți place foarte mult să vorbești despre acești Aosta. Când ai lucrat la ei?

– Acum ceva timp.

– Când? întrebă consulul pe un ton mai ferm.

Acum era într-adevăr perceptibilă o schimbare în ochii majordomului, o schimbare a pupilelor de parcă cineva ar fi aruncat cu noroi creând o peliculă pe care nimeni nu o putea străpunge.

– E scris în actele mele, spuse el încet. Toate sunt în ordine.

– Desigur, spuse consulul cu o voce ciudată și se opri un moment. Și nu ai auzit niciodată de un individ pe nume Rodrigo Espantago?

Majordomul clipi o dată. Chipul său părea dăltuit în piatră. Vocea lui era neobișnuit de groasă când răspunse:

– De ce ar trebui să știu de el? Cine e?

– Un criminal, căutat de poliția din Madrid, răspunse Brande.

O liniște apăsătoare se așternu în cameră. Chipul lui Garcia era extrem de serios, iar pe nas

și obraji îi apărură mici vene mov. Apoi izbucni pe neașteptate:

– Sincer, *señor*, mă simt jignit. Drept cine mă luați când faceți asemenea insinuări? E oare vina mea că am dușmani? Nu, *señor*, de o mie de ori, nu. Și întotdeauna am găsit o cale să le închid gura acestor afurisiți.

Aproape că urla acum.

– Taci din gură, Garcia, exclamă Brande.

– Sunt obișnuit să fiu persecutat, se plânse majordomul, devenind din ce în ce mai agitat. Sunt un om remarcabil. De multe ori, în timp ce mergeam pe stradă am auzit oamenii spunând: „E un om distins... de viță nobilă.“ Dar asta nu înseamnă nimic. Nu mă mândresc cu așa ceva. Dar am eu oare vreo vină pentru că le stârnesc invidie acestor oameni? Trebuie să se sfârșească odată. Altfel, viața mea va deveni insuportabilă. Nimeni nu poate să ofere totul și să nu primească nimic în schimb. E un sacrificiu fără sens pe care eu nu îl voi face niciodată...

– Ajunge!

Îngândurat, Brande dădu să se ridice de la masă și văzu că, brusc, ochii lui Garcia se înnegurară. Parcă se înfioră. Respira greu și își șterse cu dosul palmei saliva adunată pe buze. În clipa următoare se uită din nou la consul. Își

recăpătase calmul și părea obedient, deși vocea îi era încă ciudată:

– Evident cineva vrea să mă defăimeze și mă bârfește. Dar cred că m-am descurcat întotdeauna. Nu-i așa, *señor*?

– Desigur, bolborosi consulul.

– Mă bucur că sunteți mulțumit, *señor*. În cazul ăsta voi trece cu vederea aceste povestioare. Sunt sigur că ați avut destule probleme în casa dumneavoastră, nu-i așa?

Urmă o scurtă tăcere. Brande bătu nemulțumit în masă cu degetele și, în mod surprinzător, nu dori să continue discuția. Cuvintele îi ieșiră aproape fără voie de pe buze:

– Poți să mă asiguri că nu e nicio urmă de adevăr în aceste... supoziții?

– Nici măcar una, *señor*. Nu vă mai bateți capul. Voi face rost de mai multe acte de la Madrid. În câteva zile o să vă pun la dispoziție toate dovezile de care aveți nevoie.

Garcia își descoperi dinții pătați de la tutun într-un zâmbet liniștitor.

– Iar acum, *señor*, îmi permiteți să strâng masa?

– Da, spuse Brande apăsător. Am terminat.

Ieși din cameră și urcă încet treptele, apoi intră în dormitor și rămase în picioare privind în

gol cu un aer îngândurat. Era suficient, își spuse el, că Garcia nega. În ceea ce îl privea pe el însuși, nu a ezitat să-și facă datoria, l-a confruntat pe Garcia cu zvonul despre el, l-a interogat și a primit din nou asigurări că totul e în ordine. Ce ar mai fi putut face?

Și totuși în adâncul minții lui dăinuia îngrozitoare certitudine că Garcia era într-adevăr omul căutat de poliție. Comportamentul său din timpul discuției fusese extrem de ciudat – mai bine spus instabil – calm, dar totuși șiret, vădind o complicitate ce făcea ca tot ce spunea să fie neadevărat și până la urmă să îl trădeze.

Brande se simțea amețit asemenea unui alpinist care, ajungând în fața unei prăpastii nu mai poate nici să avanseze, nici să o ia înapoi. Dar trebuia să meargă mai departe căci se afla într-un punct ce excludea ideea de renunțare. Principala sa preocupare o reprezenta condamnarea lui José. Orice demers împotriva lui Garcia ar putea întârzia sau chiar zădărnici atingerea acestui scop principal. Alte cercetări în privința lui Garcia trebuia să fie amânate până la elucidarea cazului lui José. În fond, majordomul promisese să aducă dovezi menite să-i ateste identitatea în următoarele zile. I se părea rezonabil să îi acorde răgazul necesar pentru asta.

Apoi, dacă ceva nu e în regulă, pot fi luate măsuri pentru ca el să fie de îndată înlăturat.

Cu toate acestea, Brande refuza să admită că, dacă Garcia e într-adevăr ceea ce crede el, atunci, după toate probabilitățile, José este nevinovat. Dar nu acceptă nicio altă versiune; problema era deja lămurită, decizia fusese luată, iar acum nu îi mai rămânea altceva de făcut decât să aștepte deznodământul.

20

Acea zi de miercuri era umedă, dar foarte luminoasă. Din cerul sticlos și gri cobora în valuri nevăzute o căldură ce nu mișca nici măcar frunzele subțiri ale mimozei. Lungile ramuri ale tamarinilor ce străjuiau drumul atârneau asemenea limbilor unor bestii însetate. Sunetele ce se propagau de la mare distanță păreau să sunt emise de o harpă imensă. Murmurul orașului îndepărtat se făcea simțit la Casa Breza. Doar țârâitul greierilor perturba liniștea totală.

Ziua aceasta ciudată se potrivea de minune cu dispoziția consulului care de când se trezise era îmbufnat. Din momentul în care luase acele hotărâri, cu două seri înainte, știa că nu mai poate da înapoi și nu se gândea decât la ceea ce era inevitabil să se întâmple. Cu toate acestea, supărarea persista.

După micul dejun, înainte de a pleca spre birou, îl luă pe Nicholas deoparte în salon și, cu o logică implacabilă, îi explică ce era nevoit să facă. Faptul că băiatul îl ascultă fără să protesteze îl făcu să se simtă mai ușurat căci se temea de o nouă răbufnire. Doar când fu pe punctul de a pleca, îndreptându-se spre mașină, Nicholas, stând în fața ușii, înălță capul și spuse încet:

— Nu pleca, tată.

— Trebuie, Nicholas.

Drept răspuns, băiatul izbucni:

— Tată, te implor să nu pleci. Nu e nevoie. Lasă-i să-l ducă pe José fără să fii și tu de față.

Dar Brande era deja în mașină. Îi făcu semn cu mâna să se oprească, dădu din cap muștrător și o clipă mai târziu demară în trombă.

Ajuns la birou, încercă să nu se gândească la călătoria ce îl aștepta. Trebuia să verifice documentele câtorva imigranți și apoi să îi intervieveze, după care urma să se ocupe de permisele unor vase. Când își termină treburile se apucă să scrie ciorna unei scrisori către Resatud et Cie, o editură pe care i-o recomandase Halevy, considerând-o drept singura care i-ar putea publica lucrarea despre Malbranche. Stiloul aluneca anevoie pe hârtie și parcă n-avea niciun chef de lucru. Se simți totuși satisfăcut pe

moment că manuscrisul era în sfârșit terminat și gata de a fi expediat.

La ora unu, pentru a evita privirile oamenilor, comandă un sendviș și o ceașcă de cafea în birou; apoi, după vreo douăzeci de minute, porni spre gară. Începuse să plouă, cu stropi mari și calzi ce lăsau urme ca niște monede pe drumul prăfuit, dar consulul mergea încet fără să pară deranjat de umezeală. Așteptase cu atâta ardoare această oră, acest moment al dreptății încât îl irita gândul că era atât de indiferent. Din nou avea insomnii, iar noaptea trecută abia dacă prinsese o oră de somn. Dar asta nu putea justifica o asemenea schimbare. Oricât de ciudat ar părea, nu reușea să scape de amintirea indiscreției sale din acea după-amiază toridă de acum două zile. Îl rodea și îndoiala în legătură cu Garcia. Oricât încerca s-o alunge, continua să-l obsedeze, știrbindu-i încrederea în sine și umplându-l de deznădejde.

Ceilalți ajunseseră deja la gară – Pedro, José și *guardia* adăpostindu-se sub acoperișul de la *despacho de billetes*. Consulul îi privi de sus, fiind oarecum surprins să constate cât de sfrijit și neîngrijit părea José care, din cauza cătușelor, trebuia să stea lipit de *guardia*. Văzându-l după o săptămână, Brande nu simțea mânie, ci doar dezgust pe măsură ce se apropia de el, după ce

își cumpărase biletul de călătorie. Era ca un mecanism condus de forțe pe care el le stârnise și care acum îi scăpaseră de sub control.

Când ajunse în dreptul grupului, Pedro și José îi evită privirea, dar *guardia* îl salută cu mâna liberă.

– Cam plouă, nu-i așa? remarcă Brande după un timp.

– Foarte tare, *señor*, răspunse *guardia* scurt, dar respectuos.

Se așternu tăcerea, și consulul privi cu insistență cătușele strălucitoare. În mod ciudat, îi provocau un fel de silă. Apoi i se adresa pe un ton care, deși iritat, era distant:

– E nevoie de astea?

– Doar până când vom fi în siguranță în tren, *señor*.

Din nou se lăsă o liniște grea, întreruptă doar de zgomotul trenurilor, ploaia ce cădea pe acoperiș și zumzetul vocilor din spatele barierei. Brande observă mulțimea ce se adunase în fața casei de bilete, privirile ostile ale oamenilor și comentariile lor acide. Își întoarse cu demnitate privirea. În clipa următoare, Pedro se desprinsese de grup și se duse să cumpere un ziar. Când se întoarse îi spuse încet ceva lui José despre vreme. Acesta nu răspunse. Consulul își schimbă poziția.

Dar oare trenul nu mai venea odată? Așteptarea devenea insuportabilă.

La un moment dat se auzi un șuierat și roți scârțâind. Când trenul se opri brusc, Brande o luă înaintea celorlalți. Mai erau câțiva pasageri, majoritatea țărani, un cuplu de comis-voiajori și câteva bătrâne cu coșuri. Ar fi vrut să ocupe un loc vizavi de acela al lui José, dar ceva îl reținu. Se așeză la mică distanță de el, în fața unui geam pătat pe care fusese pusă o reclamă la o pastă de dinți. Astfel, deși stătea cu spatele la grup, vedea reflexia a tot ce se întâmpla. Se instalează pe bancheta de lemn, pregătindu-se pentru întârzierea cauzată de schimbarea locomotivei.

Până la urmă se întâmplă și asta, și trenul porni cu o smucitură. În timp ce acesta prindea viteză, Brande văzu cum *guardia* scoase o cheie din buzunar și îndepărtă cătușele lui José. Tânărul bombăni ceva drept mulțumire și începu să-și frece încheieturile. Cu ziarul în față, Pedro citea cu voce tare încercând să le atragă atenția celorlalți asupra știrilor sportive. Dar nimeni nu îl lua în seamă. Gardianul stătea jos menținându-și o alură oficială în timp ce José privea peisajul scăldat de ploaie.

Profilul lui mobil, pe care se întipărise o expresie nefericită, și înfățișarea lui gravă

începură să îl distragă pe consul. S-ar fi convenit să se bucure de această recompensă pentru răul ce i se făcuse. Dar nu putea. Victoria deveni ceva lipsit de consistență. Privind în geam figura lui José simți o slăbiciune extraordinară față de el. Și fu tentat să se ducă la el, să-i vorbească frumos și să-și manifeste solitudinea. Dar cum ar fi putut face asta acum? Ideea în sine era o prostie. Cu un efort extraordinar, își desprinsese privirea de pe geam și, scoțându-și pălăria, își șterse sudoarea de pe tâmplă.

Căldura din compartiment era insuportabilă. Deși ușa din capăt, ce se afla chiar lângă Brande, fusese lăsată deschisă, valurile de aer umed veneau ca dintr-un cuptor. În afară de asta, își dădu seama că se așezase aproape de toaleta vagonului, care pe linia aceasta nu era niciodată igienizată.

Cu toate acestea, nu ar fi putut sau nu voia să-și schimbe locul, așa că rămase adâncit în gânduri, în timp ce trenul se smucea în toate direcțiile, pe șinele inegale. Din când în când, cineva îl împingea pe coridorul îngust pentru a intra la toaletă. Roțile trenului scrâșneau parcă direct în timpanele lui, ecoul reverberându-i în cap. Era oare bolnav?, se întrebă el involuntar. Dar nu, în ciuda simptomelor febrile, știa că nu

se confrunta cu o problemă de sănătate. Era mai degrabă o suferință sufletească stârnită parcă din senin și care atârna asupra sa ca un blestem.

Între timp, trenul ocolea pe lângă baza munților căci acum trecea prin locul unde coasta era crestată de mici golfuri. Aici ceața părea și mai deasă și, ca într-un vis, copaci, vii și mici ferme se perindau prin fața ochilor consulului. Șinele prost construite nu țineau seama de configurația peisajului astfel că, după ce la un moment dat locomotiva găfâia urcând un deal, acum şuiera coborând.

Consulul se uită la ceas. Nu era nici ora trei. Și nu parcurseseră mai mult de cincisprezece kilometri de la San Jorge. Oftă cu năduf dându-și seama cât mai avea de suportat și ridică, parcă pe furiș, ochii spre oglindă. Da, stăteau la fel de liniștiți. Totuși, uitându-se pe sub sprâncene pe geamul verzui, văzu cum José se întoarce către gardian și îi spuse ceva. După o ușoară ezitare, gardianul consimți și îi făcu loc lui José să se ridice și să treacă pe culoar.

Inima consulului tresări brusc. Văzuse, bineînțeles, cum José ceruse permisiunea de a merge la toaletă și, dându-și seama că tânărul avea să treacă pe lângă el, se înfioră. Fiecare celulă din corp îl avertiza în privința apropierii

lui José. Încerca să se adune de parcă ar fi fost pe punctul de a primi o lovitură puternică. Totuși, deși fiecare mușchi i se contractase, nu de asta îi era frică. Îl îngrozea faptul că adânc în mintea sa prinsese contur și acum ieșea la suprafață intuiția vagă, dar cumplită a certitudinii că momentul ce se apropia urma să marcheze o cotitură tragică în destinul său.

Clătinându-se odată cu vagonul, José se afla acum în imediata lui apropiere. Brande abia dacă mai putea respira. Încercă să închidă ochii prefăcându-se că doarme. Imposibil. Conducându-l de forțe pe care nu le putea controla, își îndreptă privirea în sus uitându-se direct la José.

Tânărul era acum aproape în fața lui sprijinindu-se și așteptând ca trenul să se oprească din hurducăială. Ochii negri în contrast cu chipul său palid îl scrutau pe consul, dar fără să exprime vreo urmă de ranchiună. Păreau să ascunsă un zâmbet în adâncul lor. Apoi își întoarse brusc privirea de la el.

Trenul care până acum mersese la vale se afla acum la începutul unui urcuș abrupt. În momentul în care acesta încetini, José făcu un pas înainte.

Într-o fracțiune de secundă, consulul se dumiri în privința intenției tânărului. Văzu că

José nu avea de gând să meargă la toaletă, ci se folosea de ocazie ca să sară pe ușa deschisă a vagonului. Brande se înfioră subit. Respira sacadat și parcă se sufoca. Nu trebuia și nu putea să îl lase pe José să evadeze. De altfel, era periculos să sară din trenul aflat în mișcare. Consulul nu-și dădea seama la ce se gândise prima dată. În clipa în care José se aruncă în gol, el se aplecă și, cu un strigăt, încercă să îl prindă. Întinse mâna și îl apucă pe José de tivul hainei. Materialul de calitate inferioară se rupse imediat, dar, oricât ar fi fost de slab, impactul reduce elanul săriturii lui José. În aceste condiții, tânărul își pierde echilibrul și nu reuși să aterizeze cu bine. Se aplecă în față, iar întâmplarea făcu ca piciorul să îi fie prins între scara și peretele vagonului astfel că în cădere se lovi cu capul de marginile ascuțite ale căii ferate.

Consulul scoase din nou un scâncet. Ridicându-se în picioare, o lua înainte strigând ca cineva să oprească trenul. Apoi trase semnalul de alarmă. Buimac, Brande auzi roțile trenului scrâșnind, simți cum tot vagonul se cutremură și apoi încetini treptat. În cele din urmă, trenul se opri. Imediat toată lumea se îmbulzi să iasă din vagon și se formă un șir de-a lungul căii ferate. Rămas singur, consulul încercă să-și adune

puterile. Trebuie să se ducă acolo, trebuie. Amețit reuși să ajungă la ușă.

José fusese întins pe pământ. Cineva îi pusese o batistă curată peste fața mutilată. Iarba moale dimprejur era presărată de floricele galbene. Șipotul apei care curgea îi ajunsese la urechi. Nu se afla departe de râul pe care îl iubea și nici de malul celălalt unde dorea să ajungă.

Bătrânul Pedro stătea alături de ceilalți și nu se uita la consul. Dar cu o voce tremurândă spuse:

— Acum nu va merge la închisoare, *señor*.

21

Era aproape zece seara și consulul epuizat mergea pe aleea nisipoasă ce ducea spre Casa Breza. Complet debusolat, nu se simți în stare să se întoarcă la San Jorge cu trenul și merse departe de calea ferată orbecăind prin câmpuri și șanțuri, fără să știe încotro se îndreaptă, singura lui dorință fiind să scape din acel loc. În jurul orei cinci ajunse în micul sat numit Offerino. Aici, de la postul telefonic din minusculul magazin universal telefonase la consulat. Dar nu răspunse nimeni; era închis și plecaseră cu toții la casele lor. Apoi încercase să sune acasă pentru a-i spune lui Garcia să vină să îl ia cu mașina. Nici de astă dată nu reușise: prima dată nu răspunse nimeni, apoi suna ocupat pentru ca în cele din urmă inevitabilul să se producă și postul telefonic să fie deranjat.

De regulă, ineficiența sistemului local de telefonie îl irita nespus pe Brande. Acum însă

părăsi magazinul fără să scoată o vorbă. I se spuse că la ora opt urma să plece un autobuz spre San Jorge. Tăcut, cu capul plecat și cu spatele încovoiat, se așeză pe o bancă în față la *fonda*, refuză băutura răcoritoare oferită de hangiu și fără să remarce privirile curioase ale clienților tavernei – oameni simpli, cu căruțele și animalele lor, ce își beau liniștiți răcoritoarele – începu să aștepte.

Bolnav și slăbit, găsi de cuviință să își odihnească oasele. Dar creierul era mult mai alert, pulsând întruna de parcă ar fi vrut să iasă din craniu, împovărat de gânduri. José murise, tânăra lui existență fiind curmată... încă i se părea de necrezut, dar ăsta era adevărul. Încercând să își pună ordine în gânduri, voia să se convingă că fusese un accident... și încă unul regretabil pe care făcuse tot posibilul să îl prevină.

Dar, stai... nu trebuie să se grăbească să formuleze o concluzie liniștitoare. Oare nimeni nu îl ura din tot sufletul, nu îl hărțuise și persecutase în așa fel încât să îl aducă pe marginea prăpastiei? Un oftat surd și un strigăt de durere izvorâra din adâncul ființei sale. Sosirea autobuzului curmă doar pe moment chinul gândurilor și risipi în mică măsură ceața din privirea lui Brande. Încordat ca un arc, se urcă în

strâmtul vehicul care era aproape gol și se așeză într-un colț suspinând. Când porniră, începuse să se lase întunericul. Inima îi bătea cu putere în timp ce se apropiau de San Jorge.

Când coborî din autobuz în capătul aleii, era atât de neliniștit încât abia dacă îndrăzneă să se îndrepte spre casă. Odată cu lăsarea întunericului începuse să adie un vânt ușor prin cedrii de pe stânci. Avea senzația că cerul reverbera de ecourile unui clopot gigantic. În fața lui, drumul se pierdea în întunericul ca de smoală. Deși înainta încet, consulul simțea că-și pierde suflul; fu nevoit să-și strângă pumnii pentru a-și aduna puterile ca să meargă mai departe.

Deodată, în întunericul din față, luna apărură pe întinsul cerului luminând conturul casei. Vântul care șuiera pe alee parcă îl biciuia. Un oblon se trânti cu putere undeva în spate. Cu brațele atârinate de-a lungul corpului se feri de o rafală și trecu pe lângă marginea casei. În lumina lunii, umbrele ramurilor de mimosa dansau pe aleea pietruită. Apoi, deodată, luna intră în nori și întunericul deveni de nepătruns. Când ajunse la adăpostul porții, se opri un moment, contemplând nemișcarea, după care deschise ușa.

Înăuntru, domnea un întuneric deplin. Simți deodată un miros înțepător ca de fum ce îi

pătrunse în nări și îi umezi ochii. Se simți neputincios, incapabil să mai facă vreo mișcare. Această paralizie de neînțeles ce dură doar câteva secunde i se păru interminabilă. Zgomotul oblonului îl eliberă. Corpul său își reveni și, nesigur pe el, aprinse un chibrit. Flacăra pâlpâi și apoi se stinse.

În acel moment, auzi un plânset estompat de șuieratul vântului. Întorcându-și brusc capul peste umăr, scrută atent întunericul. Hohotele de plâns continuă. Se îndreptă spre ușa bucătăriei și o deschise înainte de a reuși să își ridice privirea. Magdalena era în fața lui, așezată la masă, legănându-se disperată.

– Magdalena, spuse el cu o voce abia perceptibilă.

Ea se uită spre el cu o față desfigurată, vânată, îmbătrânită, aproape de nerecunoscut.

– Ce..., spuse el începând să tremure.

Se uită la el ca la o nălucă, apucându-și strâns corsajul negru.

Lui îi reveni vocea.

– Pentru numele lui Dumnezeu... ce s-a întâmplat?

Urmă o pauză în care se auzi doar șuieratul vântului.

– A plecat, bâigui ea.

– Cine a plecat?

– Garcia... după tot ce am făcut pentru el..., spuse ea și izbucni din nou în plâns.

Consulul își simțea nervii întinși la maximum. Înaintă și o zgâlțâi.

– Spune-mi repede... unde a plecat?

Cu capul între mâini, părea că încearcă să gândească, să își revigoreze memoria.

– A plecat undeva unde nici dumneavoastră nici altcineva nu îl veți găsi. Și se poate deplasa cu viteză în mașina dumneavoastră. Nu o veți găsi nici pe aceea.

Când Brande izbucni, ea își ridică ochii în care se deslușea o urmă de răutate.

– La ce vă așteptați, stăpâne? Ca Rodrigo să aștepte până ce poliția avea să vină după el? Da, ăsta e numele lui, Rodrigo Espantago. E un hoț, un criminal și un maniac. Ne-a păcălit pe dumneavoastră și pe mine la fel cum a reușit să înșele toată lumea. Nu e soțul meu. Eu sunt doar femeia lui. M-am înhăitat cu el în Madrid. Mi-a promis că va avea grijă de mine. M-a convins, am făcut toată treaba pentru el și am fost o sclavă pentru diavolul ăsta mizerabil și puturos... și acum a plecat.

Își ridică vocea chinuită până când ajunse la intensitatea unui strigăt.

— De ce i-ați spus că e urmărit? Dacă ați fi auzit cum își bătea joc de dumneavoastră! De dumneavoastră și micul profesor. Tusea și junghiul... așa vă spunea. El i-a înscenat totul lui José, nu v-ați dat seama? Îl ura pe José și jurase că îl va trimite la *cuartel*. Îl ura și pe Nicholas. Între timp v-a furat toate bijuteriile, o pradă frumoșică. Și acum...

Începu să tremure isteric plângând și râzând ca o smintită.

— Acum are tot ce vrea. V-a „aranjat” așa cum spunea mereu că va face. Stați numai să vedeți...

Complet distrusă, se legăna înainte și înapoi, cu mâinile la piept, cu fața schimonosită scăldată de lacrimi amare. Nimic nu o putea potoli.

Brusc, Brande renunță. Se întoarse, aprinse o lumânare de pe dulap, apoi plecă din bucătărie ținând în mână lumânarea ce pâlpâia. În hol, apărând lumânarea de curenți, se uită speriat de jur împrejur. Totul părea a fi în ordine. Încet, începu să urce treptele cu pași de somnambul. În fața camerei sale se opri. Aerul părea înghețat și, pe lângă izul de seu topit, detectă acel miros pe care-l simțise mai devreme. Ca și cum ar fi trebuit să învingă o rezistență puternică și să treacă o barieră invizibilă, intră și aprinse lampa.

Dezordinea din dormitor îl buimăci. Toate sertarele fuseseră aruncate pe podeaua plină de haine azvârlite în neorânduială iar din dulap lipseau cele mai bune costume. Articolele de toaletă din argint dispăruseră la fel ca și periile de fildeș și cutia de trabucuri. Camera fusese sistematic golită de tot ce era de valoare. Cu toate acestea, nu se neliniști, ci parcă își reveni din amorțeala de mai devreme. Brusc, privirea îi alunecă spre șemineu unde observă o grămadă de cenușă. Nu își dădu seama la început, dar pe urmă, trăgând aer în piept, se aplecă și văzu manuscrisul ars în totalitate.

Suspină dureros, se ridică cu același chip palid și inexpressiv și își scutură degetele de cenușă. Efortul supraomenesc de a se stăpâni făcea ca orice gest al său să pară mecanic. Asta îi era pedeapsa, distrugerea muncii de o viață; poate că o meritase. Gura i se schimonosi de parcă ar fi fost pe punctul să izbucnească în plâns. Stătu o vreme aparent îngândurat, dar practic inert; apoi, ca un copil ce căuta alinare, luă lumânarea și se îndreptă spre camera fiului său.

Un moment mai târziu văzu patul gol în care nici nu se dormise. Simți un curent de aer rece. Fereastra era larg deschisă. Inima îi bătea să-i spargă pieptul. Simțea că i se muiau picioarele,

dar reuși să rămână neclintit. Se frecă la ochi. Dar camera era tot goală, iar fereastra larg deschisă lăsa să se vadă întunericul nopții. Strigătul pe care și-l reprimase toată seara izbucni cu putere. Terorizat, plecă val-vârtej din cameră și coborî scara ce ducea la bucătărie.

— Fiul meu, spuse el cu o voce stinsă. Unde e Nicholas?

Magdalena își mai revenise puțin, dar reapariția consulului îi accentuă supărarea ce i se citea în priviri.

— Chiar așa, unde o fi? spuse ea ironic. V-așteptați să doarmă liniștit... după dezastrul făcut în casă de nenorocitul acela...?

Consulul se apropie de ea. Deși se abținea din răspuțeri, părea să fie pe punctul de a-și pierde controlul.

— Spune-mi! strigă el

Menajera își plecă privirea intimidată.

— Garcia nu s-a atins de el, îngăimă ea. Ar fi făcut-o, dar Nicholas dispăruse. A stabilit o corelație între lucruri și a fugit.

Brande își învârti limba în gura-i uscată.

— Unde a fugit?

— De unde să știu eu? răspunse prompt Magdalena, apoi adăugă: Când l-am văzut alergând pe alee, l-am strigat de la fereastra bucătăriei. Dar nu s-a oprit. Mi-a spus că se

grăbește. Apoi a pălit brusc și mi-a zis că se duce la pescuit.

În primul moment, el crezu că femeia o luase razna, dar până la urmă înțelese. Din spusele lui Halevy, știa de excursia la Torrido și de impresia puternică pe care i-o produsese. Încercarea de evadare a lui José fusese, așadar, premeditată. Era cât se poate de sigur că, anunțat dinainte, el plecase să se întâlnească cu prietenul său la acel izvor de munte.

Brande avu aceeași senzație ca cea resimțită în tren în acel moment dramatic, apoi îl văzu parcă aievea pe fiul său pierdut prin munți, rătăcind printre ape în întunericul de smoală al nopții furtunoase.

Parcă pentru a-i confirma veridicitatea acestei viziuni, o rafală de vânt trânti din nou oblonul și câțiva stropi loviră cu putere în geam. Simți că mușchii i se relaxează concomitent cu accentuarea senzației de sufocare. Apoi, cu un efort supraomenesc, își adună puterile și o luă înapoi spre hol.

Acum mai mult ca niciodată se simțea complet singur pe lume. Cui avea să se adreseze în acest moment de grea cumpănă? Doar un nume îi răsări în minte, acela al umilului Burton al cărui sfat îl respinse atât de brutal cu doar câteva zile

în urmă. Întinzând mâna după receptorul telefonului, ceru numărul și oftă ușurat când vocea lui Alvin se auzi la celălalt capăt al firului. Apoi, copleșindu-l cu o avalanșă de cuvinte, îl rugă pe asistentul său să vină de îndată cu o mașină.

În timp ce aștepta la poartă, cu capul gol, în ploaie, pierdu noțiunea timpului. Cu toate acestea, nu dură mult până ce zgomotul unui motor acoperi șuieratul vântului și roțile unui taxi scârțâiră în curba aleii, oprindu-se pe pietrișul ud. Imediat, Brande se repezi spre mașină, deschise ușa și se urcă cu greutate.

— Spune-i să o ia spre Torrido, bombăni el.

Taxiul se duse până la grajduri, întoarse în curte, apoi porni în viteză înapoi pe alee. În spațiul strâmt al taxiului, consulul se lăsă pe spate, paralizat de o durere ce îl apăsa în coșul pieptului. Își dădu seama că Burton aflase de moartea lui José dar nu îndrăznea să vorbească despre asta. Într-adevăr, se părea că Alvin nu găsea cuvintele potrivite pentru a sparge liniștea. Dar în cele din urmă spuse:

— Am avut noroc să găsesc un taxi la gară. Sper că sunteți teafăr, domnule.

Brande nu răspunse. Ghemuit în scaunul îngust, făcu semn șoferului să meargă și mai repede. Apoi, cu o voce răgușită, repetă:

– Mai repede... mai repede.

După o pauză mai lungă, spuse ca și când ar fi vorbit cu el însuși:

– Îl caut pe fiul meu.

– Nicholas? exclamă Alvin surprins. E la Torrido?

– A plecat într-acolo în după-amiaza asta. Dacă a ajuns... asta nu știu.

– Îl vom găsi, domnule, spuse Alvin pe un ton consolator. Vă rog să nu vă faceți griji.

Această încurajare îl făcu pe consul să simtă de parcă ar fi fost înjunghiat în inimă. Se întoarse către Alvin și, apăsându-i mâna, încercă să se justifice:

– Nu am vrut, Burton... Dumnezeu mi-e martor că nu am vrut.

În timp ce tânărul îl privea fără să înțeleagă ce i se spunea, consulul se aplecă astfel încât bărbia aproape îi atingeă genunchii și privi încordat pe geamul udat de ploaie al taxiului.

Părăsiseră șoseaua de pe coastă și se aflau pe un drum de țară secundar, de unde începea lungul urcuș în munți. La fiecare curbă mașina derapa pe noroi, apoi se zgâlțâia din toate încheieturile în timp ce roțile reveneau, iar motorul se ambala din nou. Mergeau doar în viteza întâi în timp ce farurile din față de-abia luminau drumul părăsit.

Brusc, Alvin scoase un strigăt, trezindu-i lui Brande o speranță, când văzu că ceva mișca în față. Dar era doar un muncitor la fermă ce se întorcea agale la casa sa din vale. În afară de acea figură solitară, nu mai văzură nici țiipenie de om.

În sfârșit, prin ploaia deasă, deslușiră câteva lumini slabe asemănătoare semnalelor luminoase de pe o mare învăluită de ceață.

– Torrido, spuse șoferul. Cinci minute mai târziu, oftând ușurat, parcă în piața pustie.

– De ce-ai oprit? întrebă consulul.

– Domnul a dorit să meargă în Torrido.

Apoi spuse rar:

– Am ajuns.

– Mergi mai departe, zise Brande.

– N-ar trebui să întrebăm pe cineva? sugeră Alvin.

Se uită la cadranul ceasului său care arăta cinci minute peste ora unsprezece.

– E foarte târziu.

– Mergi mai departe, repetă consulul.

Bombănind de zor, șoferul băgă în viteză și mașina porni spre sat, către platoul întunecat din față.

Drumul, spălat în unele locuri de ape, devenise dificil, aproape imposibil de trecut, iar mașina înaintă cu viteza melcului aproximativ

jumătate de kilometru. În continuare nu se vedea nimic pe drumul îngust.

Șoferul, uitându-se spre Burton, era pe punctul să protesteze din nou când liniștea deplină fu tulburată de un sunet însoțit de o mișcare și, prin lumina slabă, undeva în față, se văzu o siluetă mică apropiindu-se.

– Dumnezeuule! spuse Alvin. E Nicholas.

Consulul se uită înnebunit prin geam. Era atât de sigur că nu avea să îl mai vadă pe fiul său în viață încât șocul îl făcu să nu-și dea seama de ce-i trecuse așa ceva prin minte. Un fior rece îi străbătu întregul corp, falca începu să i se contracte, iar ochii aproape că-i ieșiseră din orbite. Nu, nu... nu era o iluzie... copilul său iubit se afla acolo, în fața mașinii, cu rucsacul pe umăr, murdar și ud learcă. Indiferent cum arăta, era teafăr... slavă Domnului... teafăr și nevătămat.

Un strigăt puternic de triumf ieși din adâncul pieptului lui Brande. Deschise în grabă portiera și se repezi afară din mașină.

– Nicholas, spuse el plângând și împiedicându-se. Băiatul lui tata... băiatul meu.

22

Sapte luni mai târziu, într-o seara senină și geroasă de iarnă, vaporul de la Stockholm trecu pe lângă Norlanger Fjord și, cu două şuierături puternice de sirenă, se apropie de portul suedez Halversholm. Imediat, micuțul vas ancoră, puținii pasageri bine înfodoliți coborâră și, deși consulul nu-și anunțase sosirea, era așteptat de un individ scund, bărbos și agitat, îmbrăcat cu o haină albastră de pilot ce îl prezentă comandantului portului, domnul Andersen, spunând că vestea venirii domnului consul împreună cu fiul său îi fusese transmisă de către compania de transport.

Orașul era deja complet acoperit de zăpadă, cerul spuzit de stele strălucitoare ca praful de diamante, iar vântul nordic sufla moderat. Andersen, simpatic și ospitalier, dar și curios ca toți localnicii, le propuse nou-veniților să cineze la el acasă. Consulul se grăbi să-l asigure că

luaseră cina pe vapor, adăugând că fiul său, care abia își revenise după o boală îndelungată, era extenuat și că nu doreau decât să se instaleze în noua reședință.

Consulatul, spre care Andersen îi conduse amabil, își avea sediul într-o casă cu fațada îngustă, amplasată pe o platformă de piatră. Avea deschidere directă spre marea piață Reivplatz și se afla la doar câteva sute de pași de capătul debarcaderului. Era o clădire modestă, oarecum ridicolă, impresie conferită de acoperișul abrupt și de dormitoarele cu lucarne triunghiulare, dar părea foarte solidă. Avea apartamentele de locuit în partea de sus, iar birourile – spre care accesul se făcea printr-o intrare laterală – se aflau la parter.

Nu era nimeni prin preajmă în afară de un paznic foarte bătrân care pufăia dintr-o pipă din spumă de mare – la subsol, lângă un cuptor de porțelan – și Andersen care insistă s-o trimită pe soția sa ca să se asigure că totul e în ordine. S-ar putea să aibă nevoie de lapte proaspăt, combustibil sau mai multe pături. Doamna Andersen avea două pilote în plus pe care le-ar putea aduce imediat. Consulul refuză însă cu fermitate. O privire fugitivă fusese de-ajuns ca să-și dea seama că aceste apartamente, deși nu păreau prea spațioase, erau curate și destul de confortabile. Îl asigură pe

comandantul portului că el și fiul său erau vechi oameni de munte, îi mulțumii pentru invitația la micul dejun – un mic dejun adevărat, după cum declară Andersen –, îl conduse până la ușă și în cele din urmă scăpă de el.

În timp ce consulul se întoarce și începuse să urce treptele curate din lemn de pin, își dădu seama cât era de obosit și cât de mult îl afectaseră aceste ultime luni. Se simțea bătrân, cu mult mai bătrân, umerii îi erau mai încovoiați, părul – ce trebuia tuns în spate – avea numeroase fire albe iar trăsăturile, odată ferme și susținute de bărbia plină, i se lăsaseră într-un mod ciudat. În seara asta, cel puțin, oboseala fizică îi șterse aroganța din privire, iar expresia ochilor era resemnată. Cu toate acestea, se simțea ușurat că se afla aici, în acest loc obscur – fără îndoială Bailey, pe care cândva îl urâse, îi făcuse o favoare propunându-i transferul și avansându-l pe Alvin Burton în locul său. Lumea nu îl mai avea la suflet în San Jorge. Iar Nicholas, deși își revenea fizic, nu reușea, cum era de așteptat, să-și alunge melancolia într-un mediu în care fiecare zi îl făcea să își aducă aminte de trecut. Poate aici, printre aceste zăpezi strălucitoare, atât de diferite de zonele caniculare iberice, vor avea parte amândoi de o viață mai bună... cel puțin Nicholas... nu-și dorea nimic pentru el.

Da, reflectă el – simțindu-se mai mult ca niciodată un personaj homeric învins, dar suportând cu stoicism loviturile primite de la Destin –, ambiția lui trebuie să fie de acum încolo sacrificată pentru binele fiului său. De fapt, se simțea consolată cu destinul său. Mândria sa, deși știrbită, nu era complet distrusă, iar printre nobilele ruine înflori această floare rară a martiriului. De acum încolo va fi mulțumit să „țină pasul“... cu „seara vieții sale“. Acestea erau cuvintele sale, prezente deja în viața de zi cu zi și un fel de parolă pentru zilele ce aveau să urmeze. Nici măcar gândul la munca pentru realizarea studiului dedicat lui Malbranche nu mai reușea să îl stimuleze. Deja se vedea, cu un fel de patetică grandoare, un soi de nou Carlyle, cu truda sa distrusă de un servitor. Dar, spre deosebire de celălalt istoric, circumstanțele existenței sale, drama personală ce îl afectase atât de profund îl împiedica să recreeze opera.

La etaj, băiatul era deja în pat, cu ochii închiși și acoperit până la bărbie cu plapuma albă. La el schimbarea devenise și mai vizibilă. Era mai înalt. Picioarele i se lungiseră, iar trăsăturile feței își pierduseră aspectul copilăresc și deveniseră mult mai masculine – părea că dobândise fermitatea pierdută de tatăl său. Privindu-l cu atenție, consulul își spuse din nou în sine sa: Acum e în creștere.

— Nu dormi, Nicholas?

— Nu, tată.

Băiatul nu deschise ochii.

— Ei bine, spuse consulul după un moment, iată-ne în fața unui nou început. Nu pare a fi un oraș dezagreabil. Sper că îți va plăcea.

— Măcar nu are grădină.

— Nu, spuse consulul de parcă acest lucru ar fi fost liniștitor pentru amândoi. Nu există grădină.

Urmă o pauză lungă. Oare băiatul nu avea să-și revină niciodată? Va putea uita vreodată aceste săptămâni îngrozitoare în care Nicholas refuza să îl privească, iar cele mai tandre abordări ale consulului primeau drept răspuns spontan cuvintele: „Te urăsc“?

Chiar și după șocul produs de nefericita veste a morții lui José pe care o primise tăcut și rezervat, își petrecuse mai mult timp cu bătrânul Pedro și familia Burton. Apoi, spre disperarea lui Brande, începu să vorbească despre mama sa și să pună tot felul de întrebări. Îi ceru o poză pentru camera lui, insistând să îi afle adresa și interesându-se când avea să o revadă, presându-l și umilindu-l pe consul cu o avalanșă de întrebări.

Acum, răspunzând unui imbold lăuntric și după ce se gândi bine, se întoarse și se ridică într-un cot.

– Tată, întrebă el, unde voi învăța în orașul ăsta nou?

– Păi, dragul meu, răspunse binevoitor Brande, vei învăța cu mine ca și până acum.

– Nu, tată, vreau să merg la școală.

Brande ripostă spontan:

– Dar, Nicholas...

– La școală, tată... unde voi cunoaște alți băieți și mă voi juca... și poate mă voi împrieteni cu ei...

– Păi..., spuse consulul, după o pauză, vom vedea, dragul meu.

Se lăsă din nou liniștea; apoi, ca și cum și-ar fi impus să vorbească, Nicholas se uită la consul și oftă adânc.

– Mai e ceva, tată. Am... am primit o scrisoare de la mama.

– Ce?!

Strigătul, ce părea să izvorască din inima lui Brande, îl făcu pe Nicholas să clipească ușor, dar continuă puțin nesigur.

– Știai că i-am scris, nu? Mai mult decât atât..., spuse el pe un ton precipitat, vreau să o văd... curând, tată... cât mai repede posibil...

Rămas fără cuvinte, de parcă ar fi primit o lovitură de măciucă, Brande se holbă la fiul său. Înainte să își poată reveni, Nicholas se grăbi să continue:

— Până la urmă, ea e mama mea... Am dreptul să stau cu ea. La fel cum și ea are dreptul de a sta cu mine. Sunt vase ce pleacă din acest port spre America... vapoare mari... am trecut pe lângă unul când am venit azi. Și sunt destul de mare acum și pot să călătoresc singur...

Vreme de o clipă, consulul simți crescând în piept acea veche irascibilitate la fel ca un șarpe ce se pregătea să atace. Dar îi trecu repede, simțindu-se pierdut și lipsit de apărare — certitudinea propriei sale vulnerabilități. Își umezi buzele.

— Vrei să spui că ea..., ezită consulul pe moment,...ea te-a rugat să... să stai cu ea?

— Da, tată.

— Pentru cât timp? se interesează consulul.

Privirea băiatului oglindea un amestec de tristețe, triumf și îndârjire.

— Asta depinde de tine, tată, răspunse el, cu un tact neașteptat. Și bănuiesc că și de mine. Dar nu încap nicu îndoială ca îmi voi petrece ceva timp cu mama. Așa e corect... pentru fiecare dintre noi.

Involuntar, Brande își puse mâna la tâmplă, ascunzându-și ochii cu degetele tremurânde de parcă se ferea de o halucinație. Era, într-un fel, adevărat că el bănuise existența unui schimb de scrisori între Nicholas și mama lui și că simțea

pericolul revederii lor. Cu toate astea, se simți deabusolat la primirea veștii. Se întrebă cum era posibil ca din acel moment – cu douăsprezece luni în urmă –, când angajase un flăcău spaniol să îi îngrijească grădina, să se ajungă la acest rezultat. Marion... soția sa... înviase din morți... să împartă... poate chiar să îi fure afecțiunea fiului său.

Nu se poate, nu trebuie să se întâmple... nu, nu, nu va permite una ca asta. Și totuși, în această luptă oarbă pe care trebuia să o ducă, în jocul acesta în care fericirea lui era potul cel mare, nu se vedea în ipostaza de învingător sigur.

– Ești de acord, nu-i așa? spuse Nicholas pe același ton convingător, dar totuși parcă mai imperativ. Promiți să faci aranjamentele necesare?

Se lăsă din nou liniștea. Consulul, cu capul încă plecat, încercând din răspuțeri să își revină, bolborosi ceva ce putea fi înțeles și ca refuz și ca acceptare.

Liniștea deveni și mai apăsătoare. Apoi, eliberându-se parcă de gânduri, în timp ce își înghițea durerea, cuprinse cu mâna-i jilavă brațul băiatului.

– Nicholas, spuse consulul cu un aer impozant, multe lucruri s-au întâmplat între noi în aceste

ultime luni. Deși Dumnezeu știe că am conștiința curată, dacă am făcut ceva condamabil, îmi pare rău. Dar nu lăsa simpla întâmplare... sau greșeli neintenționate... să ne distrugă sentimentele reciproce. Avem viitorul în față. Dacă vom încerca, sunt sigur că într-o bună zi vom reuși să consolidăm... aceste sentimente... pe care le prețuiesc mai presus de orice...

La sfârșitul acestui trist monolog, se lăsă din nou o liniște îndelungată. Prin fereastra fără draperii, străluceau luminile aurorei – un zbor al sufletelor pe cerul enigmatic. Consulul oftă adânc, se ridică în picioare și se îndreptă resemnat spre ușă, apoi se opri câteva clipe și se întoarse abătut spre pat.

– Nu ai vrea..., spuse el privindu-l în continuare la fel de neliniștit, nu ai vrea să... să-ți citesc în seara asta?

Băiatul își plecă privirea. Era pe cale să refuze – cuvintele îi veniră deja pe buze. Apoi ceva îl împiedică să le rostească. Își întoarse brusc capul și spuse:

– Bine, dacă vrei tu.

Un zâmbet de satisfacție atât de patetic încât părea de-a dreptul prostesc înflori pe chipul îngândurat al consulului. Cu gesturi pripite, se duse în cealaltă cameră, scotoci în valiza sa și se

întoarce cu cunoscutul volum legat în piele roșie. Își dresе vocea.

— Hai să citim capitolul consacrat caracteristicilor unora dintre cele mai mari păsări Audubon — este chiar foarte interesant... și instructiv. Oh, a trecut atât de mult timp de când nu ne-am mai oferit unul altuia o asemenea bucurie.

Așezându-se pe pat, își puse ochelarii și cu o voce voalată începu să citească.

— Curcanul, o pasăre domestică mare, cu un penaj care rivalizează în splendoare cu al păunului, a fost, într-o primă fază, originar de pe continentul american, dar ulterior s-a răspândit în multe alte părți. Este, prin natura sa, o pasăre ciudată — foarte încrezătoare în sine — și, tocmai din cauza acestei vanități neobișnuite, se confruntă cu dificultăți majore...

Brusc se întrerupse.

Nicholas, întors într-o parte pe pernă, se uita cu aviditate la fotografia femeii de la capul patului, această femeie ciudată, dar cu un chip foarte agreabil, care era mama sa și care, în curând, avea să-i ia capul în mâinile sale și să-l strângă la pieptul ei... și nu îi dădea niciun fel de atenție tatălui său. Nu asculta...nu, nu-l asculta defel.

PRINT
multicolor

Str. Bucium nr. 34 Iași

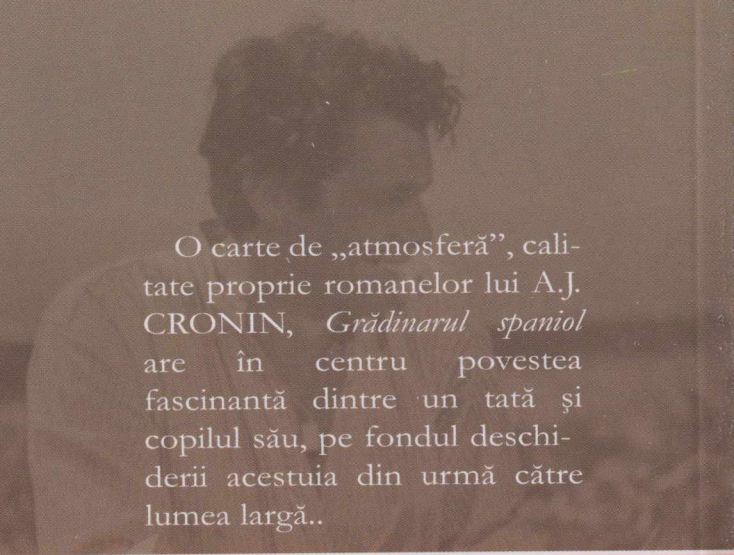
tel.: 0232/211225

fax: 0232/211252

office@printmulticolor.ro

www.printmulticolor.ro

SERVICII TIPOGRAFICE COMPLETE

O carte de „atmosferă”, calitate proprie romanelor lui A.J. CRONIN, *Grădinarul spaniol* are în centru povestea fascinantă dintre un tată și copilul său, pe fondul deschiderii acestuia din urmă către lumea largă..

Povestea lor se împletește cu episoadele enigmatice și palpitate din viața celor doi părinți, Harrington și Marion – dragoste, căsătorie, carieră, autorul oferind cititorilor un roman emoționant, apreciat la superlativ.

EDITURA LIDER
www.edituralider.ro

ISBN 978-973-629-231-6

